

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארת שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהולך לפניו לעולם
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מנקדת ומפסקת

פרשת ראה תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגטון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף צד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קפה רש"י

1 חתוכה נמי לישרד – עם גידה. דליכא למיחש שמא ימכרנה לישראל, דהא לא
2 זבגי מנייה, וחישינן לטרפה. **אלא** במקום שמכריזין – ישראל מותר לוקח שם
3 באותו מקום מן הגוי, כיון שלא הכריזו. דלמאי נידוש לה? הטבחים ישראלים
4 הם, ולטרפה ליכא למיחש – דהא לא הכריזו ודיוס. שלימה נמי לא לישרד ליה

5 עד שטרף גידה. דאף על פי שמקומו
6 ניכר, איכא למיחש דלמא חתך לה גוי
7 ומובין, וסברו זה שנטל גידה. חיתוכא דגוי
8 – בידי אינו עשוי כשל ישראל, שהוא
9 פורעה כדרך שהגיד מותר, ועל דא דסמך
10 רבי בשולח ירך לחבירו עד יד גוי ולא עשה
11 בה חתום, וכשרה היא אם היא חתוכה
12 בדרך שישראל חתוכה אחר חטיטת הגיד.
13 אבל באבר אחר, שדחתוך גוי דחתוך ישראל
14 שוין בו – אסור, עד שיהא בו חתום.
15 ואיבעית אימא במקום שאין מכריזין –
16 דקשיא לה: חתוכה נמי לישרד, דהא לא
17 זבגי לה שטרף? גזירה שנייה ונתנה לו בפני
18 ישראל, ואותו הרואה שזה נתנה לו, לוקח
19 הימנו, וכסבור: נטל גידה. ואיבעית אימא
20 – טעמא דמתניתין דאמר: חתוכה לא
21 לישרד עם גידה. משום גזירה דעתו – דגוי,
22 כסבור שישראל זה אהבו מאד, שתקנה
23 וטרח בה ליטול גידה עד שנתיה לעצמה,
24 ואחר כך נתנה לו, והוא לא נטלה, ונתן
25 מחמת לו טובה חנם. פייסיה לבכר – וצא
26 שכרו לבעל המעבורת. מברא – ספינה
27 רחבה שעוברין בה את הנחיה. כמר
28 דרשומה – בחילוף שחוטת, בהוצאת שחוטת.
29 וחבירו בכבורות (ל:א): והוא כטבא דמובין
30 תרבא דאטמא במר דכנתא. ולי נראה:
31 דלשון תמורה הוא. דהאי טרפה – לאו
32 דוקא, דטרפה בשחוטת לא מיליפא, אלא
33 כלומר, טרפה שחוטת נתן לו במר דכשרה
34 שחוטת. ואיכשית תפרא מינא – והגוי
35 סבור שחיון חן. וכי מבכללא מאי – מה לנו
36 איא חיתוכא מכללא אי בפירוש. ואלא
37 כללא שפיר שמעינן, ואמאי אשמעינן גמרא
38 דלאו בפירוש אמר, ומה יש לנו לגמגם
39 בכלל? למאן דאמר טרפה הואי –
40 איכא למימר: דלאו משום גזירה דעת
41 איקפיד, אלא משום דאשחיה גביה עד
42 השתא. אנפשא חייא משמע – משום יקרא
43 דידה איקפיד, שעבר על דבריו. לא יסרה
44 – לא יפציר בו והויל וודע על עשה, ואלא
45 משום דגונב דעתו, להחיות לו טובה בחנם,
46 כסבור: שמן הלב מטרסה לו כן. ולא יפתח
47 לו בו – לא יפתחיהם מגופת דיו, וכשרה
48 אדם חשוב אצלו – פותח לו חבית,
49 להשקותו יין חזק, ואם מכר חבית לחונני
50 שלמה. ועדיין היא אצלו – לא יפתחה
51 לאורח הבא לו, מפני שגונב לו להחיות על
52 טובה חנם, כסבור: וזה תפסד גידול נפסד על
53 ידי, שהרי תשאר חבית זו חסרה ותתקלקל
54 יניה. ואי מיתסרנה מיד לחונני שמכרנה לו.
55 ואלא אם כן הודיעו – "מכרתינה לחונני,
56 ואני נפסד". ולא יביא לו פך ריקן ויאמר לו סוך שמן –

1 חיתוכא דגוי מדעי דיע – פירש בקונטרס: דדחתוך דגוי ריקן אינו עשוי כשל ישראל,
2 שהוא פורעה בדרך שהגיד מותר, ועל דא דסמך רבי בשולח ירך על יד גוי
3 לחבירו, ולא עשה בו חתום דכשרה היא, אם חתוכה בדרך שישראל חתוכה אחר חטיטת
4 גיד. עד כאן לשונו. וחזימה: דאם כן, לוקמיה אף כשאין מכריזין, וחתוכה לא לישרד ליה
5 דלמא אתי לידחוני לישראל, דכין דחתוך
6 דישראל מידעי דיע, לא חוש ישראל הבא
7 לקנותה שמא טרפה היא. דאם כן, למה פתחה
8 וחתוכה בדרך שערשין כדי ליטול הגיד? ובי
9 חזימה: דחייש ישראל שמא אחר כך נדע לו
10 שהיא טרפה – דאם כן, מטעם זה נאסור
11 בשולח ירך לחבירו על ידי גוי, שמא דגונמה
12 לגוי ירך אחרת שלא נדע לישראל שזהה
13 טרפה, ונחש עליו ויחליף באותו גוי
14 לומר: דבולי האי לא חיישינן, דלא שכיה
15 שידומך כן ליד גוי. אבל היכא דישראל שלח
16 לגוי, חייש ישראל במקום שאין מכריזין, אף על
17 פני, שנטל גידה – דלאו דלכך שלחה גוי, לפי
18 שנדע לו אחר נידוך דטרפה היא. **טרפה**
19 הואי ויתבה נדחילה במר דשחוטת – ואם
20 האמר: לעולם אימא לך דמותר לגונב דעתו
21 גוי, ואיקפד – משום דאמר: חתוכה לאו שחוטת
22 היא, ואיכא למיגדו שמא נתנה לו בפני ישראל
23 וקנה ממנו ויש לומר: ומכל מקום איכא למיגד
24 מנייה דאסור דעתו. דאי שייך – ליכא
25 למיחש שמא יקנה ממנו ישראל, וידוש דלגונב
26 דעתו של גוי אמר כן.

1 חתוכה נמי לישרד ליה. דהא לא אתו למזבוג מנייה!
2 אלא במקום שמכריזין – שלימה נמי לא לישרד
3 ליה. דחתוך ליה ומזבוג ליה! ואי בעית אימא במקום
4 שמכריזין, ואי בעית אימא במקום שאין מכריזין.
5 ואיבעית אימא במקום שמכריזין: חיתוכא דגוי מידעי
6 דיע. ואיבעית אימא במקום שאין מכריזין: גזירה
7 שמו יתגבה לו בפני ישראל אחר. ואי בעית אימא:
8 משום דקא גניב ליה לרעתיה. דאמר שמואל:
9 אסור לגונב דעת הפירות, ואפילו דעתו של גוי.
10 והא דשמואל, לאו בפירוש איתמר אלא מכללא
11 איתמר. דשמואל הוה קא עבר במכבא. אמר ליה
12 לרעיה: פייסיה למכוריה, פייסיה, ואיקפד. מאי
13 טעמא איקפד? אמר אביי: תרינגול טרפה הואי,
14 ויתבה נדחילה במר דשחוטת. רבא אמר: אנפשא
15 אמר ליה לאשקויה, ואשקויה חמרא מזינא. וכי
16 מכללא מאי? למאן דאמר טרפה הואי – אמר ליה:
17 אמאי תשקא איסורא? למאן דאמר אנפשא אמר
18 ליה לאשקויה – אנפשא, חייא משמע. תניא, הנה
19 רבי מאיר אומר: אל יסרהב אדם לחבירו לסעוד אצלו, ויודע בו שאינו סועד.
20 ולא ירבה לו בתקרובת, ויודע בו שאינו מקבל. ולא יפתח לו חבית המכורות
21 לחנני, אלא אם כן הודיעו. ולא יאמר לו "סוך שמן" מפך ריקן, ואם בשביל כבודו –
22 מותר. איני, והא עולא איקלע לבי רב יהודה, פתח לו חבית המכורות לחנני – אודיעו
23 אודיעיה. ואיבעית אימא: שאני עולא דחביב ליה לרב יהודה, דבכלאי הכי נמי פתחיה מפתח
24 ליה. תנו רבנן: לא ילך אדם לבית האבא, ויבדו לגין המתקשקש. ולא ימלאנו מים, מפני
25 שמתעוהו. ואם יש שם חבר עיר – מותר. תנו רבנן: לא ימפור אדם לחבירו סנדל של מטה
26 בכלל של חיה שחוטת, מפני שני דברים: אחד – מפני שמתעוהו, ואחד – מפני הספקנה. ולא
27 ישגר אדם לחבירו חבית של יין, ושמן צף על פיה. ומעשה באחד ששיגר לחבירו חבית
28 של יין, ושמן צף על פיה. והלך ויזמן עליה אורחין, ונכנסו. מצאה שהיא של יין – ותנן
29 את עצמו. וישן האורחין ושאין ליתן מפתח שלפניהם לבנו ויתבן של בעל חבית, אלא אם
30 כן נטלו וראוהו מבעל חבית. ומעשה באחד שזמן שלשה אורחין בשני בצבור, ולא היה
31 לו לחניח לפניהם אלא כשלא שנים. בא בנו של בעל חבית, נטל אחד מהן חלקו –
32 ונתנו לו, וכן שני, וכן שלישי. בא אביו של תינוק מצאו שעוזק אחד בפיו ושנים בידו,
33 חבטו בפרקת וקמו. כיון שראתה אמו – עלתה לגג ונפלה ומתה, אף הוא עלה לגג ונפל
34 וקמו. אמר רבי אליעזר בן עזקב: על דבר זה נהרגו שלש נפשות מישראל! מאי קמישמע
35 לו – דכחלה רבי אליעזר בן עזקב היא. תנו רבנן: השולח ירך לחבירו. שלימה – אינו
36 צריך שיפול הימנה גיד הנשה. חתוכה – צריך ליפול הימנה גיד הנשה. ובגוי, בין
37 חתוכה ובין שלימה – אין צריך ליפול הימנה גיד הנשה. ומפני שני דברים אמרו,
38 אין מוכרין גבילות ומרפות לגוי. אחד – מפני שמתעוהו, ואחד – שמוא יחזיר וימכרה
39 לישראל אחר. ולא יאמר אדם לגוי: "קח לי בריני רב בשר", מפני שני דברים,
40 אחד

1 אחד
2 שחביב הוא עליו – מותר. המתקשקש – חסר. לפי שזה מכור שהוא מלא. שמתעוה – גונב דעתו. ואם יש שם חבר עיר – בחבורת עיר. שיש שם דברים. וזה מתכוין
3 לחבישיב את האבא בעיניהן, שיאמר: כמה חשובות, שזה מכבדו כל כך! מותר – דגידול כבוד החבירו. סנדל – של עור בחמה שמתה (חיה) מאליה. אין עורה חזק
4 כשל בריאה שחוטת, חיה חשובה – הכבנת – שמא כחמת נשיבת נפש מתה, והארכא כשל בעור. ושמן צף על פיה – כסבור: שהלך שמן וממנו
5 עליו אורחות, ובטוח שיש לו שמן הרבה לצרכם. ותנן את עצמו – שלא היה לו מה להאכלים, ובוש מהם. שעוזק – סוגר, כעל "יעקוביה" (ישעיהו ד). שלימה אין
6 צריך ליפול – מפני שניכר שלא נטל, והאובלה ונטלה. ובגוי כן שלימה בו – לקמיה אפרש לה. אין מוכרין טרפה לגוי – בסתם, אלא אם כן הודיעו שהיא טרפה.
7 דתו ליכא גניבת דעת. ובמקום שאין מכריזין, דליכא למיחש לשמא ימכרנה לישראל. או במקום שמכריזין, וביום שהכריזו. הכי מתקומא לקמן.
8 אחד

אמר אבי אן רישא וסיפא במקום שאין מכריזין - תימנה לאביי ורבא ורבא אשי ברשאי. היכי משדיר ליה חתוכהו? דא לעיל אמרין: חתוכהו - אסור. גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל. אי נמי: משום דגביי ליה דעתיהו ויש לומר: דלית להו לחך שנייה, אלא שנייה קמא דאיקו במקום במקום מכריזין, ויתרוך דגוי מידע דיע. ובזבס פירש בקונטרס אמלתייה דרבא. ור' אשי פדליט טנא

דמתניחא אטנת דרביה. ויכול לומר רב אשי בשנייה קמא דלעיל, בדפרישה. והא דקתני מציעתא דאין מוכרין בנלות וטרפות ווא מפני ששטתהו - דוקא במכירה הוא דאסור, לפי שהיה נתן מעות בתורת שטתה. אבל בשולח דרוך - לא חיישין. וסיפא חדיש שמו ימכור לו בנלות וטרפות - לא שיעמך בתורת שטתה. אלא שמו ימכור לו ויודיעוהו שהיא טרפה, והגוי לא יגיד לו. ולזה חיישי אמוראי דבבא. והא דקתני ואחר, שמו יחזור ומכרה - לא כדלעיל. לאביי ורבא איירי במקום מכריזין, ולא ישראל. אבל בלעז שמו ימכורין - לא חיישין דלמא חדר זבין לה ישראל מיניה? אפילו במכירת טבא באיטלו דאיבא ישראל טובא. ורב אשי חייש - כיון דטובא ישראל ימכור להם, דילמא חד מיניהו חדר זבין לה מיניה, כדפירש בקונטרס. ומיהו להדהו שנייה דמשני לעיל: גזירה שמא יתננה לו בפני ישראל, קשה רישא דר' אשי בריתא. ודוחק לומר דפליג ומפרש רבינו הם: דלעיל שמו ימכורין איירי באומר דהישראל לגוי שהיא מנוקרת. וחתם הוא דאסור, משום דגובב דעתו. אבל שלימה - הא חזי לה גוי שניטל דיע ר' אשי הגדי. אי על פי ישראל אמר לו שניטל, ידע גוי שהוא משקר. ולכן חיישין נמי בחתוכה שמו יתננה לו בפני ישראל ויקנה ישראל מן הגוי, אך במקום שאין מכריזין, ויאכלנה בגידה. ולא חייש דלמא טרפה היא - מאחר שאומר ישראל בשעה שנותנה לגוי שהקנה וטרף בה לישול הגדי, עד שראוי לעצמו. דאפילו אי מתור לגובב דעת הגוי, מכל מקום לא מסק ארעתיה שריתעוהו אמר לו. כי. והא דדיק מדאיפד שמואל דאסור לגובב דעתו - ידע היה שמואל שצבצנת נתן לו. ולא היה לו לחוש שמוא ראה שישאל אחר. אלא משום גניבת דעתו. ובריתא דקתני: ובגוי, בין חתוכה ובין שלמה. אין צריך לישול הימנה גיד הנשה - והם כשנתן לו סתם, ולא אמר לו שהיא מנוקרת, ואידו דאטעי אנפשיה. וכן ליבא למחש' דלמא חזי ליה ישראל וזבין ליה מן הגוי - בדמקום שאין מכריזין איירי. וחדיש שמוא אחר שניטל הגדי נדע לו שהיא טרפה, ולכן נותנה לגוי. ואי חדיש דאמר לגוי שהיא מנוקרת - לא חייש דלמא טרפה היא. דאי טרפה היא, מאי נפקא מינה דניקח, הרי אינה ראוי לעצמו. ומציעתא דאין מוכרין בנלות וטרפות ווא, היינו, כשאומר לו כדשרה היא. ולכן אסור משום דמטעהו, וכן משום שמוא יקנה ישראל ממנו, במקום שמכריזין לה הכריו. אבל במקום שאין מכריזין, דאפילו ראוי שהישראל כך, קא חשיב ישראל

הוראה דלחשביה מקחו אמור לו כן, כדשרה דמיה יקריס, דראוי למכר לישראל. אבל כשאומר דניטל גיד הימנה - לא שייך טעם זה, דא עדיפא בבחי. ורב אשי סבר דאפילו במקום שאין מכריזין - חיישין. לישראל השומע, לא אסוק ארעתיה דלחשביה מקחו אמור. כן. ואם תאמר: ולפלו וליתני בריה בגיד ובמקום שאין מכריזין. בדבחי איירי רישא לאביי כדשאומו לו שהיא מנוקרת אין שלוח דה גזירה הימנה גיד הנשה, מפני שני דברים: אחד מפני ששטתה. ואחר שמוא יחזור ומכירה לישראל: ויש לומר: דנקט "נבלה וטרפה" לרבותא. דקא שלקא דעתו דלא אסור מפני ששטתה שכלל. לו בחוקת שטתה. כי שיעוד דלחשביה מקחו אמור. כן.

אינהו דקא מטעו אנפשיהו כי הא - פירש בקונטרס. והא דקתני לעיל "מפני ששטתה" - במכור לו בחוקת שטתה, וכן הפותח הכותב המכורות לחנוני כשאומו לו "בשבילך אני פותח", דודאי גובב דעתו. ואין ראהו. דא "אלא אם כן הדיע" קני - דמשמעו שמוא שבתם אסור, ולא שמוא אלא בבתיא גזנא. ועוד: דמאי פריך מרב דהיה פתח ליה לעילא. דהא דאי שלא היה מוטעה ר' יודיה לומר לו "בשבילך אני פותח" לכך נראה דהתם סבתם, ואסור - משום דאין לרעה לאסוק ארעתיה מוכרות לחנוני. אבל הכא איבעי ולחלו לאסוק ארעתיהו דטרפה היא. וזמור וזמור איבעי ליה לאסוק ארעתיה שלא לקראתו ביה, אלא לצורך עצמם.

והא קא מטענין ליה - ואם תאמר: והא אין זה טעה. כיון דכלא הכי וזי באים לכבדה, כדקאמר ליה "טפי הוה טרעא". דכדאי גזנא אמרין לעיל: שאני עולא דרביי ליה לרב יחודהו ויש לומר: דלא בעל כלי. דלעיל, נהי דליבא סיסדא כל כך במה שפותרן. כיון שהיו מכורות לחנוני, מכל מקום בעבור פתוח. וכיון דאפילו לא היו מכורות היה פותח בעבור, ולא היצרך להודיע שכל. אבל הכא לא באו כלל בעבור.

אחד מפני האנשים - שגוי אנס הוא, ומעכב הדיני כדו וגזל את הטבח. כיון דלא אברו - היום, והכל יודעים שאין היום טרפה באיטלו. אחי למיבין מיניה - ואוכלה בגידה, כסבור שניטל. **אלא פשימא במקום שאין מכריזין** - דלא זבני מיניה, אימא מציעתא כו'. **אלא במקום שמכריזין** - והיום אירע לזבון אנס שלא כשהכריזו. הלכך, אחי ישראל למזבון מיניה.

אבריו הוו סברו - ומדלא אברו - לאו טרפה היא. ויאכל, ומה בכך? **רבא אמר** בולה במקום שמכריזין - רישא דקתני: ובגוי אפילו חתוכה הוא צריך לישול - כשהכריזו היום שאותו היום לא יקח ישראל בשר מגוי. וסיפא נמי דאסור לשלוח דבר ביד גוי - כשהכריזו היום. דהואיל ויש טרפה, ימכרנה לו. **מציעתא בשלא חיישו** - שאירע להם אנס ולא הכריזו על טרפה שנפלה לידם. לפיכך, אסור למכרה לגוי, שמוא ימכרנה לישראל. דהואיל ומקום שמכריזין הוא. דהיום לא הכריזו - לא למזבון מיניה. בולה במקום שאין מכריזין - צריך לישול גידהו, וסיפא נמי אסור לשלוח גוי וליקח שמו, דכיון דאין מכריזין, יש לחוש שמוא יש טרפה באיטלו, ואין אנו יודעין. ו**מציעתא** - דקתני: אסור למכור לגוי, אם לא חדיעה. גזירה שמוא ימכרנה לו. והטבח בפני ישראל. וזו הוראה לא שמוא מן הטבח שהיא טרפה, סבור: שהיא כשרה. ומיהו ברשאי. גבי שולח לך לגוי, לא גור שמוא יתננה לו בפני ישראל ויקנה מידו ואבטלה בגידה - בדשבלמא גבי מכירת טבא באיטלו, קמובין ליה לגוי - דהא ישראל טובא קמין חזו, חיישין דלמא חד מיניהו חדר זבין לה מיניה. אבל שולח לגוי - בביתו הוא, ומי ראהו? ואם תמצו לומר: יראהו אדם - לא גזרין כולי האי שמוא יקנהו זה, דכולי עלמא לא זבני בישרא. ותנא דמתניחא פליג אטנתא בדרייתא, כיון בה. כדאוקימנא לעיל: גזירה שמא יתננה לו כו'. **נפל בישרא לבני חילא** - "בא לדיניהו בשר לגוים". לא זבני - דגנאי הוא להם. מאחר שאין לא רוצה לאוכלה. **אינהו** הוא דקא מטעו אנפשיהו - דלא מושילי אי טרפה אי כשרה. והאי דקתני לעיל "מפני ששטתה" - במכור לו בחוקת שטתה. וכן הפותח הכותב המכורות לחנוני, דאומר לו "בשבילך אני פותחם" - דודאי גובב דעתו. הוו אתו לסיכרא **פניו אהרדי** - וכסבור מר וטרטא שלקראתו יצאו. כולי האי - יצאתם יותר מדאי! לא הוה ידעין - ולעשות עסקינו ולילך למקום אחר יצאנו. דאחלישתיה דרעתיה - שהיה סבור תחלה שכבדנוהו? **והא קפשינן ליה** - אם לא הייתי מגלהו, היה מחזיק לנו כזבחה חנם. **איהו הוא דמטעי אנפשיה** - אחרי שאנו לא אמרנו לו "לקראתך יצאנו."

עסקינו ולילך למקום אחר יצאנו. דאחלישתיה דרעתיה - שהיה סבור תחלה שכבדנוהו? **והא קפשינן ליה** - אם לא הייתי מגלהו, היה מחזיק לנו כזבחה חנם. **איהו הוא דמטעי אנפשיה** - אחרי שאנו לא אמרנו לו "לקראתך יצאנו."

איהו הוא דמטעי אנפשיהו כי הא - פירש בקונטרס. והא דקתני לעיל "מפני ששטתה" - במכור לו בחוקת שטתה, וכן הפותח הכותב המכורות לחנוני כשאומו לו "בשבילך אני פותח", דודאי גובב דעתו. ואין ראהו. דא "אלא אם כן הדיע" קני - דמשמעו שמוא שבתם אסור, ולא שמוא אלא בבתיא גזנא. ועוד: דמאי פריך מרב דהיה פתח ליה לעילא. דהא דאי שלא היה מוטעה ר' יודיה לומר לו "בשבילך אני פותח" לכך נראה דהתם סבתם, ואסור - משום דאין לרעה לאסוק ארעתיה מוכרות לחנוני. אבל הכא איבעי ולחלו לאסוק ארעתיהו דטרפה היא. וזמור וזמור איבעי ליה לאסוק ארעתיה שלא לקראתו ביה, אלא לצורך עצמם.

והא קא מטענין ליה - ואם תאמר: והא אין זה טעה. כיון דכלא הכי וזי באים לכבדה, כדקאמר ליה "טפי הוה טרעא". דכדאי גזנא אמרין לעיל: שאני עולא דרביי ליה לרב יחודהו ויש לומר: דלא בעל כלי. דלעיל, נהי דליבא סיסדא כל כך במה שפותרן. כיון שהיו מכורות לחנוני, מכל מקום בעבור פתוח. וכיון דאפילו לא היו מכורות היה פותח בעבור, ולא היצרך להודיע שכל. אבל הכא לא באו כלל בעבור.

רש"י
פרק שביעי – גיד הנשה דף עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" – (שטיינזלץ) קפט
תוספות

אָנ נאסר את כל המקולין — "מקולין" הם אותם גוים שלוקחין בשר מן הטבח
להשתכר בו. וקאמר דאין לט לאסור מליקח בשר הדומה בשאר מקולין, ולחוש
שבמו שמכרה לזה טרפה למכורה במקולין, אף על פי שזה הכריוז, כן מכר לאחריה
המכרים במקולין. או כמו שמכר זה הטבח טרפה, כמו כן עשו שאר כמכרים — זה אין
לחוש, ושור שאר מקולין, הואיל ורוב טבחי
ישראל למד מהדואר וזה דוגמה מניה. **רבי**
לעומה דאמר מקולין וטבחי ישראל
הנמצא דמי מותר — ולא דיישין שמו בימי
גי נמנלה שבכריו למכור במקולין, או אם מכר
אחד מן הטבחים שור לעגי האב לקנות מוט
לאביהל לא כדי למכור במקולין — אמר
בשביל כך מקולין דגוים, דבתר רוב בשר אולין
שקונים מטיבחים שמו כדי למכור במקולין
שדיה כשידי. **מעמא** דאיכון לצעיריה לא
לא הכי אסור ודתינא כי — פירש: דיישין
בשר הנמצא בגי נדי, דאולין בתר רובא, ולא
דיישין שמו אבדיי גבלי נבלה מבינו למכור
במקולין. האב נדי יוצל בתר רובא, ולא נדיש
לשאר מקולין ומשני "שאי הום אחתוק
איסורא" — פירש: החוק שיש איסור במקולין.
אמר בשר שנעלם מן העץ אסור —
ואפילו בעיר שיש בה רוב טבחי ישראל,
דיישין שמו ערבין אייתו נבלה מרובא
דעלמא וחלפיה. דחומרי בעלמא הוא משום
היינו, ויבאר דאין בלשון

[illegible][illegible]

א' הוֹת פִּיִּית מִיָּנֵי — אִם הִיִּית שֶׁלֹּם עֲמִי, שׁוֹאֵמִים הִיוּ זֶה לָזֶה. דַּעֲבָדִי אֲתֹמֹל־
 — שִׁשְׁחֹתִי אֲתֹמֹל. שְׁעִשֶׁה שְׁלֹא כְּהֵינִי — שִׁמְכִּי טֶרֶפָה לִגְוִי לַמּוֹכְרָה בְּמִקּוּלֶיךָ.
 וְהִעֲתָה אֶת חִבְרוֹ וּלְקַח מִן הַגּוֹי. **אֲנִי אֲסוּר** — בְּתַמְחִה, מִלִּיקָה בִּשְׂר הַיּוֹם מִן הַגּוֹי
 בְּמִקּוּלֶיךָ. הֵאֵיל רֹבֵם טַחֲדִי יִשְׂרָאֵל? **כִּפְּלִיךָ** — מִיִּשְׁלֵלֶת. כִּפְּלִיךָ וְטַחֲדִי יִשְׂרָאֵל —
 כְּלוֹמֶר, מִקּוּלֶיךָ הַעוֹמְדִין בַּעֲדִי, וְטַחֲדִי יִשְׂרָאֵל
 מִתַּעֲסָקִין בָּהֶם. **כִּשֶׁר הַנִּמְצָא בִּיד גֹּי** — שֶׁם,
 שְׁלֹקֶשֶׁן מִן הַטַּחֲבִים לַהֲשַׁחֲרֵם בִּי, דְּהוּא דִּיא
 7 **מִי** — מוֹתֵר — דְּבַחַר רֹבֵם טַחֲדִי
 8 אֹזְלִינִי, וְלִטְרַפָּה לִיכָא לְמִיחֻשׁ, דָּאִם אִיתָא
 9 דִּיאִבָא טֶרֶפָה — אֵל הוּא מוֹכֵר לִיה כִּדִּי
 10 לַמּוֹכֵר בְּמִקּוּלֶיךָ. **דִּיאִיבֹן לַעֲזוּרָה** לַחֲבִירָה
 11 וְשִׁקֵּר דְּבִר, **אֲנִי נֶאֱסוּר** — הִיּוֹם אֵת
 12 הַמִּקּוּלִין שְׁבַעֲיָד, וְלִיקָה בִּשְׂר מִן הַגּוֹי? אִף
 13 הַיּוֹם מוֹתֵרִי, הֵאֵיל וְלֹא הִכְרִיזוּ. וּפְשִׁינִי
 14 **מַעֲמָא** לַעֲזוּרָה — אֵל אֲמַת דְּבִרֵּיו —
 15 וְהִנָּהּ, וְהִנָּהּ כִּי, וְכִינִי דְּבִחֻשָׁה הִיתֵר קִין,
 16 מִשּׁוּם חֵד גֹּי מִי מַתְסִיר כּוֹלֵהוּ? **דִּיאִתְחֹק**
 17 **אִיסוּרָא** — טֶרֶפָה. וְהֵלֵךְ לֹא נִזְדַּר בָּהּ, שְׁחִירִי
 18 מְכַרָּה לִגְוִי, וְיֵשׁ לְחוּשׁ שִׁמְכִּי מְכַרָּה לְגוֹים
 19 הַכְּרִי. **שְׁתַּנְּקֵל מִן הַעֵין** — שְׂדִידָה שֶׁעַת
 20 אַחַת שְׁלֹא רֵאחֹו וְאִפְּלוּ הִיד מוֹנֵחַ עַל
 21 שְׁחֹתָהּ. **אִסוּר** — שְׁמֹא תִתְחַלֵּךְ בְּנִבְלָה. **נִמְצָא**
 22 בִּיד גֹּי **שֹׁאֵנִי** — שְׂדִידָה בְּחֻקַּת הַשְׁתַּמְנֵר,
 23 וְהוּא לִי שְׁחֹתָהּ. וְטֶרֶפָה לֹא מְכָרוּ עַל
 24 לַמּוֹכְרָה כָּאֵן, אֲבָל בִּשְׂר הַמוֹנֵחַ — שְׁמֹא
 25 עוֹרְבִים לְתַפְרוּהוּ. **סִפְקוּ אִסוּר** — וְנִפְקַל כִּי
 26 מִקָּאִי פִּרְקָה בְּתַרָּא דִּימֹאן (פֶּדֶב) וּבִפְרָק
 27 מִקְרָא דְּכֻתּוּבַת (טוֹרָא): לֹא כִּבְרַע — בְּמַחֲצָה
 28 עַל מַחֲצָה דְּמִי, וְהֵן מִן הַקְּבֻעַ לִקָּח. אֲבָל
 29 נִמְצָא, וְנִיד — הִלָּךְ אֶחָד הַרֹבֵם, הִדְשָׁתָא
 30 לְטַהוֹרֹת. וְהִי יִשְׂרָאֵלִית וְגֵזֶם דִּרְיָן בִּיהּ. הִלָּךְ
 31 **אֶחָד רֹבֵם מַתְּחִים** — אִם רֹבֵם יִשְׂרָאֵל — כִּשֶׁר.
 32 **וְאֵם מְבוּשָׁל** — אִף עַל פִּי שְׁחֻזְתֵּיהֶם רֹבֵם
 33 יִשְׂרָאֵל — אֶחָד רֹבֵם אֹכֵלִי בִּשְׁעִיר
 34 אֹזְלִינִי, מְבוּשָׁל לֹא מַטְבִּיחִם נִפְּל, וְאִפְּלוּ
 35 רֹבֵם טַחֲבִים יִשְׂרָאֵל — אִסוּר, דְּשִׁמְאֵן גֹּי
 36 בְּשׁוֹל. **אִי גֹי נִקְשָׁ לִי** — אִסוּר, דְּבַסְתַּמָּא
 37 אֵל שׁוֹל. **אֵלֵא** אֵלֵא בְּנִמְצָא מוֹטֵל לֶאֱרֹץ
 38 קֶאֱמֹר, וְקֶאֱמֹר בְּרֹב טַחֲדִי יִשְׂרָאֵל — מוֹתֵר —
 39 כְּעוֹמֵד וְרוּאָהוּ — מַשְׁעָה שְׁנַפֵּל מִיַּד הָאֵדָם
 40 וְשֶׁם, וְכַעֲדוּ בִיד הַעֲבִילִים לֹא אִסָּר, וְאִפְּלוּ
 41 הִיּוֹם, דְּהֵאֵל נִמְצָא בִיד גֹּי — מוֹתֵר. **נִמְצָא**
 42 בְּנִבְלִיךָ — שְׁמֹא הִיא מְבַכֵּסִת שְׁקִילָה: בִּשְׂר
 43 הַנִּמְצָא בַּעֲזוּרָה, אֲבָרִים — עֲלוּת, שְׁכֵן דֶּרֶךְ לַתְּחֵחַ לַתְּחִים. נִמְצָא בְּגִבּוּלֶיךָ, אֲבָרִים
 44 נְבִלוֹת, שְׁכֵן דֶּרֶךְ לַחֲתֵכָה לְאֲבָרִים וְלַשְׁלִיכָה לְאֲשַׁפָּה. חֲתִיבֹת מוֹתֵרִית —
 45 וּבְרֹב טַחֲדִי יִשְׂרָאֵל אֲקַמֵּר. וְכִינִי לַתְּחִבוֹת לַחֲתִיבוֹת, וְדֹא לֹאֲכִילָה קִימָּה. מוֹתֵרִית —
 46 **מִשּׁוּם נְבִלָה** — לֹא מַטְמָא. וְאֵל אֲכִיל לֹה — לֹא לִקִּי, וְסַפֵּק הוּא. וּמִדּוּרָה בְּאִבְלִיהּ
 47 אִסוּרָה. וְאִילוּ אֲבָרִים נִינְהוּ — מַחֲזִיקִין לָהּ בְּדוּרָא נְבִלָה, וְלִקִּי, וְהָאֵל — דְּתַעֲלֵם
 48 מִן הַעֵין. **אֲמַכְרָא דִּיאִתְחֹתִית** — עַל מִקּוֹם מַעֲבֵר שֶׁל אוֹתוֹ נִדָּר.

של טרפות הן, בדפריש בקונטרס הרתם לקמן: משום דרוב בהמות אינן טרפות. ונראה דאק"פ שרוב טבחי ישראל, וכן במקום שמכריזין, והכריזו שלא לקטות משום כי, בי ההיא דאק"פ גב דמן הדין לא היה לן למיחש, דאוליין בתר רובא. **הכא** נמי כשנמצא ביד גוי – ואם נשקל בו – היינו תועה תריות דספקן אסור. פירש וראת עבדך ושקל – היינו סיפא. והיה עבדך, ומה' לא היה צריך למיחש, דאוליין בתר הרובו! וזהו לומר: הדין איירי שראינו שובבשיעור ויגזינא, ונמצא כי ביד דפריש שרובא אסור. ומאי קשיא? הדין הולך אחר השעה? כענין זה שלא נראה בשעה שפירשה, ורובא תחתיה: דהתם משני "גזירה שמו יקח מן הקטבות דהתם נמי אם פירש מעצמם – שר, אלא דלכתחילה הוא דאסור לעשות כן, גזירה שמו דאמינאן תחת: כוס של גוי שנפל לארצ' מלא סוסות – כולן אסורים. פירש אמר מיה לר' אלא משמע דאסור, שמו יקח מן הקטבות, ואין סברא לחלק בין קרישין ועבדוהי וזרדי דידע במומהו, ואין גזרת המוכרת בבלה בעתה, ואין ידועה במומהו, אבל כשהאסור לא ידע, ורבינו ס' היה מתיר כשנכנס אב בעדר, ודרש שנים א' שלשה טלאים, כל חד וחד,

אסיק תרין אמר רב נמי הכי אסרינה ניהליה – ואי לא אסיק אלא חד – לא היה אוסר, שדיר שלא היה שם עורב. והא לא היה למנחש שנא שלו נאבר במים, וזהו אחר. אבל השתא דאסיק תרי – אסרינן, אף על פי שרוב טבחי ישראל הוא שם, דחיש שמע עורב הביא מרובא ערבין. והיינו דקאמר "דאסירא טבחי טפי" – כלומר, במקומות הרחוקים, שכולים עורבין להביא משם. ולקמן שדיר רב כרנא כבדי וכולייתא דמיתו עורבין ושדו, משום דהיתרא שכיחא – תהם בכל מקומות שסביב שהיו עורבין יכולים להביא משם, היו רוב טבחי ישראל.

לא עלים רב עניה מניה – לא היה יכול לדקדק במקאן דסבר רב דבשר שנעתלמן מן העין אסור, דרדלמא רוב טבחי גוים היה שם. **כאליעזר** עבד אברהם – ואם תאמר: אליעזר היאך נחש. למאן דאמר בפרק "ארבעה מיתות" (נח' ג' ע"ג) כל האומר בפשרתו ממשק, פן נה מודיר עליה? ויש לומר: דההוא תנא סבר שלא נתן לה הצמידים עד שהגידה לו תב מי היא. ואף על גב דכתבי (בראשית כד) "ויקח האיש נום וזה" וגו', והדר כתבי "ואברהם ברי מן את" – אין מקדים ומאחר בתורה. וכן מוכח בשספר, דכתבי "ואשאל אותה ואברהם ברי מן את".

וביונתן בן שאול – ואם תאמר: היאך נחש? ויש לומר דלדון את געור אברן כן, ובלאו הכי נמי היה עולה.

תריסר גמלי – ורבינו גונאל גריס "עוילי". כלומר, תריסר גוילין כתובין בארבע **בחרוים** הם היו חטין – ממשע דאין דרך לחרוז בשר. ואם תאמר: דבתוספתא ובבא מציעא פרק שני קתני "מצא חרוזין של דגים ושל בשר – הא אלו שליו? ויש לומר: דהבא סומכין בדבר מועט.

ולא **לשמואל**: "לקדם חבירינו שבבבל". **אמר**: לא ידע לי מדי דרביה אגא? כתב שרר ליה **עיבורא דשיתין שני**. **אמר**: השתא, חושבנא בעלמא ידע. כתב שרר ליה תליסר גמלי ספקי טריפתא. **אמר**: אית לי רב בבבל, איזיל איחזייה. **אמר** ליה לטוקא: פסוק לי פסוקי! **אמר** ליה: "שמואל מן". **אמר**: שמע מניה, נח נפשיה דשמואל. ולא היא, לא שכיב שמואל, אלא פי חכי דלא לישרח רבי יוחנן. תניא, רבי שמעון בן אלקעזר אומר: בית תינוק ואשה – אף על פי שאין נחש, רבי סימן. **אמר** רבי אלקעזר: והוא אייתחוקא מלתא וימני, דכתביה: "ויספ איניו לשמעון איניו ואת בנימן תקחיו". **בעא** מניה רב הונא מרב: בחרוין אמר ליה: **אמר** ליה: אל תהי שוטתו בחרוין תרי הו סימן. איכא דאמרי, **אמר** רב הונא **אמר** רב: בחרוין אמר ליה הו סימן. רב נחמן מנהרדא איקלע לגבי רב כהנא לפום נהרא במעלי יומא דכפורה, אתו עורכי שדו כבדי וכוליתא. **אמר** ליה: שקול ואכול, האינדא דהיתרא שכיב טפי. רבי חיאי בר אבין אייתבד ליה פרפשא בי דינא, אתא לקמיה דרב הונא, **אמר** ליה: אית לך סימנא בגניה? **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגניה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. רב חנינא חוואה אייתבד ליה גבא דבשרא, אתא לקמיה דרב נחמן, **אמר** ליה: אית לך סימנא בגניה? **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגניה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. רב נחן בר אבין אייתבד ליה קיבורא דתבליתא, אתא לקמיה דרב חסדא, **אמר** ליה: אית לך סימנא בגניה? **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגניה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. **אמר** רבא: מרישא הוה אמינא, סימנא עדיף מטביעות עינא, דהא מהדרין אבידתא בסימנא, ולא

מתוור רישא. **נפל מניה, אול אייתי סילתא, שרא** – **אסיק תרין, אמר רב: עבדי נמי הכי? אסרינהו** ניהליה. **אמר ליה רב כהנא ורב אסי לרב: דאסירא שכיחי, דהיתרא לא שכיחי? אמר להו: דאסירא שכיחי טפי. וכי מפללא מאי? פרוותא דגוים הוא.** **תרע, דקאמר להו: דאסירא שכיחי טפי.** – **אלא רב חכי אכל בשרא? בשעתיה, דלא עלים עניה מניה. איבעית אימא: בצירא וחתומא. ואי נמי: בסימנא. פי הא דרבה בר רב הונא מחתך ליה אתלת קרנא. רב הוה קאזיל לבי רב חנן חתניה, הוה מברא דקאחתי לאפיה, אמר: מברא קאחתי לאפי, וימא טבא לגו. אול קם אבבא, אודיק בבועא דרשא, הוה חותיה דתלמיא. טרף אבבא, נפוק אתו פולי דלאא – אייתא, אתא מטחי נמי, לא עלים רב עניה מניה. **אמר להו: איכו השתא, ספיתו להו אסירא לבני ברת! לא אכל רב מהותא בשרא. מאי מעמא? אי משום איעלומי – הא לא איעלים. אלא דנחיש – והאמר רב: כל נחש שאינו פאליעזר עבד אברהם יקינתן בן שאול אינו נחש! אלא סעודת הרשות הוא, ורב לא מהתני מסעודת הרשות. רב דריק מברא, ושמואל דריק בספרא, רבי יוחנן דריק בגינקה. מיליה שני דרב, הוה כתב ליה רבי יוחנן: "לקדם רבינו שבבבל". פי נח נפשיה, הוה כתב לשמואל: "לקדם חבירינו שבבבל". **אמר**: לא ידע לי מדי דרביה אגא? כתב שרר ליה עיבורא דשיתין שני. **אמר**: השתא, חושבנא בעלמא ידע. כתב שרר ליה תליסר גמלי ספקי טריפתא. **אמר**: אית לי רב בבבל, איזיל איחזייה. **אמר** ליה לטוקא: פסוק לי פסוקי! **אמר** ליה: "שמואל מן". **אמר**: שמע מניה, נח נפשיה דשמואל. ולא היא, לא שכיב שמואל, אלא פי חכי דלא לישרח רבי יוחנן. תניא, רבי שמעון בן אלקעזר אומר: בית תינוק ואשה – אף על פי שאין נחש, רבי סימן. **אמר** רבי אלקעזר: והוא אייתחוקא מלתא וימני, דכתביה: "ויספ איניו לשמעון איניו ואת בנימן תקחיו". **בעא** מניה רב הונא מרב: בחרוין אמר ליה: **אמר** ליה: אל תהי שוטתו בחרוין תרי הו סימן. איכא דאמרי, **אמר** רב הונא **אמר** רב: בחרוין אמר ליה הו סימן. רב נחמן מנהרדא איקלע לגבי רב כהנא לפום נהרא במעלי יומא דכפורה, אתו עורכי שדו כבדי וכוליתא. **אמר** ליה: שקול ואכול, האינדא דהיתרא שכיב טפי. רבי חיאי בר אבין אייתבד ליה פרפשא בי דינא, אתא לקמיה דרב הונא, **אמר** ליה: אית לך סימנא בגניה? **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגניה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. רב חנינא חוואה אייתבד ליה גבא דבשרא, אתא לקמיה דרב נחמן, **אמר** ליה: אית לך סימנא בגניה? **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגניה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. רב נחן בר אבין אייתבד ליה קיבורא דתבליתא, אתא לקמיה דרב חסדא, **אמר** ליה: אית לך סימנא בגניה? **אמר** ליה: לא. אית לך טביעות עינא בגניה? **אמר** ליה: אין. אם כן, ויל שקול. **אמר** רבא: מרישא הוה אמינא, סימנא עדיף מטביעות עינא, דהא מהדרין אבידתא בסימנא, ולא****

מתוור – ומחלו ומדחו במים. סלתא = סל. רש"י – וכי דרך הוא כן, שהמאבר חפץ אחד מוצא שנים? כלומר, אותרים חוץ נמי תהם ברישא. דהיתרא לא שכיחי – בתמיה. האי נמי דהיתרא הוא. וכי מפללא מאי – לעיל קאי, דאמרי "לא בפרש איתמר", מאי בן פירושא לכללא? והא שפיר שבעין מניה דכין שנתעלם – אסור, מדאסר לראש הנמצאו ושמינא איכא בניניהו דליכא למיספק אמילתא כולי האי דאיכא למימר כרוב טבחי ישראל מודה דמותר והבא משום דפרויתא גוים הוא, נפל, פורטי, ושכיחי דאסירא טפי. אלא רב חכי אכל בשרא – הואיל ובהעלמה אסר ליה? ושמינא כשעתיה – מיד כשנשחט. ואמילת קרנא – לכל חתיכה שלש שעות, ומשום סימן שלא יגבנו ממנה אנשי ביתו. הוא מברא – מעבודת הנהר שהיתה באה מעבר חשני לעבר זה. אמר מברא אתי לאמאי יומא טבא לגו – סימן טוב הוא לעובר דריכס, כשהמבורות באה לקראתן מאליה, קודם שיועמדו, יום טוב להם בבית אופחים, באותה לילה כשחלנו. אודיק בבועא דרשא – העיץ דרך שר שבוילת. איכו השתא – כלומר, אם בשמירתכם השתא. פסיתו להו איסורא לבני בניה – שהעלמותם עינים. דנחיש – אמר, מעברא דאתא לאפיה, דאמר וימא טבא לגו. נחש שאינו – סומך עליו ממש, כאליעזר עבד אברהם, שאם תשקיני – אדבר בה, ואם לאו – לא אדבר בה. ויבנותן בן שאול "אם יאמר אלינו עלו ועלינו", סקיות הרשות – בת תלמיד חכם לעם הארץ, ביאלו עובדי" (פסחים ט"א). בריק מברא – אם מומנת לו – אזיל, אם בקושי מוצאה – אזיל. בינוקא – דשילי ליה "סוף פסוקי". בולחו שני – דהוה רב קיים בבבלי, כי היה כתב רבי יוחנן מארץ ישראל, שאלו את השטות, היה כותב באגרותו "לקדם רבינו שבבבל". אמר – שמואל. לא ידע לי מדי דרביה אגא – לא אוכל לחפש דבר, שאיזה אני בקי בו והוא לא נשאו, ואיזה הוא? תריסר גמלי – לאו דווקא. ספקי טריפתא – מיני ספק טרפות. ואני שמעתי: דהן ספקי עופות טמאים דאני טריפות" (חולין ס"ב). בית תינוק ואשה – גבה בית או גודל לו או נחש אשה. אף על פי שאין נחש – שאסור לנחש ולסמך על הנחש. רבי סימן – סימנא בעלמא דהי. מיהא. דאי מצלח בסוחרא אשונה אתר שבנה בית או שגולד התינוק או שנשא אשה – סימן צאצא יתור מדאי, שיש לרשע שלא יצליח. תלתא זמיני – העליץ או לא העליץ. יוסף איניו ושמעון איניו – הרי שתיים, אם "את בנימן תקחו" – מיד, "עלי היו כלונדל", ואין לך צרה שאינה עוברת עלי. בחרוין מהו – נתן נחש בחרוין. רש"י, שנתעלם מן העין. אל תהי שוטתא בחרוים – בשאלה זו, ודאי הו סימן. לשון מורי. לישנא אחרינא: אל תהי שוטת בחרוין הרי הו סימן. איכא דאמרי – לאו בעיא הוא אלא שמעתא תאמר: אמר רב הונא בן שדו – הו משליקא. האינדא דהיתרא שכיב טפי – דהיוס רוב שוטתים שרשלים הם, ולספק טרפה לא הישקיני, דרוב בהמות אינן טרפות. כרבשא – טבחיא. רב חונא – כבידא ליה כרב בריה, דאסר בהעלמה. ולא קיימא לן כוותיה ברא. אלא אמנתינן סמכין: נמצא גבולים, מצא גב בשר, ואף על גב דשניניה: בעומד ורואהו – שנינו דחיקי עניה. וכי קיימא לן "הכלתא כרב באסור" – גבי פלוגתא דשמואל הוא דאמרינן, אבל גבי מנתיק – לא, ורב כהנא, הא אף חזין דאמר ליה: שקול אכול. קיבורא – לימישיל. תבליתא – צריך להכירה שלא תתחלף בקלא אילן. דהא מהדרין אבידתא – לכל אדם בסמנן, ולא מהדרין אבידתא בטביעות עינא אלא לעורבא מרבנן, ביאלו מציאות" (בבא מציעא כ"ג).

חולין. פרק שביעי - גיד הנשה דף צו עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

וְלֹא מְהַרְרִין בְּטִבְעֵיתָא עֵינָא — תִּימָה; דְּשֵׁאֵי הָתָּה, דְּחֻדְשִׁין לִיָּה וְיִלְמָא מִשְׁקֵר שְׁאִינָה
שְׁלֵה, אִלְּזֻרָב מִרְבָּן מְהַרְרִין בְּטִבְעֵיתָא עֵינָא; אִלְּזֻר שְׁלֵה שְׁלֵה מִיָּד
בְּטִבְעֵיתָא עֵין קַל דְּהוּ. וְלֹא מְהַרְרִין מִרְבָּן מְהַרְרִין בְּטִבְעֵיתָא עֵינָא; דְּחֻדְשִׁין בְּטִבְעֵיתָא
עֵין גִּמּוּר. דְּכֹל הֵי אִמּוּרָא דְּהִבָּא, לֹא הִיָּה לָהֶם בְּטִבְעֵיתָא עֵין גִּמּוּר. דְּרֵי לֹא הִבָּא, מִזֵּה הִיָּה
לָהֶם לִישְׁלָאִל לֵי אִדּוּ עֵין דְּבִרְדָּא לֹא הִיָּה
הִשְׁתַּאֲדַשְׁמַעְתִּינָהּ לָהֵי
מִסְפֻּסִּים כִּדְלֵי

פִּלְנִיָּא דְּהָאִי סִימְנִיָּה וְהָאִי סִימְנִיָּה קֹטֵל נִפְשָׁא
 אַל קִטְלִינֵי לִיה — וְאֵם תֹּאמְרָה: וְהִלָּא
 מִשְׁיָאן אֲשֶׁה עַל פִּי סִימְנִים, לֹחֵךְ לִישָׁנָא דִּבְמִתָּה
 רַבָּא סִימְנִי דְּאֹרִיתָיָא, בְּפִקָּא בְּתַרְתָּא דִּרְמִטְרָא
 (ק.א), וְאֵם אַחֲרָי שְׁנֵשֶׁתָּ בָּאוּ עֵדִים שׁוֹנֵתָא —
 קִטְלִינֵי לֵה. סִדְמִנְכּוֹן אֲסִימְכּוֹן לְהֹחֲזִיקָא בְּחוֹתָא
 אֲשֶׁת אִישׁ מִן חֲשֵׁנִי, וְרַבְּהִי לְתַבְרַר עַל יְדֵי עֵדִים
 שְׁבַעְלָה אֲרַשְׁקוּר הֵבֵר בָּאוּ מִבֶּשֶׁת חֲזוֹתָה, וְאֵם
 אֲמַרִינָּה: שְׂמָא בַעֲלָה דְּהִי דִּי בִשְׁעַת קִדּוּשֵׁיהָ, וְאֵין
 לָא סְמָכְכִין אֲסִימְכּוֹן לְמִקְסֵלָה לְהֹחֲזִיקָא בְּחוֹתָא
 אִישׁ מִן חֲשֵׁנִי, אֲלֵא אֲמַרִינָּה: שְׂמָא דְּהִי בַעֲלָה
 דְּהִי הוּא קִדּוּשֵׁיהָ קִדּוּשֵׁין, וְכֹן אַם נִשְׁתָּא עַל פִּי
 עַד אַחֲרָי, וְיֹחֲנָה — אֲלֵא קִטְלִינֵי לֵה, אַם עַל פִּי
 שְׁבַעְלָה אֲרַשְׁקוּר טַרְדֵּה שְׂמָא מִן כָּבֵר בִּשְׁמֵיהָ
 חֲזוֹתָה, דְּלֵא לְכַל דְּבֵר מִדְּמַנְכּוֹן לִיה. דִּיאֵין אַחֲזִיק
 יִרְדִּים לְנַחֲלָה עַל פִּי, וְגַם צִרְחָתָא אֲסִימְרָה, וְאֵם
 תֹּאמְרָה דִּיאֵין מִחוּזִרִין שְׁטוּר כּוּר בִּסְמִינִים, וְהָאִי אֵין
 אֲתוּ סַחְדִי וְאֲמַרִי "פִּלְנִיָּה" וְהָאִי דְּהָאִי סִימְנִיָּה וְהָאִי
 סִימְנִיָּה לֹזֶה מִפְּלֹנִי — אַל מִפְּקִנָּה: וִישׁ לֹמֶר:
 דְּלֵא דְמִי שְׂטֵר שְׂאֵין אֲדֵם מִחוּזָק, בִּי "שְׂאִי"
 "הוּא" — מִפְּקִנִי שְׂטֵר אֲדֵם מִן שְׂבִיד הַבַּעֲלִים
 — אֵין לְחַזְרֵיהָ עַל יְדֵי סִימְנִים, דְּרַבְּהִי אֵין לֵה
 מִפְּקִנָּה חֲפֵץ מִיד בַּעֲלִים אִי אֲתוּ סַחְדִי וְאֲמַרִי
 "חֲפֵץ דְּמִי, אֲתוּ סִימְנִיָּה וְהָאִי סִימְנִיָּה, דְּפִלְסִינֵי
 הָאֵין" **מִבְּלָל** דְּחֵזִיק דְּרִטְוֹ לְכִרִי יִנְיָה —

33 יִשְׂרָאֵל לֵיהֶם - כְּמִנְאָן אוֹרֵי לֵיהֶם?
34 - דְּרַבְנָן לְרַבִּי מֵאִיר. דְּאִי
35 שְׂמֻמָּא לֹא אִסְרָה תוֹרָה
36 אִי: אִכְלָו וְאִין בּוּ פִּינִת -
37 יִהְיֶה (בְּפִנֵּי עֲצֻמָּה) דִּיא. -
38 וְכִי

40 אֲתָנָה וְאֶת־אֲמֵרָה וְאֶת־אֲרָאָה וְאֶת־אֲרָאָה וְאֶת־אֲרָאָה
41 יָגִיד דָּרָשׁ דִּלְעָק הַדָּרָשׁ כְּדִשְׁמָאֵל, אֲלֵא רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוֹדָה, בְּמֵאִיר פְּלִיגֵי: אֲלֵא תִמְנָה
42 שַׁעַל הֶחָק בְּלִבּוֹ, וְלִיכָא אֲלֵא שְׁנֵי מַחְלֻקוֹתָיו וְשֵׁם כִּיָּן דִּמְחֻמֵּיר רַבִּי מֵאִיר בְּחִטְיָה, לֹא
43 יִרְשֵׁן לִמּוֹרֵשׁ דְּשִׁמְוָאֵל אֲלֵמָנָה דִּתְנֵי: אֲבָלָא וְכוּן בִּי כוּתִּי, חֲשִׁיבִי קֵאִיבִי רַבִּי יְהוֹדָה
44 בְּחֻבּוֹת עֲוֹנוֹ, וּמִצִּיתָא אֲלֵמָנָה לְעִצְמָהּ, יְהִינִי כְּאִשִּׁי הוֹדֵה, כְּמִכּוּכֹת תְּרֹם, וּבִפְרִי עֲוֹנֵי
45 אֵלָּא תִּתְּנוּ כֹלֹל — לְעֵנִן חֲטִיָּה — סָתָם כְּרַבִּי מֵאִיר, וְלְעֵנִן דְּרֵאמֻנִים — סָתָם כְּרַבִּי יְהוֹדָה
46 (וְקָבֵה) נָמִי אֲמַרְיִין בִּי יֵאָדָּו: גִּוְנָא: אֲבָל צִפּוֹר שְׂתִירָה בְּחִיָּה — בְּלָל שְׂחֹא, מִבְּתִיחָה —
47 שִׁבְעָת וְכוּן בִּירָה, אֲלֵא תִמְנָה מֵאִיר: שָׁנָא דֶּאֱבָר כִּין וְכוּן עֲוֹנָא עֲוֹנָא וְשִׁרְץ חֲשִׁיבִי טַפִּי
48 וְכוּן (וְיֹאֵר) וְכוּן לִי לִמּוֹרֵשׁ: דִּינִי עֲשֵׂמֵה דִּינִי: אֲבָל רַבִּי חֲרַמָּה וְרַבִּי תַאֲכֵל דִּי אֲבָל תַּאֲכֵל
49 וְכוּן בְּלִבְלָב שִׁיחֵי שְׁלָמִים, אֲבָל בְּלָל — חֲתִיכָה נָמִי מִשְׁמַעַ עֲבֻלָּה, וְכוּן טַבֵּל, דֵּאִי הוּא כְּחֵב
50 קִדְמָא: חֲשִׁיבִי חֲזֵק בְּאֻכּוֹל בִּלְ שִׁדּוּ חֲשִׁיבִי חֲזֵק: וְלֹא: דְּרִי מִדְּפִי — פִּירוּשׁ: "שְׂמַעֲתָ
51 לֵב תִּכּוּנֵּשׁ שִׁדּוּ תַאֲכֵל כִּין דְּגִלּוֹ בִּין קָטָן, אֲלֵא תִמְנָה: דְּרִי בִּפְרִי "אֵלֹהִי הַלֵּקֶן" (שְׂמַעֲתָ
52 אֲמִיר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעֲוִי: אִי אֲבָל מוֹרִים אֲבָכּוֹל נִמְלָח בִּלְ שִׁדּוּ חֲשִׁיבִי: אֲמִיר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעֲוִי
53 אֲפִילוֹ קִטּוֹ, וְלִבְרִינֵי דְרִבְנִי קִטּוֹ: אֲדֹרִי לִי מִיתָה דְחֵשָׁה אֲנָחָה כְּבִרְיָהּ בְּלָל שְׂחֹא,"
54 חֲשִׁיבִי בִּירָה: אֲלֵמָנָה, אֲבָל תִּלְיָא מִלְּתָא בְּשִׁמְהָ, וְאִפְּלוֹ לִי חֲשִׁיבִי בְּחִיָּה — אֲלֵא תִמְנָה
55 לְבִלְבִּל וְנִרְאָה פְּלִיגֵי: דְּרִבְנִי קִטּוֹ רַבִּי שְׁמַעֲוִי קָטָן מְהֵרָה לִיֵּה לְחִיָּה, אֲפִילוֹ לִי חֲשִׁיבִי
56 לִיֵּה, אֲלֵמָנָה, לִיֵּה לֶךְ טַעְמָא דְּמִדְּפִי: מְכָל מָקוֹם לֹא דְמִי לְנִמְלָה, דְּלִנְמָלָה אִיכָא נִשְׁמָה.
57 בְּשִׁמְהָ: וְשֵׁם לִמּוֹרֵשׁ: יְכִי דֵּאִי גִוְנָא אֲשִׁכּוֹן בִּפְרִי "תְּחִירָבוֹת" (וְכֹחֵם עֲוֹנָא) תְּחִינָא: אֲבָרִי
58 שְׁמֵם כֵּאלֵּוּ עֲוֹנֵי הָעֵצִים, וְחֲרַמִּים אֲמִירִי: אִי קִיבְרֹה, וְעַל רַחֵךְ אֲלֵיעוֹר גִּפְיָה לִיֵּה
59 לִיֵּה חֲשִׁיבִי קֵאִיבִי טַפִּי, וְדִבְרֵי מִגְּמָרָא: "מֹוֹם בִּין דִּרְצֵר", אֲלֵא לִי תְּחִירָבוֹת —
60 גִּוְמֵר כִּין הַגְּמָרָא, אֲבָל בִּפְרִי בְּתָרָא דְמִכּוּת (וְיֹאֵר), מִן דִּחַח תִּתְּלִמוֹר לִמּוֹר דְּרִבְנִי מִשְׁכִּין
61 גִּוְמָה: רַבִּי שְׁמַעֲוִי, דְּחִשִּׁיבִי חֲטָה בְּרִיָּה, הֵיאָךְ חֲרַמָּה עוֹלָה מִנְּהָא וְאִחָה, דֵּאִי אֲמַרְיִין לְקָמִין
62 כִּי, כִּמּוֹ דֵּאִי וְשִׁרְצֵי אֲבָרִי מִן חֲדָי וְעוֹפֹת וְטַמְאִים, אֲבָל תְּרוּמָה — מוֹתֵר דֵּעַ שִׁמְרָה, אֲכִילִי
63 וְכוּן וְכֹחֵם עֲוֹנֵי אִיבֹר מְחֻמֵּיר לְעִצְמָהּ."

1 לחני שמעתתא — דשרי איסור בטביעות עינא. כבטביעות עינא דקלא — ששנן
2 דעתו להבידה בקול. ומאבידה לא לפליקן. והתם משום דחמוד המזון חיישין
3 דלמא מושק, דאמר רבי (מכות כבג.) גול ועריות נפש של אדם מתאור להם
4 ומתהדקן. תרע — טביעות עינא ערפא. פלוגא דרבי סימניה — "פלוגי הרג את
5 הנפש, ואין אנו מכירין בר מעולם אלא
6 סימנין כך וכך היו בנפשו ובכליו של הורג." 1
7 טביעות עינא אית לן בגויה — ומכירין אנו
8 בו. ואילו אית לן — לשלית. טביעות עינא
9 בגויה — שמכירו. משנה שיטול את כולו
10 — יחטט אחריו. וחסמנה שנהגה. רבי מאיר,
11 דאמר (חולין צבג.) חטטה בעי. אכלו ואין
12 בו כוית — משום דבריה הוא, חזיי בכל
13 שהוא, וכדאמרין במסכת מכות (יגא.) אי
14 אחס מודים לן באוכל מנלה כל שהוא
15 טהור חייב? אמרו לן מפני שהוא כברייתא.
16 אינו סופג אלא אימריים — דאיתו נהנה אלא
17 באחת. גמרא בר פילוי — כך שמו. נאים
18 ליה — כרבי יהודה, לא היה מחטט, אלא
19 גומס מלמעלה. אמר ליה לא תזרתת — לא
20 בעמ הארץ כל ברעא אני חושדך. דאורי
21 לך — לעשות כן, כרבי יהודה אורי לך.
22 ופאי דשרי דרבנן לרבי מאיר — דמדרבנן
23 הוא דבעי רבי מאיר חטטה. שעל הקב —
24 דאז בעי פי שטניד ארוך, אין אסור אלא מה
25 שחובב על הקב, כב — בשר הסובב את
26 הקולית ודבוק לעצם, והגיד הארץ שובב
27 מקצתו וכן בגי אחרים. אמר בר פפא
28 כתנאי — כדמפרש ואזיל, דרבנן אית להו
29 דשמואל, ורבי יהודה ליה דרעא דשמואל,
30 סתם אכילה — בבית.

22 - דאָרױקאָם לרבי יהודה. מכלל דשניר דרבנן לרבי יהודה, אלא ד
23 אלא אמר רב ששת: מאי דשקל בר פילי - דאורייתא, ומאי דש
24 רבי יהודה - אפילו מדרבנן שרי. "האובל מגיד הנשה" [וכו.]. אמ
25 אלא ששל חפץ בלבד, שגאמר: "על כף היד". אמר רב פפא, פ
26 חייב, רבי יהודה אומר: עד שהיה בו פזית. מאי טעמא דרבנן -

הקץ בלבד", כדאמר בסמוך. ולא מסתברא לומר כן. בדשבלא רבי יהודה ותנא קמא דרבי ומנא לן דשקל בר פיולי דאורייתא לרבי מאיר; דילמא סבר רבי מאיר דלא אסרה תורה אר מסתברא ומיקל דאורייתא טפי שמדריב יהודה. ותנא קמא דרבי יהודה דאי את ממזרי בן טפי, ולקמן דלמא קאמר לההוא שמענתא ד"לא אסרה תורה אלא שעל הבן בן אסרה ורודה", כו' ור' לא סבירא ליה. וכהא דנזיר שמואל בפרק "אמלנה ניתנת" שנתפתחת" (שם נדא,) שמעינן ליה לשמואל שפוסק בדריא דהלכה כאנשי גליל. **צריך** לעיל (פסא). דקנין, חכמים אומרים: נאנשים. **כאן** עמא דרבנן בריה היא – ובסוף בביתא. אבל צפור טמאה, כן בבייתן בן במיתתה – בכל שדא. דארב מן הדין וטעם שדא מנבלת טורחיה במיתתה בבייתא. ולא חשיבא בריה. וכן בטל לא חשבי בריה רבנן בן אף עטמא, וכן אבאב מן הדין – כאילו פירש: בן גדול ובן קטן, דכולהו מיקרי "גיד" (יבא) ע"א חטא חטא של טבל" – אז הדין חשיב בריה. וכן משמע פרק שליש שדשבעתו שלא אוכל בן שדא. ומשנן: פשרש נזיר בבירה דמי, משמע דתעטמא בדירה דתי כאילו יא.ג.) כמה יאכל מן הטבל ויהיה חיבי? בן שמעון אומר: בכל שדא, וחכמים אומרים: שדא ברייתא. אמר להם: אף חטא בכריתתה. ומסקי בגמרא: קשה: דהי עזי גאבא מן הדין, בריית נגמא – חשיבא, דחטא – דלא חשיבא. והשטא: קשה: דהי עזי גאבא מן הדין, כדפרישית, ולא דמי למפרש. ודלא אכל טבל" תיב, ולא תיב" **ל"א** תאכל חטא נגמא – לא חשיבא ליה בריה. דלא דמי למפרש, כדפרישית. אלא לדידך, דחשבת חטא וקשה: הדין מעניו כזה. שמשיבין טעם לדריביו, והם עצמם אינם סורבין שיהיה הדבר חיי תמימים שנתערבו באברי בעלת מום – רבי אליעזר אומר: יקרב, ורואה אני את בשר דתי אר עטמא. דהי דרובע עטמא מודה ליה יקרב, ולא קאמר "רואה אני אותם כאלו הן ירצו. ולדבריהם דרבנן קאמר להו, כדאמר תתם. ומיהו שם מוישב יתור, דמתוך הבריי קשהבא לרבי שמעון לדריביו, מה שאנין סורבין, כיון דאני לא מבשעה ולא בברייתא. ואמר (קא), דבריה לא בטלה, גבי גיד? וכי תימא: דהתם היינו טעמא, דכשנולד – גולד האיסור חלה וכלא' הריבם לא' למסולא' ונתיין עז דר

חולין. פרק שביעי – גיר הנחש דף צו עמוד ב – מותר מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזלץ)

תוספות

רבי יהודה אבילה כתיב ביה – ואם תאמר: והרי נמלה ושאר שרצים, דכתיב ביה אבילה, ומתיב בכל שהוא. כדדנן פסק ברתא דמכות (גי.א.) ולא פליג רבי יהודה: ויש לומר: דאבילה דהתם אינטיך, דאי איבא ארבעה או משה וזיתם, דתיב ביה זית. אבל אבא אמרין דלרבי יהודה מ'אשר על הדף' נפקא. דכתיב אמרין במעלה פ"ח 'קדיש מנחה' (טו.ג.) אבל כה שרצים

ורבי יהודה? – אבילה כתיב ביה. – ורבנן? –

ההיא אבילה דכי אית ביה ארבעה וחמשה וזיתים

ואכל חד פניתי – מתיב. – ורבי יהודה? – מ'אשר

על פה הירד' נפקא. – ורבנן? – ההוא מיבעי ליה

לכרשמואל, דאמר שמואל: לא אסרה תורה אלא

שעל פה הירד. – ורבי יהודה? – ה'הירד' כתיב –

דבילה ירד. – ורבנן? – ההוא – דפשיט איסוריה

בבבילה ירד, לאפוקי חיצון – דלא, ולעולם שעל הכף.

– והאי "כף" מיבעי ליה למעוטי עוף, דלית ליה כף!

– תרי "כף" כתיב. משנה ירד שנתבשל בה גיד

הנחש, אם יש בה גנותן טעם – הרי זו אסורה. כיצד

משערין אותה – בכשר בלפת. גיד הנחש שנתבשל

עם הגידים, בזמן שמיכרו – גנותן טעם, ואם לאו

– בזמן אסוריה, והרוטב – גנותן טעם. וכן חתיכה

של נבלה, וכן חתיכה של דג טמא שנתבשל עם

החתיכות, בזמן שמיכרין – גנותן טעם, ואם לאו –

בזמן אסורות, והרוטב – גנותן טעם. גמרא אמר

שמואל: לא שנו אלא שנתבשל בה, אבל נבלה בה –

קולא ואוכל עד שמונע לגיד. – איני, והאמר רב הונא:

גדי שצילאו תחלו – אסור לאכול אפילו מראש אונא!

שאי

אלא שנתבשל – שהרוב מעלה הטעם בכל הבשר. אבל נבלה – עמו – נאמרה.

בתוכו, ואינו מפעפע ורוא בבשר. קולא ואוכל – כלומר, חוץ עליו ואוכל, עד

שמונע לגיד. בחלו – שלא נטל חלב בדלות. אפילו מראש אונא – שאין שם

חלב. אלמא, פשיט איסוריה בבבילה.

טעמא דלא תאכל הנפש עם הבשר" (דרשנין מניה (חולין ק.ב.) אבר מן החי דאסור.

משמע, עד שיאכל אבר שלם. **דפשיט** איסוריה בבבילה ירד – לשון "איסוריה" לא

אחי שפה, ולא אסורין אלא שעל הכף בלבד. ובספר רבינו גרשום כתיב "דמישך

בבבילה ירד, ויש לשם לשון "איסוריה" – דכתיב קאמר: דפשיט דני של איסור בבבילה

אם יד לא בה גנותן טעם או אסור – דלא בגיד לחרויה משערין, דבכיר קליפה

שסביבו מסייע לגיד לאסור. דמשעה שנמלח נאסר כדי קליפה סמוך לו. ולפירושו רבינו אפרים שמפשר דלא אמרין "חתיכה עצמה נעשה נבלה" אלא בבשר בחלב, אחי שפיר.

משמע קצת דאין הרוב מסייע לשאר חתיכות, אם יש בהם לבטל הגיד, אלא הירד לבדו. מלמא קאמר "אם יש בהן וברובם גנותן טעם" בו, דהאי "לפירושו הקונטרס נתיא, דפשיט

פרק י"ב דהבשר" (חולין ק.א.) גבי "טיפת חלב" – דקאמר בגמרא: לא שנו אלא שיעיר אבר לא יניע וכוסא – חתיכה עצמה נעשה נבלה בו, ופירש בקונטרס: דכי ניער

הקדרה – מולח אותה בשל הקדרה, ומשום כל מה שבתוכה לבטל הטעם. וכן, עלות החרויה מנעשה נבלה, ומליכות הטעם בכל הקדרה. משמע

שרצה לומר: שאפילו חתיכה שנפלה הטפה עליה היא מקצתה בתוך הרוב, אי לא ניער וכוסא – אין מסייע הרוב החתיכות אחרות לבטלה. ומיירי הכא בשלא ניער וכוסא.

ורבינו יצחק נראה: דבשרחתיכה שנפלה האיסור עליה היא מקצתה ברוב – לא בעינן ניער וכוסא, והתם איירי בחתיכה כולה חוץ לרוב – דאין אין מנפיש, אלא גבייר

וכסא, והוא מצי לרוב. לא שנו אלא בחתיכה מקצתה ברוב, דאין בעינן וכוסא. ודאן בעינן הרוב מקצתה כולה חוץ לחתיכה, והחתיכה, ואפילו חתיכה כולה

חתיכה כולה לרוב. והבא דקאמר "אם יש בה גנותן טעם" – היינו, על מילת היה בה עד הרוב ששים לבטל טעם הגיד. **אבל** נבלה קולא וכוף עד שמונע בו, ואם

תאמר: מאי קא משמע לך? פשיטא דלא מצי למימר הוא חוץ נבלה. דאם כן, למא לי נחבשל – דמשעת מליחה נאסר, דמליח הרי הוא ברות דצלי, דאמר בסמוך. ובלא מליחה

אי אפשר לבשל, דאין הבשר יוצא מני דמו, עד שיתלחו ויפה יפה ויש לומר: דאין שמוע לן דלא נאמר "נחבשל" דמתניחין היינו נבלה. ואשכחן דקרי לצייליה "שולי", דכתיב

(דברי הימים ב, לה) "וישלו (את) הפסח". וכן דאן דתנן (חולין ט.א.) חלב קרש ומוציא את דמו. לא קרש – קורש שלא בילו. ובעי למידק משום בריש "כיצד צולין" (פסחים

ד.ע.) דבבבלין קי פולט. אלמא, "לארש שולא" חלב – היינו לארש צליתו. דלא אסור אם בילו – קנה חוץ לקדרה.

עד שמונע לגיד – לאו דווקא עד שמונע לגיד ממש, דהא צריך שיניח כדי קליפה סמוך לגיד, ואפילו כדי נטילה צריך שנית. דאמר בפרק "כיצד צולין" (פסחים ד.ע.א.) נטף

קליפה על החסר, וחור צילי – טיול את קמחיה, דלא שן בקליפה. אלא כן חלק, דשנאן רובם כותשש חוץ מגיד. ומיזיל לא אשכחן בשום מקום שיהא כדי לצלי בקליפה.

דלא מצינן קטיוע מותר לצען אלא "כיצד צולין" (שם ע.א.) דיהם לתוך צונן, דשמואל אמר: חלב, דאמיך גבר, דאמיך חלי לבע, ואשכחן דרות דצלי בלע פפי.

ולקמן בפרק "כיצד לבשר" (דאמר ב.ר. הוואו ב.ר. הוואו דל נפל לו כדא דבמכא דצלי, בעי קליפה – התם אפילו בשום גבר; שמוש דרש וינה כרס טואב, ובלע. וגבי "שפיר

אדם בשר וגבינה במטפות אחת, ואינו חושש, ובכלב שלא ידיו נוגעת זו בזו, מאי דהיי צונן וצונן הוא ומשני: נדי דקליפה לא

בעי, דהוא מי לא בעי? – לא משום דצלי סגי ליה בקליפה. אלא הכי קאמר: "נדי דקליפה לא בעי" כמו בתוך חוץ צונן, "דדחה מי לא בעי". וכן אן דאמר לעיל בפרק

קמא (ה.ב.) דלמאן דאמר: ביה השחייתו חרב, קלף – שאי התם, דשמונתי חרב הסכך דאן מוטע הוא, דבאמרינן פרק "כיצד צולין" (פסחים ד.ע.א.) סכו בשל בן חורמה,

גאון חבורת כהנים – אבולו. ואם של ישראל, לא צלי הוא – יקלח את חוץו. והתם אפילו למאן דאמר תתא גבר; שאני סיכה, דמשור עבדי ליה. **אפילו** מריש אונא

– שרדון סני החלב. אלא דווקא משום דראש הגיד למטה בשעה שצולין אותו בשופר בתורו. דכן דרך, דבמשמע בריש "כיצד צולין" (פסחים ד.ע.א.) שותחבו חוץ פיו עד בית

נקבות, דהא רעב של שפור חוץ למטה, כדי שפיר, ומיזר דאיב החלב על הראש. אלא אפילו היה חתיכה למעלה – אסור, דמפפעע חוץ למעלה. דהא חוץ לתוך חם

– אסור למאן דאמר תתא גבר, ולא שן בקליפה. ומה שנתנו ששמוליהם בשר הרוב ומנחין בגיטת, ופעמים חתיכה אחת חוץ לתוך הצי וחצייה חוץ לצי, וחתיכה בן

שבתוך הציז ומשליכן דאסור. ומה שחורץ לציר, מותר. ולא אמרין: שיעפעע הרוב למעלה, ויאסור כל החתיכה, דאמר גבי חלבו יש לומר: דאין דרוש של דם לפעפע. אלא

אדרבה, אמרין דדם משרק שריק כשנפול על הבשר, ולא מיכלל דרך הליכה. כל שכן דלא מפעפע למעלה, ואפילו יש שומן בבשר שבתוך הציז, לא אמרין ונעשה נבלה

מתחת הדם, וחורר האוסר מן שחור לציר דמפפעע, לפי מה שמפרש הרב רבינו אפרים דל שייך "חתיכה עצמה נעשה נבלה" אלא בבשר בחלב. ובבלאו הכי נמי כיון דלא אפשר

האוסר להתפשט חוץ לציר – שחור אמרין "חתיכה עצמה נעשה נבלה" ואסרת כל החתיכות, אלא במקום שהאוסר מנפיש בכל החתיכה, ודמיא דטפת חלב; דהני

דבכל

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63

חולין. פרק שביעי - גיד הנשה דף צז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"
דש"י תוספות

1 ואין את אורו כדי קליפה חזרו ואסור מה שאצלו
2 ילפ: שאין טעם האיסור עובר כלל יותר מבדי
3 המלך משום דלא אמרין "חזיתי עצמה נעשה
4 והאן כל טעם. ועוד: דרע, דאין לא טעמו הכי,
5 אין לך בשך מותר לעולם, דדא קיימאן לך דכל
6 הבשר הנחמל, כששהה במלוח וכן או יומים —
7 יש בו טעם מזה חלום, ואפילו הכי, לא אמרין
8 דמלח שעל הבשר הנאסר מנחמת האדם, חיזור
9 ואסור את הבשר אלא צריך לומר: משום דאין
10 על פי שנבלע טעם חלום. טעם הדם
11 כשבהר אסור נבלע בו מלח.

12 **שֶׁאֵין** חֵלֶב דִּמְפַעֵפֶּה — לֵכָךְ אִסּוּר אִפְּלוּ
13 הָרָאשׁ. וְהָא דִּמְרִינִי: נָטָה מְרֻטָּבָה עַל
14 הָחֶרֶס וְחֹזֵר אֵלָיו — טוֹל אֶת מִקְמוֹ, וְחֹזֵר לָא.
15 הֵינִי, שְׂמוֹה דְּרֻטָּבָה אֵינוּ מִפְּעֵפֶּה כָּל כֵּךְ, דְּצִיר
16 בַּעֲלֵמָא אִיכָא, וְלֹא שׁוּמָן. וְאֵם תֹּאמַר: אִם כֵּן,
17 בְּמַתְנִיתִי הָיָה שׁוּמָן הֲגִיד דִּמְפַעֵפֶּה, וְאִפְּלוּ
18 נִצְלָה מִנִּי לִיחְסֹר בְּשׁוּלָהּ וְזָרָה לְרֵבִיתָּ. וְהָא:
19 שְׂמִנּוּ שֶׁל גִּיד אֵינוּ מִפְּעֵפֶּה. דְּרַב רִבִּינָא מֵאִיר

20 יקיימא לן (חולין צטג) דאין בגדיין בנותן טעם,
21 כחנא דמתניתין. **ההוא** כחוש הזה – מפרש
22 חלבלא הזה ושריא – לפי שזהו הקרום מופסק.
23 ר' יחסר כוליא משום דמפפע בה לובן כוליא
24 **אבל** בשר חלב מאן טעים ליה – והא דלא
25 תני דפיק 'כל הבלב (חולין קטא) ד'טפת חלב
26 ו'מים ביה' – בנותן טעמו ויש לומר: הדין
27 יאירי, דומיא דתרומה דטעם לא כן. **סמכין**

28 "כל הבשר" (קטא) פסק הקונטרס כ"ב יודיה.
29 רבינו במשנה, וחניא בחייליה במסכת ערובה
30 ראי דהו, דקמו כרב ושמאל. חלאל לא
31 — במשנה, ושמאל דרב מפריש הותם: רב
32 הוה לזולתי ביה. עד כאן לשון הקונטרס. ורבינו
33 (ר.ב.) וגבי שמואל, בדאמר ב"מ שהוציאודי
34 ידיו יחושע פל כלי בר סטובא דהו, והלביח כמות
35 רב רבנן כלי פנישאל — אסור. רבא פפא ממיה
36 ורב רבנן יתנון פלי עלדיה, דאדארת, הותם, משיח

37 בו תפלה, "אף שמגדלין בו תפלה" קאמר. להכי
38 תנאים ואמוראים פוסק הלכה כרבי יהושע בן
39 נתן, כדאמרין במסכת עבודה זרה (ע"ג), תדע,
40 ב"י. וק"י ליה "מין במינו", לפי שטעמם שוה. ויש
41 — לא היה קורא אותו "מין במינו". ובי"ח
42 ל"שעה" (פסחים לא) דאמר רב: היתא, חמץ
43 ים "הרב". שכתב שם: מדליל איב: היתא כשעורא
44 חזן חרבם. ושם מפורש אמאי לא פסיק בחיורא

45 וימצאין חסה בתרגולת ורחות בפסח — והיה
46 וותשרה, דברי רבי שמעון — אפילו לפינן איסור
47 מדר. ואפילו גרס 'במשוה כרב' — דילמא שאני
48 כרב, ולא מטעמיה. וטעמיה דרב: משום דסבר
49 מחמיר לאסור בפסח במשוה, אפילו שלא במינו.
50 בנות טעם. ומשני: רב גזר בחמץ על אלא במינו
51 וטעם, וחמץ אפילו שלא במינו במשוה. ואף רבי
52 ק' 'החריבות' (ובזהם על עמב) בשמעתא 'דחריב'

53 גבי רבי אבא דאמר: מי שנתערב לו קב חטים
 54 ידה לא בטיל, לרבנן מיטבל בטיל. שמעון: דהבי
 55 יתה גולות שן אספמין דההיא: דההיא ברבי תוחן,
 56 וגיב פלוגתא אפילו אבי רבא. ופוסק: ברבי תוחן,
 57 וזמין במים' קאי, וזמין במים אי אפשר להיות
 58 יתו בטל אפילו קאלין. כמו שבינינו: ואלו אסורין.
 59 וטעם דאמרין גין שטעם מן הכוס דהוא
 60 כשחזא ויש לו מים. דאיתא ברבי דרודה. דאמר:
 61 לא טיפה הונעת במי, דקסבר: נצוק איתו חבור.
 62 למאן דאמר מין במינו בכל שחזא, קאמר דאמר.
 איבא

1 **מַפְעָפֵעַ** — בלעז טרענשליט, מבצבץ דוולך ומתפשט בכל הבהר. **בוליא**
2 **בחבלה** הוה **וויזיא** — משום דמפסיק קרמא. **ביליבית** — שקץ וגים קטנים.
3 **בולאפס** — של בשר. **ליגעמיה פאליא** — נחתום גוי, ואשמועינן דמותר לסמוך
4 עלוי עליו תומא. **לוי** ויודיעהו שצריכין לו לדרב איטור ודיתר. **מַעֵם** לה **בון**
5 — ששנים מותרין לו החולצין והתרומה.

6	אָמור רבנן במעמא — בכמה מקומות	1	שְׁאֵנִי חֶלֶב - דְּמַפְפֵּעֵי
7	ששינוי בנרות עסב. ואמור רבנן בקפילא	2	בְּרַ בְּרַ תְּחָה; עֵיבֵדָּה הָיָה
8	— כדאמר רבי יוחנן.	3	דְּמַעֵּוּן, בְּגֵדִי שְׂעֵלָא בְּחֵלָל
	ואמור	4	וְאָמַר: קוּלָּה וְאֵכֵל עַד שֶׁ

הָיָה. רַב הוֹנָא בְּרִי יְהוֹדָה אָמַר: פּוֹלֵא פְחֻלָּה הוּא, וְשִׁשְׂיָא. רַבִּי
בְּאֵלְפִם הָיָה, וְאֵתוֹ שִׁילִיּוֹה לְרַבִּי יוֹחָנָן, וְאָמַר לָהּ: לִיטַעְמִיּוֹת קִפְלִי
הָיָה קָא קִשְׂיָא לִי הָא דְהִתְנָא, קִדְרָה שְׂבִישֵׁל בֵּה בִּשְׁר - לֹא יִבְשֵׁל
טַעֲמִים. תִּרְוַמָּה - לֹא יִבְשֵׁל בֵּה חֲזִיל, וְאִם בִּשֵׁל - בְּנוֹתָן טַעֲמִים.
בְּהוּן, אֱלֹא בִּשְׁר פְּחֻלָּה - מָאֵן טַעֲמִים לִיָּה? הֲשֵׁתָא דְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן
הָבָא נָמִי - סִסְבִּינָן אֶקְפִּילָא אֶרְמָאָה. דְּאָמַר רַבָּא: אָמֹד רַבְּנָן בְּבִי

מפרש: כיון דשמונ הגיד לא מיתסר אלא מדרבנן, דגורו ביה אטו הגיד, כשאן הגיד אוסר – וגם בו אל החמירו. ולפירשו, למאי דקיימא לן (חולין צטג.) דאין בגידין גנותן טעם. אפילו תבשל – לא אוסר, כמו שאין אוסר. ורבינא כשבמון יבין "דגורו אשמונתא" שרבי דרש בגידין גנותן טעם. בתנא דמרייא, **הוהא** כחוש הזה – פריש רבינו תלם הזה, ולכן שרש זה, חלובא חוש אינו מופפע. ועוד יש לומר: שחיה זה, וכלט בגידין שרשיא – לפי שהיה חקיהו מפקסין. ורואה שצריך להסיר מן הכולל, כדי לפרש לפי שדוקוה עמנו מובלע מן החלב בדאמרין לעיל (צב.) חלובא קרמיה וואו האמא: ליתקרי חלובא שווא מופפע, בל לובן כוליא דרבי יוחנן נפיהא אסר לעיל (צב.) לובן כוליא בדאמרין דממרט ליה ויש לומר: כיון דלא אסור אלא מדרבנן אינו אוסר את הכוליא. **אכל** בשר בחלב מאן טעים ליה – והא דלא אמרין אמתיין (חולין צג.) דייך שנחשבש לא היה הזה: מאן טעים ליה מאן משמירין ליה בכשר כלתא. אבל קשה דאמתיין דפרק "כל הבשר" (חולין קה.) דטפת חלב נשפלה על חתיכת בשר אם יש בה גנותן טעם (וכי האו חיה עבודה דתרא אשמונתא דפרק "אכל" (צג.) וכן ימים – ומה בין – חוש טעם ליה לומר: חלובא שרשיא שער בששים, אבל אבא אן קל לשער מה שבלעו בקרדה אלא לעי עיטמיה. אן יבן: ממשוע ליה דרך ברייתא, וכן טעימה איירי, דומיא דתרומה דטעם ליה לומר: **סמכין**

אקפילא – אף על גב דגוי הוא, כיון דקפילא הוא – לא משקר, שלא יפסיד אונותו. **אמר** רב כר ואמור רבנן בששים – לקמן בפרק 'כל הבשר' (קטז), פסק הקונטרס כרבי יודנה. דמין בנימי לא בטיל, מדקם ליה רבי בשיתיה. דקאמר: תינא דרבי רבי יודנה. ור' ושמואל נמי, דאמר תרידיה: כל איסורים שבתורה בנימי מבישהו, ותניא חותידיה במסכת עבודה זרה כפר בתרא (עגג). ואף על גב דאפילונו עלייהו רב יוחנן ורשי לקוש חתם, ותניא נמי כותידיהו – משענין נמי לאבוי ורבא. דבראי ורבי, דקמ רב ושמואל. דאמר: חלל אלגו ורבי, במסכת עבודה זרה פרק תרבי (סא). ואף על גב דרבי פסק: (לא) נמי פסק: הלאות. משום קמנא. כן בנימי קל לאבוי – מבישהו, כר. וטעמא דרבי דאמר חתם. דרבי ר' לטעמיה. דאמר: כל איסורין שבתורה, בנימי – מבישהו, ושלא אמר: גזר רב אטו בנימי בחמיץ, משום דאם ברילי אינשי מיניה, ואתו ללולולי ביה. דעבא לן שוין הקונטרס. ורבינו חס אומר: דכל זה אינו ראיה, דאין הלכה לא כרבי יודנה ולא כרבי ושמואל. דהלכה כרבי יוחנן לגבי רב, כדאמר בריש ביצה (הב). וגבי שמואל, כדאמר ב"מ שהוציאוריהו (ערכין מזב). ורבי יודישע בן יולי נמי אתא ליה לקמן (נחא). בשמעתין דמין בנימי נמי בטיל. וליקין מירודע בשלה; דהוי קל בנימי. ויודישע בן יולי רב סמכא הוא. והלכה במתו בכל מקום. ואפילו לגבי רבי יוחנן, כדמשמע בפסק המגילה (כזא). דאמר רב פפי משמיה דאמר: מתי כנישאת לבי רבנן – שרי, רבני רבא לבי כנישאת. אסור. ורב פפא משיחיה דרבא אמר איפכא. וקאמר תרתי: כותידיה רבא בלי בית וכתבת מתו לעשוותי בית המדרש. שא על גב דרבי יוחנן פליגי עליה, כדביאת אמר, מיניה

37 ראהו מרבי ידועשן בן לוי. ומינו דרבינו תם בעצמו היה דוחה: דא דפליג רבי יוחנן תתם, דקאמר: "את תבית הגדול" – בית שמגדולינו בן תפלה. "אף שמגדולינו בן תפלה" קאמר. להבי
38 מיתרי מרבי ידועשן בן לוי, ולרב פפא דאמרי אפיכא – לא הוי לא רבבי דהושע בן לוי, ולא רבבי יוחנן. ומכל מקום יש ראייה דבסדר תנאים ואמוראים פוסק הלכת רבבי ידועשן בן
39 לוי בכל מקום. והיא ד"חמורא לוי חלא, ומדא חתתא עיניב" אמר רבינו תם: דאיכא לאמוראי בטבול וזין נסך, דמודוי ביה רבי יוחנן, דכארמינן במסכת עבודה דהו (ע"ה). תדע,
40 דהא בן גופי חלא ליה דהא דמין דרבינו תתם מליקום אטעמיב, בששים. ורבינו אפרים היה דוחה: דהא איירי במסכתא חזרתא עיניב. ורקי ליה "מין במינו", ולפי ששטמטש ש"ה
41 להא דבן מין בשאניו מינו – דהא רבא אויל בפרק בתרא דמסכת עבודה דהו רתא שמא. ואין נראה לומר כן: דכין דאול בתר שמא – לא היה קורא אותו "מין במינו". וב"הקומץ
42 רבדי" (מנחות כג.) נמי קאמר רבא: קסבר רבי יהודה, כל מן ומינו דרב אחר כו' – מכלל דרבא גופיה לא סבירא ליה הכי. ובפרק "כל שעה" (פסחים לא.) דאמר רבא: להכחא. חמין
43 בזמנו בן גמנו בן גמנו בשאניו כרב – וכן גרסינו תתם. וכן שמענו בחלכות גדולות שלא היה חסכו בשפירם (ר"ה), שבתם שכו: מדלאל הייב רבי אבהו
44 מליתתה, דהאמר מנשה: דאסור במשחה כרב – ועל פי גרסת גדולות מוגה המשה – "אסור" – פירשה: גבולת גמנו כרב. רבבי יוחנן דרבינו תתם, שפירש אמאי לא פסק ביהוירא

[illegible]

סבר רבי אליעזר בן יעקב דמין במינו בטל, רמשת רבי אליעזר בן יעקב קב ונקר'. וסתמא דגמרא נמי קאמר חכי בשלדו ביצה (לחב), נגי יבי אבא דאמר: מי שנתערב לו קב חטים
53 (ב), דקאמר: שפיר עבירו דאחיבו עליה. דמאי שנא חטים בשעורין דלא. דמין בשאלי מוט בטיל, חיטין בחיטין נמי, דמי דלרבי יהודה לא בטיל, לרבנן מיטבל בטיל, ממזעזע: דחכי
54 הלכא, ולחכי וחיבה עליה. אף על דרבי יהודה מיייר חטין רבנן. מכל מקום רבנן חתם לתם לא איירי במין. ובהלכות גידולתו לא אספמיא פוסק: דחתיבה פוסק: דחתיבה
55 גנות טעם, ומוכחא דאמר רבי יוחנן לפסק הלכה. וקדשנא פוסק בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (סוה), נמי פלוגתא אביי ורבא. ודלכתא רבי: יוחנן,
56 דסבר: גנות טעם. ור' ינאי נסך, דקאמר חתם במשדו — אומר רבינו חסד: דהוקא בין שנתנסך לפני עבודה זרה, דהא אמתינית דרין בין ומים במים' קאי, ומים במים אי אפשר להיות
57 אלא בתנסך. ומשבותה האנשים וכתבת יום וישראל יוסף טוב עלם מצא רבינו חסד: יין נסך שנתנסך לפני עבודה זרה — אסור בחטא, וסוף אפילו באכלו. ממי ששנינו ואלו אסורין.
58 ואיסור בכל שחאו וכו', מכלל דחטא איסורין, חוצץ ביני יין נסך, בין במיני בין שלא במיני. וקשה ומתספא, דקדמי ארומנין גזי ששעם מן הכוס והחומר
59 לחבי — אסור, קדח במינית, ונפלי ממנו טיפה — אסור. ממי שטיפין יין אסורה ואסורת בכל שחאו. משעשע דסוף יינם אסור בכל שחאו יזי שומר. דאיתא רבי דהודו, דאמר:
60 מין במינו לא בטיל, ודחיא דקנשקנין, דקדים ופסיק גוי — אסור, בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (עבב), אף על גל דלא מיתסר אלא טיפה הנוגעת בפיו, דקסבר: נצוק אינו חובר.
61 מדושי קדרי פוסק ישראל — שי לפרשי: דחאי "אסור" דקאמר. דהיי אסור לכתחלה לעשות. דאין מבטלין איסור לכתחלה. אי נמי: למאן דאמר מין במינו בכל שחאו, דאסור.
62 איבא

חולין. פרק שביעי – גיר הנשה דף צז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – רש"י"

תוספות

איכא דאמרי בקרדא עצמה – חיזומא אם שיעור עובי הקדרה כחמישים ויחית, ונתן בה מים שיעור קדרה ויחית, ובשל באותן הגמים כות חלב – היאך תבטל אותו כות חלב במים הא פשיטא שיש במים טעם חלב ונראה לפרש: הדבא מיייר כגון דליתיה לאבדא בעיה – נדבלע כל בקרדא כות חלב, והיא היתה כבר בלועה מדחיה, ואחר כך חזר ובשל היתר – נדמערין בקרדא

עצמה לבטל האיסור שנבלע בה. **כל** איסורין שבתורה משערין אותו כאילו חזר בעל וקפלט – מדרלא נקט 'בכשר בלפת', כדקנתי במתניתין (חולין צ"ב, ג) בני גיד השוש, משמע דאין שיעור שוד. דגיד לא חייב טעמא כולי האי, הוא נדמערין בכשר בלפת. אבל שאר איסורין, דהייב טעמא טפי – משערין בבצל וקפלט. ודאמרי רב חזקיה, גיד בשוש, משמע דבשר בלפת הוה שיעורה בששים. ולפי זה פליג רבי יוחנן אדאבא דלעיל, דאמר: כל איסורין שבתורה בששים, וכרבא קיסמא לן, דהוא כתר. ואין פסקין פכר ברתא דמסתא עבדה וזה (ט"ט, א) גבי "ענברא בשכרא". **ובחל** מן הבצק – ואם תאמר: כיון דבחל עצמו אסור, כדאמרין בסמוך, אם כן נימא "חתיכה עצמה נעשה בחל", ולביעי נעשה לבד מבחל? ויש לומר: דהאי דאסור, לא משום שיחא טעם חלב בבחל ויתר מבשאר בשר, אלא לפי שיש בו גומא, והחלב כגוס לחור, ויש באותו חלב טעם גומא. ואי אפשר להפרישו מן החלב, מאור שנתבשל, דהוה לא תמיא ליה קריעה. ואם תאמרו: מה טעם החבל עצמו אסור? והלא כל החלב הכנס לחבון בגומתו נפלט לחור, ונתפשט ונפלט בשוה לכל החתיכות, כדאמר נדמערין בבוליה, ופריך גמא אלא מתעה נפל לקדרה אחרת אל יאסור? משמע דפשיטא ליה שיעורא כולו, כמז שאפשר בסמוך ויש לומר: לפי שמתחלת בשולו, קדרה שיער החלב לגמרי, נאסר החלב שבהל, מפני טעם הבשר שבו, ואו לא היה יכול לטעמו בקריעה. הליכך אלא קאמר שנגמור בשולו, שכבר יצא כולו, ות לא לשתרי, דאפשר לסוחטו – אסור. ואפילו למאן דאמר אפשר שיעורא, מותר – הכא גרינן שמא יאבאלנו קדרה שיעורא כולו. ואף על גב דגבי "בשרא דאסורין" (חולין צ"ג) שרינן כי שפדיה בשפודא לבתר שנגזלה לגמרי, ולא גרינן דלמא אתי למיכיל קדרה גמר עלייתו – שאני תהם שדרך הדם לצאת על ידי מליחה וזנייה ולכן שולח, כדי להוציאו דמו. וכן לבסוף פירש כל הדם לגמרי, ונפול לחור. אבל הכא, כשיצא נמי כל החלב, מכל מקום נשאר הוא בקדרה, אלא שנתבטל, ואי שריא לבסוף, אתי למיכליני דקדרה.

ובחל עצמו אסור – יש ספרים דגרסי: "אסור,

היבא דכר קריעה ובשליה בחרי בשר", ואם תאמר: כי בשיל ליה נמי לחודיה ליתסר, משום טעם בשר הבחל שבהל בגומתו ויש לומר: משום לישא קמא דרב בפרק "כל הבשר" (חולין ט"ב) דאמר: לא קריע – אינו עובר עליו, ומותר. לכך צריך להעמיד שנתבשל עם הבשר.

אלא מעתה נפל לקדרה אחרת אל יאסור – דכיון דבבוליה משערין, אם כן נפיק כוליה. אבל אל יבמה הנפיק מניה משערין, אתי שפיר דאסור קדרה אחרת, דלא נפיק כוליה. ואם תאמר: ודלמא הא נדמערין בבוליה, משום דמספקא לן אי נפיק כוליה, ולכך נפל לקדרה אחרת – אסור, משום דלמא לא נפיק כוליה? ויש לומר: דזה פשוט, ואין ספק בדבר, וידוע היה להם אם יצא כולו או מקצתו. ועוד: דמספק לא היה אסור קדרה אחרת, ועוד חלבו מעתה? קאי אהא דאמר "ובחל מן הבצק" – לא יאסור, דכל מה שסופו לצאת מן החלב יצא בקדרה ראשונה. **נפל** לקדרה אחרת אל יאסור – הא לא פריך משום חלב הכנסו בגומת שבתוכו, ואם כן, נפל לקדרה אחרת – לא יאסור, דכל מה שסופו לצאת מן החלב יצא בקדרה ראשונה. **ביצה** בששים – והוא הדין בשאר איסורין, וביצה איצטרך ליה, משום דאיבא ביצה טמאה דלא אסרה, כדאמרי אינשי דמאי בעלמא דהו גופיה לא ליתסר, כדפרשיתיה לעיל. **ביצה** בששים – והוא הדין בשאר איסורין, וביצה איצטרך ליה, משום דאיבא ביצה טמאה דלא אסרה, כדאמרי אינשי דמאי בעלמא דהו גופיה לא ליתסר, כדפרשיתיה לעיל.

ואמור רבנן: בששים. הלכך: מין בשאינו מינו דהיתורא – בטעמא, דאיסורא – בקפילא. ומין במינו דליכא למיקם אפמקא, אי נמי מין בשאינו מינו דאיסורא דליכא קפילא – בששים. הנהו אטממהא דאימליהו פי ריש גלותא בגידא נשיא, רבינא, אסר, רב אחא בר רב אשי – שרי. אתו שילוח למר בר רב אשי, אמר ליה: אפא שרי. אמר ליה רב אחא בר רב רבינא, מאי דעתיה, דאמר שמואל: מליח חרי הוא פרוח, כבוש – חרי הוא קמבושל, והאמר שמואל: לא שנו – אלא שנתבשל בה, אבל נצלה בה – קולף ואוכל עד שפומעי לגיד? וכי תימא, מאי "פרוח" דקאמר – פרוח דמבושל, והא מדקאמר "כבוש חרי" הוא קמבושל? **מפיל דירותה דצלי קאמר? לשיא אמר רבי חנינא: כשהו משערין, משערין פרושב, ובקיפה, ובחתיכות, ובקדרה. איפא דאמרי: בקדרה עצמה, ואיפא דאמרי: במאי דבלעה קדרה. אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: כל איסורין שבתורה משערין כאילו חזר בעל וקפלט. אמר ליה רבי אבא לאבוי: ולשערניהו בפפילין ותכלין, דאפילו באף לא בטליון אמר ליה: שיעור חכמים דאין גותן טעם באיסורין ויתר מפצל וקפלט. אמר רב נחמן: גיד בששים – ואין גיד מן הבצק, כחל בששים – ובחל מן הבצק, ביצה בששים – ואין ביצה מן הבצק. אמר רבי יצחק בריה דרב משירשיא: ובחל עצמו – אסור, ואי נפל לקדרה אחרת – אסור. אמר רב אשי, פי הוינן פי רב כהנא אפינאי לן: פי משערין – בדידיה משערין, או במאי דנפס מניה משערין? **בשיטא** בדידיה משערין, דאי במה דנפס מניה, מנא דיעינו? אלא מעתה, נפל לקדרה אחרת אל יאסר! כיון דאמר רבי יצחק בריה דרב משירשיא: ובחל עצמו – אסור, שילוח רבנן פרוחיה דנבכל. ביצה בששים – ואין ביצה מן הבצק. אמר ליה רב אידי בר אבין לאבוי: למימרא דיתבה טעמא? והא אמרי אינשי פי מנא דביעי בעלמא? אמר ליה: הכא במאי עסקינן בבצק**

משערין – בדעינן שיחא בחיתא ששים כמותו. או במאי דנפס מניה – לא צריכין שיחא בחיתא אלא בששים מה שפלט זה. והואיל לא דאית קמן, אין בקדרה הוא, ומשירא שרינן ליה לבר. **אלא** מעתה – דהואיל ובדידיה משערין, הא איטבל כוליה, שחלק כל עצמו בתבשיל, דאי לא הכי, אמאי בעיה ששים כמות כולו. וכיון דכוליה בטלתי, נפל בקדרה אחרת – אל יאסר. כיון דאמר רבי יצחק ב"ר – מפני שבתחלה נאסר עד שלא נצמק, משנתלה הקדרה בו טעם מיד נאסר. ומאז שווה רבנן כחתיכת איסור שהיא לעולם אסורה, כדאמר במתניתין: בומן שמכירו בו, למימרא דיהב טעמא – כי מן מבשלה בהדי אחרני, אלא אסור

ואמור רבנן בששים – בפרק בתרא דמסכת עבודה זרה (ט"ט, א) פסקין הלכתא בכל איסורין שבתורה (בששים), בין בשר בחלב ובין שאר איסורין בששים. מין בשאינו מינו – שהאדם יכול להבחין טעמו, ושניהם של היתר, שיכול בן ברית לעצמו, כגון תרומה וחולין. **בטעמא** – שיעמנו כקן, אם אין תרומה נותנת טעם בחולין – יאכל התבשיל כקן לזרים. **דאיסורא** – כגון בשר בחלב, שאין בן ברית יכול לעצמו, מסבין אקפילא. ואין במינו – בין הדיתור ובין איסור, דליכא להבחין טעמו. אי נמי מין בשאינו מינו **דאיסורא** – וליכא קפילא – גוי דליתעמיה, משערין בששים. מאי דעתיה – דאסרת ליה? אי משום דהוא דאמר בו, והא רותח – אי דהבא שרי, דהואל שמואל: קולף ואוכל. **כבוש** – בחומץ ותבלין, וכבש בהו איסור והתר יחד. שוליהר בלעו. **בשחן** משערין – האיסור בששים – ומשערין אותו שיחא בו אחד בששים ברוטב וקיפה ובחתיכות ובקדרה. **קיפה** – פונדיריליא, דק דק של בשר תבלין המתאסף בשולי קדרה. **כמאי** דבלעה קדרה – אם אירוהו שנפלט שם קודם שנתבשל, ואין משערין אותו לאחר שנתבשל לכמות שנפל שם, ואין בהיתר ששים בו – ואומרים כמה בלעה קדרה מן ההיתר. לפי שנפלט שם הדין הרבה, ונתמעט בבליעת קדרה, אבל בקדרה עצמה לא משערין. וכיון דאפילו לישנא, האיסורא דאורייתא היא – אזלינן לחומרה, ולא משערין בקדרה. ועיקר הדבר – כמות שהוא בא לפנינו משערין ליה, ולא משערין במאי דבלעה קדרה מן ההיתר, לפי שאף מן האיסור נבלע, ונתמעט כמותו שהיה, וכדאמרין בלעו (ט"א, א) ש"ס. דהיתרא בלע, דאיסורא לא בלע? כל איסורין שבתורה – לבד גיד הנשה, דבבשר בלפת אסור – אותם כולו האיסור בעל או קפלט, ואילו היה נתון טעם בהיתר זה שנתבשל עמו – אסור. ובדך איסורי דלא מצי למיטעמיהו קאמר, כגון מין ומינו. ואי נמי שאינו מינו דאיסורא, ולכיכא קפילא. ואבתי איפסא חלבתא בששים. **פפילין** – נותנים טעם באלף טעמי עיקרי חכמים – אין באיסורין בנותן טעם יותר מבצול וקפלט. ואין גיד מן הבצק – בדעינן ששים הדיתר לבד מניה. אבל כחל, הואיל ומין היתר הוא, אם נתבשל עם הבשר – משערין ליה בששים לבדו. **דידיה** – כיצח – של עוף טמא. **ובחל עצמו אסור** – שהיה הבשר נתן בו טעם, והוא לא נתן טעם בבשר, לפי שמועת היה. **בידיה** משערין – בדעינן שיחא בחיתא ששים כמותו. או במאי דנפס מניה – לא צריכין שיחא בחיתא אלא בששים מה שפלט זה. והואיל לא דאית קמן, אין בקדרה הוא, ומשירא שרינן ליה לבר. **אלא** מעתה – דהואיל ובדידיה משערין, הא איטבל כוליה, שחלק כל עצמו בתבשיל, דאי לא הכי, אמאי בעיה ששים כמות כולו. וכיון דכוליה בטלתי, נפל בקדרה אחרת – אל יאסר. כיון דאמר רבי יצחק ב"ר – מפני שבתחלה נאסר עד שלא נצמק, משנתלה הקדרה בו טעם מיד נאסר. ומאז שווה רבנן כחתיכת איסור שהיא לעולם אסורה, כדאמר במתניתין: בומן שמכירו בו, למימרא דיהב טעמא – כי מן מבשלה בהדי אחרני, אלא אסור

חולצין. פרק שביעי - גיד הנשה דף צח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" - (שטיינזלץ) קסט

כְּבִידָה אִפְרוּחַ – הוּא הָרֵץ בְּשָׂרָא, בְּנִמְצָא בָּהּ דָּם, וְשָׂדָא חִינְיָל בְּכוּלָּהּ. וְזֵרָא
דִּמְנָא שְׂדָא קִלְפָּה, אִפְשֵׁר דְּאִסְרוּרָה. וּבִירוּשְׁלָמִי גִבִּי יַעֲזִילִי בְּצִיצִים מִשְׁמֵנִי:
דִּישׁ חִלּוּק בֵּין קִלְפוֹת לְשִׂאק קִלְפוֹת, וְשִׁמְנָא לַעֲבֹד הָזֶה יִמְנֵי שֶׁחִלּוּק, הָאֵל לֹא מִשְׁנֵי
הָאֵל בְּלֹא קִלְפֹה, וְהַבִּשְׂאִיתִי קִלְפֹה – מִשּׁוּם דִּסְתֵּם בְּצִיצִים מְבֹנְשִׁים אוֹתוֹן בְּקִלְפִיתָן.
פְּרוּשָׁא – אִפְשֵׁר שֶׁאֵל לֹא פְּרִיךְ: אֵל הָכִי,

1 "אסורות" "אסורות" למה לי, וכן בכמה דוכותי,
 2 ובכמה דוכותי פריך. **דנפל** בדיקולא בדשרא
 3 בערוך חביר בהדי' היא נינא, ודיקולא
 4 שפלי' - פירושו: כחולא. וכתוב בתשובת
 5 הגאונים, דחב' קאמר: דנפל לזירי דגולה, שיש
 6 בה שיעור דיקולא. וקשה: כיון דלאו לדיקולא
 7 נפל, נמי קאמר "סבר רב איש לשעוריה במואי
 8 דבלעז דיקולא" וזבגנטרס פירשו: "דיקולא" -
 9 קלותא. וקלותא הוא כל שיש בו פשול בשב, כדאמר
 10 ב"המוכר את הספינה" (בבא בתרא
 11 ע"א), כל שלשים יום מופרץ להם גיהנם בכשר
 12 בלכתא. ואפשר דקרי ליה "דיקולא" - משום
 13 הרהיטות ועולות בתוכו, שנקראים "דיקולא",
 14 כדאמר פרק "כל שעה" (פסחים ט"ב). אמר רב
 15 יוסף, לא ליחלט אינש תרתי חמי בהדי הדדי,
 16 דימלא אול חרא בעזרי דבחרתה, ואל סליק ליה
 17 דיקולא דמאי מארבע רוחות. **ואביעיא** זהו
 18 בששים ואחד רב - ומדלא פירש בהדיא
 19 "בששים דואי", תוותרת, ליכא למספוק מדי,
 20 דשמן רבי יושעון מן לו עצמו הוא מספוק.
 21 ומדיו קשה להדקמן קאמר רבי יושעון פ' לוי: כל
 22 איסורין שכתורה בששים. משמע, בששים של
 23 חומר. כמו: גיד בששים, אקא גיד פון דבנין? ויש
 24 להוסיף: דהתם משמיה דרב פירש קאמר לה,
 25 אלמא הכא מדקאמר "בששים אסורי" משמע
 26 שפיר בדששים של חיתין נמי אסור. לחכי את
 27 לן לממר, דלדידיה הוה מספק ליה.
 28 **כל** איסורין שכתורה בששים - פירש
 29 בזנטרס: דאף כי אל הייב טעמא, בעי ששים.
 30 ואין נראה. ומח שחבירא ראיא לקמן, אפרש
 31 לקמן בעזרת השם יתברך.

ר' רב אידי בר אידי בר
 אמר רבי נחום, אמר רבי בריהם משום זקן אחד ורבי יעקב
 זצ"ה, בששים - אסורה, בששים ואחת - מותרת. אמר רבי זירא
 שאתא מפיל בה גבול היתר, שהרי שני גדולי הדור לא פירשו
 ורבי שמואל בר נחמני, תירויהו משמיה דרבי יהושע בן לוי
 דה, בששים ואחת - מותרת. ואיבעיא להו: בששים ואחת, בהדי
 ? ולא פשיט, ומר פשיט לה מפשט! אהמר, אמר רבי חלבון,
 יום והיא - אסורה, בששים ואחת והיא - מותרת. והוא דאמא
 אמר ליה: אבא לא שיער בארבעים ושבע, ואני אשער בארבעים
 דרבי שמעון בר רבי, אמר ליה: אבא לא שיער בארבעים וחמש,
 . והוא דאמא לקמיה דרבי חייא, אמר ליה: כלום יש שלשים?
 א איפא שלשים - משערי! - אמר רבי חנינא: נחמא. אמר רבי
 יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל איסורין שבתורה - בששים.
 רב יצחק: רבי, אתה אומר כן? הכי אמר רב אסי, אמר רבי
 פרא: כל איסורין שבתורה - במאה. ושניהם לא למדוה לא
 "ולקח הכהן את היריע בשלח" וגו', ותנאי: "בשלח"

(א) נמי אמרינן: יש בוקן בנותן טעם, בין שיש להעלות במאה ואחד, ובין שאין בו טעם, בין שיש להעלות בו – מותר. דאמרינן: אין בוקן להעלות במאה ואחת, ה לומר. ונשיה לא לפידיה ב' – ואף על גב דאי אחי למילף מבידה, מצית ידידי טעמא, אפילו הכי רבנן אמרי, דאמרינן: טעמא לא בטיל. ודיון – נמצא לרש"י.

אפרות — שהבשר נותן טעם, ולא שגם טמאה ולא שגם טהורה דנבלה היא. אבל
טמאה — בלא אפרות — לא. בין דאית בה אפרות קרי לה טמאה — ואפילו
של שוק טהור. כיצים מיוחדות — ששלקן כו'. מבלל דרישא — הנקט "טמאה" —
טמאה ממש קאמר, ולא אפרות. אדאם בטהור אפרות, תרתי למה לי? כיצד
ששלקן ומנצח אפרות בזהר מהם — וזו

1 הָיָא טוֹמָאָתוֹ, וְכֹלָן מִן הַטְּהוֹרָה. **הַשְּׂמָא דְּלִית**
 2 **בַּה אֶפְרוֹחַ** - אַשְׁמוּעִין דְּהֵבֵא טַעמָא
 3 וְאִסְרוּהּ, וְאָף עַב גַּב דְּמֵיָא בַּעֲלָמָא הוּא. **יֵשׁ**
 4 **בַּה אֶפְרוֹחַ** - אִפְלוּי טְהוֹרָה. **מִיֵּבִיָּא - כֵּל**
 5 שֶׁכֵּן דִּיבְהָא טַעמָא, דְּהָא אֶפְרוֹחַ נִבְלָה הִיא
 6 **בִּיּוּקוּלָא** - קִלְתָּהּ. **סָבַר רַב אִשִּׁי לְשִׁעוּיָהּ**
 7 הִיחְרָא, וְלֹאֲסוּפֵי דָלָה מַה שֶּׁבִּלְעָה
 8 קוֹרְדֵּה, רַב כִּלְבֵּס אַתְּ אִיסוּרָה. **הִיאִיסוּרָה הִיא**
 9 מַשְׁעֵר כְּמוֹ שְׁהוּא בַּאֲפִנְיָה, מַצּוּמָקָת. **רַבְּנָא**
 10 תַּלְמִידֵיהּ. **דִּיאִיסוּרָא לֹא בִלְעַ - בְּתַמְיָה.**
 11 אָף אִיסוּרָא נַעֲטָמָא, וְכַסְפָּלָה הִיא בּו רֵוִיחֵי.
 12 לֵאלֹא הֲכֵל מַשְׁעֵרִים כְּמוֹת שֶׁמֶן וְאִיסוּרָה.
 13 בְּתַלְתִּין פְּלִגֵּי דִיחִי - מִשּׁוּם דְּלֹא הִיא
 14 שְׂעוּרָה, הִיא מְזוּלָל בְּטוֹלָה, וְלֹא בְּעִי
 15 שְׂשִׁים. **אֵי תוֹלָל בְּשִׁעוּרֵי דְרַבְּנָא - כְּלוּמַר,**
 16 אִפְלוּי מִבְּיַד דְּלֹא מִיחְסֵר מִדְּרֹאֲוִיחֵיהּ, אֵי
 17 תוֹלָל בְּשִׁעוּרֵיהּ. וְעוֹד: הָא - מִדְּרֹאֲוִיחֵיהּ
 18 אִיסוּר, חֲדָצִי שְׂעוּרָא אִסוּר מִן חֲתוּרָה. וְחֲדָצִי
 19 שְׂעוּרָא מִנֵּי? **תַּעֲמָד, לומר 'כֵּל הַתְּרִיב'. בְּפֻרָק**
 20 בְּתַרְא דִּיּוּמָא (דְּרַב א.רֵא). **הָא שְׂמָתָה מְסִיל בַּה**
 21 נָבֹל - רָאָה מַה אַתָּה עוֹשֶׂה, שְׂלֹא תַטְעָה
 22 וְתִכְשִׁיל הַטְּמֻכִּים עֲלֶיךָ. שְׂמָתָה מְסִיל בַּה
 23 גָּבֹל לְחֲתִירָה בִּשְׂשִׁים אִיסוּר, וְאִיסוּר מַשְׁעֵר:
 24 אֵין בְּהִידִי דִּיחִי, אֵין לִבְרֵי מַחֲוָה, וְהִשְׁתַּמְּחִי
 25 יַעֲלֶה עַל דַּעַתָּה: **בְּהִידִי דִּידֵהּ.** וְהִרֵי שֶׁנִּי גִּדּוּלִי
 26 חֲדוּר נִשְׁלָאָה מִהֶמֶה, וְאִין פִּירֻשָּׁהּ. וְמֵאֵין
 27 רִנְהוּ? **רַב יַעֲקֹב בַּר אֲדִיר וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר**
 28 נַחֲמָנִי. **וְאִיבְעִיָּא לְהוּ גְרִיסִין. שְׂשִׁים מִיִּפְשִׁים**
 29 - שְׂאִינָן מְסִיל שׁוּם סַפֵּק בְּדַבְּרָא, לומר: וְאִינִי
 30 יוֹדֵעַ אֵין הָאָה מִן הַמִּנְיָן לִשְׂשִׁים וְאִתָּהּ - אֵין
 31 לֵא. **בְּשִׂשִׁים וְאִתָּה וְאִי - חֲדוּהוּ רַבִּי שְׂשִׁים**
 32 וְשׁוֹתִים. **הָהוּא דִּיאָתָא כ' - פְּלֹגָא דִּיּוֹחָא**
 33 דִּיאִיסוּרָה הוּא, וְכֵן עוֹבְדֵי דְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר
 34 רַבִּי. **אָבָא - הָלֹא אַבַּיָּא מַעֲשֶׂה כּוּחַ אִפְנִיָּה,**
 35 **דְּרַב אֶמְנָא** אֵלֶּא אֲרַבְעִים וְשֹׁבַע, וְהִתֵּיר -
 36 שְׂמַע מִינָה: **לֹא שְׂשִׁים בְּעִי.** אָף אֲנִי מַחְזִיר
 37 בּוּדָה, שְׂאִינִי מִרְצָא בּו רַבִּי אֲרַבְעִים וְחֲמִשָּׁה.
 38 וְלִי נִרְאָה, דְּרַבִּי קֶאֱמֵר: אֲבֵאל אֵין שְׂעִיר
 39 אֲרַבְעִים וְשֹׁבַע, אֵין אֲשֶׁרֶת אֲרַבְעִים
 40 וְחֲמִשָּׁה?! **בְּתַמְיָה.** אֲבֵאל אֵין אֲפִנְיָה מַעֲשֶׂה,
 41 אֲבֵאל יוֹכֵל לִבְסֹר אֲרַבְעִים וְשֹׁבַע, וְלֹא
 42 שְׂעִירָה לְחֲתִיר, וְאִסְרוּ וְאִנִּירֵנוּ אֲרַבְעִים
 43 וְחֲמִשָּׁה! **וְלִשְׁנוֹן הוּא אֵין צִירָךְ לְפִרְשֵׁי בְּחִיצָה**
 44 וְיָה, אֵלֶּא אָף בְּשִׁעוּרֵי שְׁלֹם. **הָא אִיכָא**
 45 מִשְׁלִימִין מַשְׁעֵרִין - בְּתַמְיָה, וְכֹלֵי הָאֵין מִי
 46 לְיִשְׂרָאֵל עֲלֵיהּ, וְלֹא אִפְלוּי שְׂלִישִׁים אֵין בּו
 47 בְּהִתֵּר כְּמוֹת הָאִיסוּר? וְלֹא דוּקָא קֶאֱמֵר
 48 לֵיהּ, אֵלֶּא דְּבַר שְׂאִינִי יוֹכֵל לַעֲמֹד. כְּלוּמַר,
 49 כְּשֶׁנִּי שֶׁנִּי אִפְלוּי שְׂלִישִׁים? וְאָף עַל פִּי
 50 שְׂלִישִׁים יִתֵּר בְּכָךְ. **בְּשִׂשִׁים - הִיאִיסוּרָה,**
 51 וְלֹא יִדְבַּח טַעמָא. **אֵין נִמִּי: לֵיכָא לְמִקְסָא**
 52 אַטְמָא, וְהִיא טַעמָא וְיִמְיָנִי. **אֲבֵאל הִיאִיסוּרָה**
 53 טְבַעֲרָא, וְכֹלָן מִן הַטְּהוֹרָה. **לַעֲלוּל עֲמָל דְּהִיא**
 54 - אִסוּר. וְכִי אֵין יִדְבַּח טַעמָא. **בְּעִינִי שְׂשִׁים לְבִטּוּלָה.** כְּדִלְקָא, רִקְתָּנִי אֵין בְּחוּן בְּחוּרָה
 55 אֵלֶּא בְּמֵאִי? **לֹא, בְּשִׂשִׁים. טַעמָא, כִּי לֹא יִדְבַּח טַעמָא דְּמִי בְּעִינִי שְׂשִׁים לְמַד וְלִמְלִיךְ**
 56 לְמִלְחָא אִפְלוּי הִיאִיסוּרָה דִּיחִיב טַעמָא. **דְּהָא אִיכָא לְמִימָר: דְּלֹא שְׂלֵיָא בְּהוּא וְאִסְרוּהּ**
 57 נִירָה הָא הַמּוֹרָם מִמֶּנּוּ, וְנִימְפִיץ אֲדוּרָה, וְנִיחָא לְבִינָה וְאִסְרוּהּ
 58 וְנִיחָא לְבִינָה וְאִסְרוּהּ, וְנִיחָא לְבִינָה וְאִסְרוּהּ, וְנִיחָא לְבִינָה וְאִסְרוּהּ, וְנִיחָא לְבִינָה וְאִסְרוּהּ, ו

אין בשלה אלא שלימה — פירש בקונטרס דלא נתפרש באיזה לשון, ונראה לפרש: דמשמע "בשלה" — כמו: בשל לה, למד דרושה ומפיק ה"א. כמו: שיש לה, כלומר, כמו שדיא. **דכולי** עלמא בהדי איל מבשל לה — דאין מקרא יוצא מידי פשוטו. אבל לאיבא דאמרי דבקדרה אחרת מבשל לה לתנא קמא, מציא אותו מידי פשוטו.

מַר סבר מחתך לה והדר מבשל לה — פירש
 בקונטרס: הדיינו נתן קמא, ו"שלימה"
 דקאמר — היינו, דאין מחתבין לחתיכות.
 והשואל לא יהי "מר סבר" קמא ללישנא קמא
 "מר סבר" קמא דאיכא דאמר, דהוי רבי
 שמעון ונראה לפרש: "מר סבר" מחתך לה והדר
 מבשל לה" — היינו, רבי שמעון בן יוחאי. אבל
 קמא קמא סבר דמבשל והדר מחתך. היינו
 "שלימה" דקאמר — שתהא מחוברת לאחד
 ביטול. והשואל יהי "מר סבר" קמא רבי שמעון
 בן יוחאי, כמו לאמר: לישנא. ומיהו ללישנא
 בתרא צריך לזכור: "שלימה" — היינו, שלא
 יתחבנה חתיכות.

18 **וְאָמַר** דאָמַר בשׁשִׁים סֹבֵר בִּשְׁרֵי וְעֻצְמוֹת כּוֹ
19 **כִּי** — לֹא וְדָשָׁא מְהֵרָה הֵימָּן לִמְלִיךָ מִיָּה.
20 לעֵצֵן מִן שְׁבִיעֵי אֲשֵׁרֵי מִינֵי, דְּטַעַם עֵבֶק אֲשֵׁרֵי מִינֵי.
21 דְּהָבָא מִן בְּמִינוֹ הוּא, דְּמִדְּאֹרִיחָא בְּטִילָה
22 **רַבְסָא**, אֵילֵּא בְּשִׁשִׁים וּמֵאָה בִּקְלָה הֵיחָה בִּידֵם,
23 **אִסְטַכְוָה** אֹהַאי רָשָׁא, וּמִכֹּל מִקּוֹם רָשָׁא שְׁפִיר
24 מֵחַז תְּרִינִי "וְהוּא הֵיחָה בִּידֵם אִסְטַכְוָה" —
25 דְּבִשְׁמַע שִׁישׁ כָּאֵן הֵיחָה, דְּבַעֲלֵמָא אִסְוֵר כִּירָאָה
26 **בּוֹ**. **לֹא** לְמַעֲשֵׂי כָל אִסְרוֹר שְׁבַחְתוּהָ — וְאֵם
27 תֹּאמַר: וּמֵאֵי אִסְרוֹר, דִּילֵמָא דֵּינִי דֹּקָא לְעֵצֵן
28 אֲשֵׁן מְבַטְלִין קִישִׁי, לְבַחְלִילָה. וְאֵם שְׂרוּי שִׁישׁ
29 לִמְנָה, דְּלִשְׁוֹן "וְהוּא הֵיחָה בִּידֵם כִּמְכָל אִסְוֵר"
30 שְׂמַעַת מְכָל דְּבַר הָאִסְוֵר לְבַחְלִילָה. **מֵאֵי** חֲזוּת
31 דְּגִרְוִינִין מֵחָה רָא — וְאֵם עַל כִּי לְחִדְוִם
32 מְקַשְׁנֵי, כִּיֹּן דִּיאֵבֵא לֹאקוּמֵי רָשָׁא דִּילֵמָא "הֵפֵר"
33 **בְּעִיל**, רַבְכֵּן בְּ"חֻקֵּימָה בְּשָׁה" (מִנְחֹת כַּבֵּב),
34 **אֵתֵר** לֶרֶן מִלְחָף מְחֻדָּשׁ בְּשָׁה, אַם עַל גַּב
35 דְּלִקְלוּלָה, וְכֵן כְּסוּדֹר פִּירֵי, דִּאֲדֹרָה הֵיחָה נִיגְמֵר רַבְכֵּן

לְקוֹלָא, דַּאיבא לְאוֹקוּמִי קְרֵא דְחֻסָּתָא וְדַמְשֵׁרָת לְדוֹרֵת מַצְטָרֵף לְאִיסוּר, וְעִרְבִי, דְּרַמָּם
בְּפִירָא "שְׁלֹשָׁה מִינִין" (נִזְרִי לִבֵּי). **לְחוֹמְרֵא** גְּמִרְיָן דְּמְדַאֲרִייתָא בְּרַבָּא בְּטוּלִי — וְאֵם
תַּמְרָא; וְאֵם תִּינָב בְּמִינוּ, אַבְל בְּשִׁאֲנוּ מִינוּ — דְּלֵא בְּטוּלִי, דְּטַעַם כְּעִיקֵר דְּאוֹרִיתָאאוּ
לְחוֹמְרֵא דְּלֵא דְּרֵא גְּמִרָה דְּרֵא, כְּדִפְרִישִׁיתָא, וְלַעֲבִין כִּין בְּמִינוּ מְבִרְיָן לְחוֹמְרֵא. וְאִשְׁנֵאוּ
מִינוּ קִיס לְדוּ דְּבִיזוֹר מַשְׁשִׁים לְמֹר וְנֹאחַ לְמֹר פּוֹסֵס הֲטַעַם, וְאִסְמַכְתוּהוּ נִמִּי אֲחֵא קְרֵא.
וְעוֹד: דְּפִרְסָאן פְּכּוּחַת מַשְׁשִׁים אֵין מַמְזָא, אֵם כֵּן אֵל דְּלֵא לְטַעַם לְאִסוּר עַד שְׁשִׁים אֲסוּר
— תּוֹמַרָא עֲבַלְמֹת הוּא. **רַבָּא** גְּמִירָא אֵל גְּצִרְכָא אֵל לְטַעַם כְּעִיקֵר בְּדִקְשׁוּסֵא אֲסוּר
פִּירֵשׁ בְּקוֹטְרִיטֵי "דְּרֹחִי" — לְמַעֲטוּי שְׂאֵר קְרִישִׁים, אַבְל חוֹלִין — שְׁפִיר לִפְלִין מִינֵיהּ
וְשִׁשִׁים, דְּמַדְאֲרִייתָא בְּטוּלִי בְּרִבּוּ, לְקִישִׁין מְחַבָּא לְהַחֲמִיר, דְּלֵא לְיִטְבֵּל אֵלָּא בְּמֹאחַ
לְשִׁמָּה, שְׁמַעַם דְּרַעָה לְמֹר: דְּרַעָה קְרִישִׁין — דְּקִישִׁין — דְּלֵא לְטַעַם גְּמִוּר אֲסוּר, דְּלֵא בְּטוּלִי
בְּמֹאחַ וְשִׁשִׁים, אֵלָּא לְטַעַם כֵּן דְּרֹחִי אֲסוּר. וְעַד קְרִיב: דְּבִהָאִי גְּמִוּאָא אֲסוּר בְּקְרִישִׁים
וְאֵף עַל גִּב דְּלֵא אֵלָּא מַשְׁהוּ. וְכִי פִירִי: "וְלִיגְמֹר מִינֵיהּ" — הֵינִי, דְּלִישְׁתְּרוּ אָף בְּשֵׁר
קְרִישִׁים בְּמֹאחַ וְשִׁשִׁים, בְּרוּבֵי בְּשִׁלְיוֹ, וְחֻסָּתָא מִינְהוּ. כִּיֵּן דְּכִבָּא אֵל אִיירִי בְּטַעַם גְּמִוּר
אֵלָּא בְּכַל שְׁהוּא, מִן דְּחֹק לְפִרְשׁ שְׁהוּא אֵלִי תֵּטַע מַשְׁהוּ בְּחוֹלִין לְאֵו אֲוִרִיתָא;
כִּיֵּן דְּכִבָּא אֵל אִיירִי בְּטַעַם גְּמִוּר אֵלָּא בְּכַל שְׁהוּא, כְּדִפְרִישִׁיתוּ עוֹד תִּימֹת דַּעַל בְּרוּךְ
אֵין כֵּן שְׁהוּא אֲסוּר בְּקְדִישׁ, דְּלֵא אֲסוּר בְּמַשְׁהוּ אֵלָּא עוֹלִין דּוֹקָא לְרַבָּנִן, וּמִין בְּמִינוּ לְרַבִּי
יְהוּדָה, כְּדִמְרִירִין בְּהוּרִיָּא "הַמִּינִין מְבִרְיָן רַבִּי" (מִנְחָת כֹּהֵן. כַּבֵּא. גְּמִלָּא). וְכֵן בְּפִירִי "הַחֲשִׁרְבָּת"
שְׁהוּא (תַּמָּא וְתַמָּא) אֵין אֲרֵשׁ לִמְשֶׁךְ: הַמִּינִין לְהוֹטוֹת וְהוֹטוֹת כֵּן וְהוּא וְאֵבְלֵי — מְחִיר.

54 וקאמער: שטע מיטן, נותן טעם ברוב – זאל דא ארדאייטא. אלמא שטעמט דאפילו רוב נתינת
 55 טעם – לא אסר במיט, ודורע בשלה וזוטא דשמעתון – במיט עסקינן, ועד אשר ביד
 56 במיטו בשיל. אלמא אין כל שהוא אסור קדשים, וכן בממזר דרובין; וזחא לפי דהה
 57 שיש משמנותיו דדורע הרבה על אותו קמצע, עד שלא איר דרב אסור קמצע לבטל, ו
 58 דהרבה גמורה דאורע ואל אספתאכא, דמדבריי קעבא שטעמט אומ, דרישיל לא להיתר דמי
 59 ופישא (חולין קטא,ק). שטעמ מנה, טעמו ולא ממשש בעלמא דאראייטא. דא
 60 דליכא נותן טעם נגמ אסר אך רבא: דרך בשול אסור חררה. פירוש: לעולם דרבין הוה
 61 רבי יוחנן: טעמו ולא ממשש – אסור, ואין לוקן עליו. והיינו, במיט דמדארייטא ברבוא
 62 ולא ממשש, אסור ואין לוקן עליו – הוא הדין אפילו טעמו וממשש, אם אין מכירי. אלא

אין "בשלה" אלא שלמה. רבי שמעון בן יוחאי אומר:
אין "בשלה" אלא שגבשלה עם האל. דכילי עלמא:
מבשל לה, מר סבר: מחתך לה ותדר
מבשל לה, ומר סבר: מבשל לה ותדר מחתך לה. ואי
עליה אימא, דכילי עלמא - מחתך לה ותדר מבשל
לה. מיהו, מר סבר: בחדר איל מבשל לה, ומר סבר:
בחדרה אחרת מבשל לה. ללשנא קמא - אליבא
דידברי הכל, ללשנא בתרא - אליבא דרבי שמעון
בן יוחאי. מאן דאמר בששים, סבר: בשר ועצמות
הבשר בשר עצמות משערין, ותהו ליה בששים.
מאן דאמר במאה, סבר: בשר בשרי בשר משערין,
ותהו ליה במאה. - וזי לפינן מניה? ויתתנא: והו
יתר הכא מקלל אסור, "והו" למעוטי מאי - לאו
למעוטי כל איסורין שבתורה? - אמר אביי: לא
נצרכא אלא לרבי יהודה, דאמר: מין במין - לא
בטיל, קא משמע לן: דהקא בטיל. וליגמר מניה!
גלי רחמנא "ולקח מדם חפר ומדם השעיר" -
תריניהו בברי תדרי ניהו, ולא בטיל. - ובאי חזית
נגמריה מרואך, ליגמר מהאי: חרוש הוא, ומחרוש
לא גמרינן. - אי הכי, למאח וששים גמי לא ליגמר! -
אפטו אגן לקולא גמרינן, לחומרא גמרינן, דמאורייתא
ברובא בטיל. רבא אמר: לא נצרכא אלא לטעם
בעיקר, דבדקשים אסור, קא משמע לן דהקא שרי.

וקסבר רבי יודיה: שמערה דס
מדם השעיר, קרי' ליה 'דח' דה
לבתלחזה דיתר לבטל דהאיסור.
קולא הוא, דתנמינ: דודש אוהו
חומרי הא – דלא תימא: ליבט
הוא: ומה איל נזיר. דאקיל גבי
באיסור חומרינא. **דמאורינא**,
טעם כשאר בטולי דאורייתא, בר
רבינ' לטות'. **לפעם עביר** –
של איסור, ולוא מילתא קתני'
גמרינן מניה מלאה ושישי.
ליפנין מהבא להחמיר דלא
בתרין, בדמפרש אויל: מדאר
שמעיה ליה לרבי יוחנן במסכת
לוקח עליו. וזה ליפנין איל בפני
סביא להו אמוראי בתרא, דאי
נזיר ויגועיל גריס שני בתוכו
דמאורינא חתם.

— במינו עסקין. ועוד אמר ב'הקמץ רבה' (מנחות כג:), שתי מנחות במזבח דוחותין ונראה לפרש: שהיו אירי שבעים גמור, ובקדשים אסור, דאין קדשים אף, דאין אסור, דפגמתי ששורש מוקעת מן הדלו ודו ודא דאין רוב באותו מוקעת לבטלו, ובכל עין ששורש חתיה דחור, ודא דחור לבדן, דדייש לה לחיות מצטרף לאיסור דלקי, והוא חזין לרבינן, א' ממנו דאורייתא, דאי דרבינן, מבשר חלב מטי אמנא לאי גמא חורה, פירוש: עלוטר דרבנן בתם חזין בעלמא אלא, כלומן, טעמא לאו תי, והיינו, במינו, דמדאורייתא ברובא בטל, וטעמו ומנמו דקאמר חתם לבן טעמו ומנמו, אם אין מכירו, אלא מילתא דפסיקא נקט בכל עין, א' ימא

אין בשלה אלא שלימה — לא תחפר באיזה לשון. **דביל קלמא** — תנא קמא
ורבי שמעון. **בהדי איא מבשל לה** — דאין מקרא יוצא מן פסוטי, ודבר שמעון
דעם האיל מבשל. **תנא קמא מבר מחתה** לה מן האיל, ודבר מבשל לה
בהדיה. ואשמעינן: שלימה מבשלה, ואינו מחתכה לחתיכות. ורבי שמעון אתא
לאשמעינן דבמות שהיא מחוברת לאיל
כי **שמעון בן יוחאי אומר**:
עם האיל. דביל קלמא:
סבר: מחתה דביל והדר
לה ודבר מחתה לה. ואי
מחתה לה ודבר מבשל
ול מבשל לה, ובר סבר:
ללישנא קמא — אליבא
א — אליבא דרבי שמעון
יום, סבר: בשר ועצמות
ינין, ויהו ליה בשרים.
שר בהדי בשר משערין,
פינ מיניה? והתניא: והו
והו למעוטי מא — לאו
רד? — אמר אביי: לא
דאמר: מין במינו — לא
בבטל. — וליגמר מיניה!
הפר ומדם השעיר —
לא בבטל. — ופאי חות
י! — חדוש הוא, ומאודש
ישים נמי לא ליגמר!
רש גמריין, דמאורייתא
לא נצריקא אלא לטעם
א משמעון לן דהקא שרי.
וליגמר
וקסבר רבי יוחאי: שמעיה דם שניהם לכלי אחד, והדבר ידוע שדם הפר מרובה
מדם השעיר, וקרי ליה "דם השעיר" — אלאמא לא מבטל ליה. **חדוש הוא**
לבטלתהו היתר לבטל איסור. **אמר אבן** — לא גמרינן מיניה מאה וארבע, ששים
קולא הוא, דתימא: חדוש הוא דחדש רחמנא ואקיל גביה, ולא גמרינן מיניה? **הא**
חורא חיא — דלא תימא: לבטול ברובא. וחומרא שפיר גמרינן מיניה. דכל שכן
חורא ומה לא נדר, דאקיל גביה, לא אקיל אלא במאה וארבע — אבל שכן
באיורי תאריני. **דמאורייתא** — כלומר, אי לאו מהאי גמרינן, ומשכיל וטבול
טעם כשאר בטולי דאורייתא. ברובא הוה לן לבטולי, כדכתיב (שמות כג) "אחרי
רבים לחטות". **לטעם עביק** — נותן טעם קים לן איסור בקדשים עביק ממש
לא איסור, ולתא מילתא קתי' "חדה" — למעוטי שאר קדשים. אבל ארובא, שפיר
גמרינן מיניה ומהא שפיר. **הא קים לן מאורי רבים לחטות** — בבטל חורא,
ולפינן מהא להחמיר דלא ליבטיל אלא במאה. ורבא לית ליה טעם עביק
בחולין, כדמפרש ארובא: **דמאורייתא** — ברובא בטיל אלא מדרבנן. ודכי נמי
שמעין ליה רבי יוחנן במסכת עבודה זרה (סא.) כז' שטעמו לא מבטל — אף
לוקע עליה. והא דלפינן ליה בפסחים (זרע) (סא.) ר' רמשת' ליתן טעם עביק
סבירא ליה אמוראי בתראי, דאסמכתא בעלמא הוא. ולא מילין הוא. דהוה ליה
נדר וגיעולי גרים שני בתוכה הבאין כאחד. אי נמי: גיעולי גרים — חדוש הוא.
בדאמרינן דהתם, "רמשת" — להיתר מצטרף לאיסור.

חולין. פרק שביעי - גיד הנשה דף צט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קעגן רש"י

וּלְגִימְרָ מִיָּנִיהַ - לְמַשְׁרֵי אֵף שֶׁאֵר קָדְשִׁים בְּשִׁשִּׁם אֹ מֵאָה, כְּגוֹן נֹחַר אֹ פִּגּוּל.
לְהוֹת כְּמוֹהַ - הַגּוֹנֵג בַּהּ וּבִלְע מִמֶּנּוּ. שֶׁאֵם פְּסוּלָה - הָיָא, וְפִסְל הַבּוֹלֵעַ, וְאֵם
כְּשֶׁרָה - הָיָא, תֵּאֵבֵל זֶה כְּחֹמֶר שֶׁבְּחֻטָּאת, שֶׁאִפְּלִי הוּן שְׁלָמִים - אֶסְרוּן לֵאכָל
אֵלָּא לִזְכָּרִי טַבֵּל לִיּוֹם וּלְיֹלָה וּלְפָנִים מִן הַקֶּלְעִים, וּמִהָכָּא גִמְרִין לְכָל אִיסוּרֵי
קָדְשִׁים, דְּלֵא טַבֵּל לַגְּמִיר, לִיגְמֵר מֵהָיָ -

וּלְבִטְלוּ בְּמֵאָה! אֵלָּא חֲדוּשׁ הוּא - לֹא
גְרַסִּין "אֵלָּא", חֲדוּשׁ הוּא - כִּדְפָרְיִישׁ, 7
דְּלַחֲתֵלְתָּ מִבְּטֻלִין לֵידָה, וּמֵיִתִּינַן לֵיהּ לִידָה
כִּי בִידָם לֹא נִצְרָבִים - "זוּרִי" - אֵלָּא לְמִקּוֹם
חֲתָךְ - דְּבַעֲלֵמָא בְּכָל אִיסוּר וְהִיתֵר
הַחֲבוּרִים, כְּגוֹן שְׁחִיצָא הַעֲבֵר אֶת יָדוֹ, וּבְכּוֹן
אֲבֵר הַמְּדוּדֵל - כּוֹלֵן אֶסְרוּן, כִּדְאֻמְרָא
בִּ"בְחֵמָה מִקְדָּשָׁה" (חולין ס"ז), לֵהָא
שְׁמַעְתָּ - דְּרַב שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק, לִמָּה
אֲמִיר - הַמְּבֹחָז? לֵאמֹר אִיסוּר אֲמִיר
לְתוֹרֵמָה, שְׁהַחֲמִיץ בְּחֻלִּין שֶׁאֲסוּר שְׁלָה, אֹ
מִתְבָּל קִדְרֵת חוֹלִין טַבֵּל תְּרוּמָה, אֹ מִרְעָה
וּמִבְשֵׁל חוֹלִין תְּרוּמָה יָחַד, שֶׁאֲנוּ הוֹלְכִים
אֲחֵרֵי הַלְחָמִי? לִמָּן וּמִיּוֹ - אֲמִיר כֵּן,
זֹאֲלִינן בִּיה לְחֻמְרָא, כִּדְקֵנִי לְקִמְיָה, וְלִמָּה
אֲמִיר לְחֵקֶל וְלַחֲמִיר - שְׁפַעְמִים לְחֵקֶל
וּפַעְמִים לַחֲמִיר? מִין וְשֵׁאִינוּ מִיּוֹ - עַל
זֶה אֲמִיר: פַּעְמִים לְחֵקֶל, וּפַעְמִים לַחֲמִיר.
יִרְסִין - שֶׁל פִּיל תְּרוּמָה, שְׁתַּבְשֵׁל עִם
עֵרִשִׁים - שֶׁל חוֹלִין, וּפַעְמִים יוֹם בְּרַחֲטָה
תְּרוּמָה בְּחוֹלִין, אֵף עַל פִּי שֶׁשׁ בְּחוֹלִין מֵאָה
וְאֲחֵר, שְׁתִּרְמִיז דִּמְנָה לְבִטֵּל בֵּכֶךְ, דְּנִפְקָא לֵן
בְּסַפֵּר מִקְרָא מִכָּל חֻבּוֹת אֶת מִקְדָּשׁ מִמֶּנּוּ
- שֶׁאֵם נָפַל בְּתוֹכוֹ, הִי הוּא מִקְדָּשׁ.
וּבְתִרְמוֹת מַעֲשֵׂר מַשְׁתַּי קָרָא, שְׁהִיא אַחַד
מֵמֵאָה, וְקֹאמֵר: שֶׁאֵם חֲזָרָה לְחוּץ הַתּוֹךְ תִּשְׁעָה - מִקְדָּשֶׁךָ, מִכָּאן אֲמִיר:
תְּרוּמָה בְּמֵאָה עִם אֲסוּר - אֶסְרוּ, בְּמֵאָה וְהִיא - מוֹתֵרָה, כִּיּוֹן דְּנוֹתֵת
טַעַם, אֵף עַל פִּי שֶׁשׁ כָּאן הִיתֵר כִּדִּי לְבִטֵּל אִיסוּר - אֶסְרוּ, דְּטַעְמָא לֹא בִטֵּל, הִי
לְ"חֲמִיר", אִין בָּהּ גִּבּוּת טַעַם - אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין כָּאן הִיתֵר כִּדִּי לְבִטֵּל - מוֹתֵר.
דְּכִי בִּעַן אַחַד מֵמֵאָה - הִיאֵב דְּאִיסוּרָא בְּעֵינֵיהּ אֵין, כְּגוֹן חֲתוּךְ בְּחִי, אֹ כַל דְּבַר
שֶׁלֹּא נִתְבַּשֵּׁל, אֲבָל הָכָּא דְּלִיחֵיהּ בְּעֵינֵיהּ - לֹא בִּעֵינן אֶחָד מֵמֵאָה, הִי: "לְחֵקֶל".
אֲבָל מִין וּמִיּוֹ - לְעוֹלָם לַחֲמִיר, כִּדְאֻמְרִין לְקַמֵּן דְּלֹא מִישְׁתֵּי עַד דְּאִיכָא תִּרְתִּי
לְשִׁיתוּבָא: אִין נוֹתֵן טַעַם, וְאֲחֵר וּמֵאָה, קִנְיָ - מֵהָדָּא דְּכִי לֹא הִיב טַעְמָא - לֹא
בִּעֵינן מֵאָה אַחֲדָה, וּבְמֵאָה טַבֵּל? לֹא, בְּשִׁשִּׁים! אֵלָּמָה, בִּירוּטָא הִיאֵב דְּלִיכָא טַעְמָא
- בְּשִׁשִּׁים הוּא!

מֵהָא (א), מוֹקֵף לְהִיתֵר מִצְטָרֵי אִיסוּר לְכוּלֵּי עֵלְמָא, וְטַעַם בַּעֲיָךְ מִפּוֹק לִיהּ מִמִּשְׁרָתָהּ, וְלִרְבִּי עֲקִיבָא מִגִּינְעִילִי גִּיסוּל לִכְךָ נִרְטָא לְרַבִּית תּוֹם: דְּגִרְסִין חֲבָא, דְּאִי נִצְרָבִים אֵלָּא לְהִיתֵר מִצְטָרֵר
לְאִיסוּר, דְּבִכְל עַד תִּתִּיר הַחֲבוּת, וְאִפְּשִׁי לִי חֲצִי וְתָּה בִּעֵינן מִשְׁמַנְתִּי עַל רוּרָע עַל חִתִּיקָה הָאִיל שְׁחוֹץ לְרוּטוֹת, וּמִיּוֹדֵי אִין צִרְךָ לְהִגִּיעַ הַסְפָּרִים, דְּאִיכָּא לְמִימֵר דְּנִקֵּט הַדְרָשָׁה הַפְּשׁוּטָה
דְּאִי לֹא קָרָא "וְהִיטֵר" וְהִיטֵרֵיהּ גִּיסוּל דְּלִיחֵיהּ גִּיסוּל דְּטַעַם בַּעֲיָךְ, הִי: חֲמִיץ קָרָא דְּחֻטָּאת טַעַם בַּעֲיָךְ, וְהִיאֵב לְהִיתֵר מִצְטָרֵר לְאִיסוּר, וְכֵן דְּאִי יִנְטוּס אִיכָּא בְּמֵאָה דְּחֻטָּאת, וְעַד יִישׁ לְמוֹהֵי:
דְּסוּגִיָּא דְּחָבָא אֲתִיכָּא כִי סוּגִיָּא דְּנִזִּיר פִּרְק "שְׁלֹשָׁה מִינֵי" (ל"ג), דְּגִרְסִין תָּהִם: וְרַבִּין תִּפְסֵק לֹדֵי דְּהִיתֵר מִצְטָרֵר לְאִיסוּר מִחֻטָּאתָהּ: וּמִשְׁנָה: תָּהִם נָגִי טַעַם בַּעֲיָךְ הוּא דִּאֲתָא, וְאֵף עַל גֵּב
דְּ"מִשְׁרָתָה" נָגִי אִתִּי טַעַם בַּעֲיָךְ - מִצִּדֵּךְ יִרְכִּי, דְּאִי כְּתִב דְּחֻמְרָא, חֻטָּאת - הָיָא אֲמֵינָא: נוֹר לֹא אִתִּי מִינֵיהּ, דְּנוֹזִיר מִקְדָּשִׁים לֹא לִפְתֵּן, וְאִי כְּתִב דְּחֻמְרָא נוֹר - הָיָא אֲמֵינָא: חֻטָּאת
מִנּוּזִי לֹא לִפְתֵּן, דְּחִמִּיר אִיסוּר, דְּאִפְּלִי חֲרֵץ אֶסֶר לִיהּ, תֵּאֵבֵל כְּחֹמֶר שֶׁבֶּה - רַבִּי תַנְחֵל גִּיסוּל אֲתִי "תֵּאֵבֵל כְּחֹמֶר שֶׁבֶךְ", מִשְׁמַע דְּאִיכָּא חֻמְרָא שְׁלָמִים דְּלִיכָא בְּחֻטָּאת, כְּגוֹן
שְׁבַשֵּׁל שְׁלָמִים דְּאֲמִירֵי דְּחֻטָּאת אֲדוּבִים, דְּרַמְנֵן עֲלֵיהּ חֻמְרָא דְּחֻטָּאת, לְאֶסֶר לִרְסֵי לְנִשְׁמֵי וְלַעֲבָרִים, וְחֻמְרָא דְּחֻטָּאת לְשִׁלְמִים - שֶׁאֵין נִבְלָלִין אֲתִי עַד הַלֵּיל, וְחֻטָּאת שֶׁל הַיּוֹם
זֶמֶן אֲבִילְתָּה עַד לְמָחָר, לֹא נִצְרָבִים אֵלָּא לְמִקּוֹם חֲתָךְ - דְּבַעֲלֵמָא אֶסְרוּ, כְּגוֹן שְׁחִיצָא הַעֲבֵר אֶת יָדוֹ לְחוּץ, דְּנִפְקָא לֵן בְּפִרְק "בְּחֵמָה מִקְדָּשָׁה" (חולין ס"ג), דְּמִקּוֹם חֲתָךְ אֶסְרוּ.
מִשְׁמַע אֲרִיץ לְמִיר פִּירְשׁוּרָא חֲדוּשָׁה, אֲבָל מִקּוֹם חֲתָךְ, מִכָּל דְּאִי לְחֻזְרָה - אֶסְרוּ, וְנִרְטָא: דְּשֵׁאֵר קָדְשִׁים, כְּגוֹן חֹדֶה וְשׁוּק וְאֲבוּרִים, שִׁיר מִן מִקּוֹם חֲתָךְ שְׁלֹחֶם, דְּהָא לֹא אֲשַׁכְחִי קָרָא הַחֲבוּת
בְּשִׁלָּה לִימָן מִבְּשָׂאֵר קָדְשִׁים, וְאִי יִלְפִי בְּזֶה מְעִבֵּר דְּאֶסְרוּ מִקּוֹם חֲתָךְ, בּוֹרֵדָה שְׁלָמִי נָגִי לְחִסְרָא לֹא בִּכְלֵן לֹא אֶסְרוּ תְּבוּרָה מִקּוֹם חֲתָךְ, דְּרוּרָע בִּשְׁלָה חוּטָּא וְשׁוּק וְאֲבוּרִים עַד הַחֲבוּת
לְחִסְרֵי, לֹא מִקּוֹם חֲתָךְ, וְאִי קָדָמֵךְ בְּקִידָה דְּחֻטָּאת אֲדוּבִים, דְּרַמְנֵן עֲלֵיהּ חֻמְרָא דְּחֻטָּאת, וְהִיאֵב, אֲשִׁיר שֶׁבֶל חֲתוּךְ, וְהִיאֵב, לִכְךָ לֹא פִּירָךְ חֲבָא "וְהִיאֵב חֻמְרָא דְּחֻטָּאת" כֵּן, כִּדְפָרְיִישׁ, אֲתִי: אִין
בְּהֵם גִּבּוּתֵן טַעַם אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶן כִּדִּי לְחַלְעוֹת מוֹתֵר - פִּירֵשׁ קִבְּנוּרָה: וְכִי בִּעֵינן מֵאָה אַחֲדָה - הִינֵי, הִיאֵב דְּאִיסוּר בְּעֵינֵיהּ, אֲבָל הָכָּא דְּלִיחֵיהּ בְּעֵינֵיהּ - לֹא בִּעֵינן מֵאָה אַחֲדָה.
אֲמֵינָא צִרְךָ לְמוֹר פִּירְשׁוּרָא דְּחֻטָּאת מִיִּיר כְּגוֹן שְׁחִיר הַגִּרְסִים מִן הַעֲרִשִׁים, דְּאֹ אִי אֲפִשֵׁר לְחִסְרִים, שֶׁאִינִי מִכָּיָן, וְאִיכָּא מַשְׁוֹת אִיסוּר - הִי: צִרְךָ מֵאָה אַחֲדָה, וְקִשָּׁה פִּירְשׁוּרָה:
לְמוֹר נָקִי רִישָׁא "שֶׁאֲסוּר שֶׁל חֲטִים שְׁבֹפֶל חֲתוּרָה עֵיסָה שֶׁל חֲטִין", הִי: מִן מֵאָה, אֲפִילֹא כְּשֶׁלֹּא בִּמְיֵן מִן בִּעֵינן מֵאָה אַחֲדָה, הִיאֵב דְּאִיכָּא חֻטָּאת בְּחֻטָּאתָהּ שֶׁאִינִי אִיסוּרִין, וְלֹא בִּמְיֵן: דְּנִקֵּט מִן בְּמִינֵהּ,
דְּאִפְּלִי חִסְרֵי אֲחִיר כֵּן שְׁחֹאֵר, בִּעֵינן מֵאָה אַחֲדָה לְבִטֵּל, אֲבָל שְׁלָא בְּמִינֵי, לֹא בִּעֵינן, וְנִרְטָא: שְׁלָא בִּמְיֵן מִן בִּעֵינן מֵאָה אַחֲדָה, הִיאֵב דְּאִיכָּא חֻטָּאת בְּחֻטָּאתָהּ שֶׁאִינִי אִיסוּרִין, וְלֹא בִּמְיֵן: דְּנִקֵּט מִן בְּמִינֵהּ,
בְּעֵינֵיהּ, כִּיּוֹן אֲדִינוּ מִכִּידָה, וּבְמִינֵי הִיאֵב דְּבִעֵינן מֵאָה אַחֲדָה, דְּהָא דִּירְשִׁין בְּסַפֵּר "אֶת מִקְדָּשׁ מִמֶּנּוּ" - מִמֶּנּוּ שְׁפַל לְחֻבּוֹ הִי הוּא מִקְדָּשׁ, מִינֵי תַכִּיב, וְלִיכָּא מֵאָה לֹא בְּשִׁשִּׁים -

אֹתָם: אֲמִיר: דְּאִי דְּבִטֵּל חֻטָּאת בְּשִׁשִּׁים אִיסוּרִין, אֲפִילֹא חֻטָּאת לְעִיל, אֲבָל בְּשִׁסְמָה בְּחֻטָּאתָהּ, וְאִיכָּא חֻטָּאת אַחֲדָה
לְבִטֵּל, דְּהָא רִישָׁא מִן קִנְיָ אִין שֶׁל בָּהֶן טַעַם, אֶסְרוּ, אֲפִילֹא שֶׁל חֻטָּאת בְּמֵאָה אַחֲדָה" - כֵּן בְּכֻדָּא חֲרִיץ מִשְׁמַע בְּחֻטָּאתָהּ שֶׁאִינִי אִיסוּרִין, וְהִיאֵב, דְּבִסַּפֵּר הָיָא
לִיהּ לִמְיָנִי "אִין בָּהֶן גִּבּוּת טַעַם, מוֹתֵר", וְתוֹ לֹא, וְשִׁפְרִי דִּיעֵינן דְּאִי בִּין שֶׁל חֻטָּאת בְּמֵאָה אַחֲדָה" וּבִין אִין לֹא לְחַלְעוֹת בְּמֵאָה אַחֲדָה" דְּאִירָשִׁי, קָרָא, אִיכָּא לְחֵבִי הִדֵּר חֲנָא: לֹאשְׁמַעֲוִינן
דְּבִכְצִיר מִמֵּאָה אַחֲדָה שֶׁ שִׁיעוּר לְבִטֵּל תִּנְתֵּן טַעַם.

לא

וְלִיגְמֵר מִיָּנִיהַ! - גִּלְיָה רַחֲמָנָא גִּבִּי הַמָּאָה "כָּל אֲשֶׁר יָגַע
בְּכִשְׁרָה וְקִדְשִׁי", לְהוֹת כְּמוֹהֵי, שֶׁאֵם פְּסוּלָה - תִּפְסֵל, וְאֵם
כְּשֶׁרָה - תֵּאֵבֵל כְּחֹמֶר שְׁבֶה, - וּמֵאָה חוֹת
דְּגִמְרִין מֵהָאִיד, לִיגְמֵר מֵהָאִי! - חֲדוּשׁ הוּא, וּמִהָדְרָשׁ
לֹא גִמְרִין, אִי הָכִי, לְמָאָה וְשִׁשִּׁים נָגִי לֹא לִיגְמֵר!
- אֲמֵינָא אֲנִי לְקִיָּא קָא גִמְרִין?! לְחֻמְרָא קָא גִמְרִין,
מִקְדָּאוֹרִיָּתָא - כִּרְיָבָא בְּטִיל, רִיבֵינָא אֲמִיר: לֹא נִצְרָבִים
אֵלָּא לְמִקּוֹם חֲתָךְ, דְּאֲמִיר: מִקּוֹם חֲתָךְ בְּעִלְמָא אֲסוּר,
וְהָכָּא שְׁרִי, וְתִיב רַב דִּימִי וְקָאמֵר לֵה לְהָא שְׁמַעְתָּ.
אֲמִיר לִיהּ אֲבִי: וְכָל אִיסוּרִין שְׁבִיתוּרָה בְּמֵאָה? הִתְנַן:
לְמָה אֲמִיר כָּל הַמְּחֻמָּץ וּמִתְבָּל עֲדוּמָע לְהַחֲמִיר -
מִין וּמִיּוֹ, לְחֵקֶל לְהַחֲמִיר - מִין וְשֵׁאִינוּ מִיּוֹ, וְקִנְיָ
סִיפָא: לְחֵקֶל לְהַחֲמִיר - מִין וְשֵׁאִינוּ מִיּוֹ, כִּיִּצֵּד -
גִּרְסִין שְׁתַּבְשֵׁלוּ עִם הָעֲרִשִׁים, אֵם יִשׁ בְּהֵם גִּבּוּתֵן
טַעַם, בִּין יִשׁ בָּהֶן לְחַלְעוֹת בְּמֵאָה וְאֲחֵר, בִּין אִין בָּהֶן
לְחַלְעוֹת בְּמֵאָה וְאֲחֵר - אֶסְרוּ, אִין בָּהֶן גִּבּוּתֵן
טַעַם, בִּין שִׁשִּׁשׁ בָּהֶן לְחַלְעוֹת בְּמֵאָה וְאֲחֵר, בִּין
אִין בָּהֶן לְחַלְעוֹת בְּמֵאָה וְאֲחֵר - מוֹתֵר, אִין בָּהֶן
לְחַלְעוֹת בְּמֵאָה וְאֲחֵר אֵלָּא בְּמֵאָה - לֹא בְּשִׁשִּׁים? -
לא

תַּקְשָׁה לִיהּ: אֲמֵינָא אֲמִיר "שֶׁאִין אֲמִיר", כִּיּוֹן טַעַם בַּעֲיָךְ דְּאִיסוּרֵיהּ? וְעַד לְמוֹר: דְּהָתָּה
אִיירִי בְּמִינֵי, וְכֵן מַשְׁמַע בְּסוּף "חֲדָרָה" (יבמות ג"ג), דְּמוֹקֵל לֹדֵי רִישׁ קִשְׁשִׁי: וְהָכָּא אֲשִׁיר
חֲתִיל עַל תְּרוּמָה, וּמִין שְׁלָא בְּמִינֵי לֹא שִׁיךְ רִבִּי, וְאֵם תֵּאֵבֵל וְאִי בְּמִינֵי, כִּיּוֹן דְּרַבִּי -
טַבֵּל לֹדֵי כְּרֹבָא, אֲפִילֹא אִיכָּא כוּת בְּכִיד אֲבִילְתָּ פִּרְסוּ וְיִשׁ לְמוֹר: וּמִכָּל מִקּוֹם פִּרְךָ, דְּאִי
כוּת בְּכִיד אֲבִילְתָּ פִּרְסוּ דְּאִיסוּרֵיהּ, שֶׁ לֵּנוּ לַחֲמִיר אִין בְּמִינֵי, וְלִית לֵן לְמִימֵר "דְּשִׁפְרָא
אֲמִיר", כֵּן דִּלְקִי בְּשִׁמְעָא מִינֵי, וּמִיּוֹדֵי שְׁלֹשָׁה דְּסוּגִיָּא "אֲלֹ עוֹבֵרִין" (פסחים מג"ג), וְהִיאֵב
שְׁלֹשָׁה מִינֵי" (נזיר לה), אֲלִיבָא דְּרִבִּי יוֹחָנָן, וְרִבִּי יוֹחָנָן מוֹקֵל בִּי"חֲדָרָה" (יבמות פ"א),
אֵף עַל גֵּב דְּלֹא רַב, וְאֵם כֵּן, כִּי יִמֵּי כוּת בְּכִיד אֲבִילְתָּ פִּרְסוּ לֹא דְּאִיסוּרֵיהּ, תַּקְשָׁה לִיהּ:
אֲמֵינָא אֲמִירִין "שֶׁאִין אֲמִיר", דְּכִיּוֹן דְּלֹא רַב, סִפְקָא דְּאִיסוּרֵיהּ הִיאֵב יִישׁ לְמוֹר: דְּהָתָּה מִצִּי
לְמִימֵר "לְעִשְׁמֵךְ", כִּיּוֹן וְהִיאֵב גִּיסוּל שֶׁ בְּכַמֵּה דוֹכֵתִי, וְכֵן הִיאֵב חֻטָּאת כֵּן - הַקְשָׁה
רַבִּינֵי תַסֵּ: דְּהָאִי קָרָא חֻטָּאת מִיִּיתִי הָכָא לְטַעַם בַּעֲיָךְ, וּבְפִרְק "אֲלֹ עוֹבֵרִין" (פסחים

ל"ג), דְּבִכְל עַד תִּתִּיר הַחֲבוּת, וְאִפְּשִׁי לִי חֲצִי וְתָּה בִּעֵינן מִשְׁמַנְתִּי עַל רוּרָע עַל חִתִּיקָה הָאִיל שְׁחוֹץ לְרוּטוֹת, וּמִיּוֹדֵי אִין צִרְךָ לְהִגִּיעַ הַסְפָּרִים, דְּאִיכָּא לְמִימֵר דְּנִקֵּט הַדְרָשָׁה הַפְּשׁוּטָה
דְּאִי לֹא קָרָא "וְהִיטֵר" וְהִיטֵרֵיהּ גִּיסוּל דְּלִיחֵיהּ גִּיסוּל דְּטַעַם בַּעֲיָךְ, הִי: חֲמִיץ קָרָא דְּחֻטָּאת טַעַם בַּעֲיָךְ, וְהִיאֵב לְהִיתֵר מִצְטָרֵר לְאִיסוּר, וְכֵן דְּאִי יִנְטוּס אִיכָּא בְּמֵאָה דְּחֻטָּאת, וְעַד יִישׁ לְמוֹהֵי:
דְּסוּגִיָּא דְּחָבָא אֲתִיכָּא כִי סוּגִיָּא דְּנִזִּיר פִּרְק "שְׁלֹשָׁה מִינֵי" (ל"ג), דְּגִרְסִין תָּהִם: וְרַבִּין תִּפְסֵק לֹדֵי דְּהִיתֵר מִצְטָרֵר לְאִיסוּר מִחֻטָּאתָהּ: וּמִשְׁנָה: תָּהִם נָגִי טַעַם בַּעֲיָךְ הוּא דִּאֲתָא, וְאֵף עַל גֵּב
דְּ"מִשְׁרָתָה" נָגִי אִתִּי טַעַם בַּעֲיָךְ - מִצִּדֵּךְ יִרְכִּי, דְּאִי כְּתִב דְּחֻמְרָא, חֻטָּאת - הָיָא אֲמֵינָא: נוֹר לֹא אִתִּי מִינֵיהּ, דְּנוֹזִיר מִקְדָּשִׁים לֹא לִפְתֵּן, וְאִי כְּתִב דְּחֻמְרָא נוֹר - הָיָא אֲמֵינָא: חֻטָּאת
מִנּוּזִי לֹא לִפְתֵּן, דְּחִמִּיר אִיסוּר, דְּאִפְּלִי חֲרֵץ אֶסֶר לִיהּ, תֵּאֵבֵל כְּחֹמֶר שֶׁבֶה - רַבִּי תַנְחֵל גִּיסוּל אֲתִי "תֵּאֵבֵל כְּחֹמֶר שֶׁבֶךְ", מִשְׁמַע דְּאִיכָּא חֻמְרָא שְׁלָמִים דְּלִיכָא בְּחֻטָּאת, כְּגוֹן
שְׁבַשֵּׁל שְׁלָמִים דְּאֲמִירֵי דְּחֻטָּאת אֲדוּבִים, דְּרַמְנֵן עֲלֵיהּ חֻמְרָא דְּחֻטָּאת, לְאֶסֶר לִרְסֵי לְנִשְׁמֵי וְלַעֲבָרִים, וְחֻמְרָא דְּחֻטָּאת, לְשִׁלְמִים - שֶׁאֵין נִבְלָלִין אֲתִי עַד הַלֵּיל, וְחֻטָּאת שֶׁל הַיּוֹם
זֶמֶן אֲבִילְתָּה עַד לְמָחָר, לֹא נִצְרָבִים אֵלָּא לְמִקּוֹם חֲתָךְ - דְּבַעֲלֵמָא אֶסְרוּ, כְּגוֹן שְׁחִיצָא הַעֲבֵר אֶת יָדוֹ לְחוּץ, דְּנִפְקָא לֵן בְּפִרְק "בְּחֵמָה מִקְדָּשָׁה" (חולין ס"ג), דְּמִקּוֹם חֲתָךְ אֶסְרוּ.
מִשְׁמַע אֲרִיץ לְמִיר פִּירְשׁוּרָא חֲדוּשָׁה, אֲבָל מִקּוֹם חֲתָךְ, מִכָּל דְּאִי לְחֻזְרָה - אֶסְרוּ, וְנִרְטָא: דְּשֵׁאֵר קָדְשִׁים, כְּגוֹן חֹדֶה וְשׁוּק וְאֲבוּרִים, שִׁיר מִן מִקּוֹם חֲתָךְ שְׁלֹחֶם, דְּהָא לֹא אֲשַׁכְחִי קָרָא הַחֲבוּת
בְּשִׁלָּה לִימָן מִבְּשָׂא

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף צט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (רשינוזליץ)"

רש"י

תוספות

לא במאה – פירש בקונטרס: והכי קאמר, אין בהן להעלות במאה ואחד של היתר, אלא מאה של היתר לבד האיסור – מותר. ופריך: והא מדרשא מין במינו, שאתה חולק בו כל שעה להחמיר, אפילו הכי בטיל במאה, כי ליכא נותן טעם, דקתני: אין בהן להעלות, בין אין בו כדי להחמיר – אסור. וסלקא דעתך: מאה ואחד, בהדי איסור

קאמר, אלמא, במאה בטיל, מכלל דסיפא בששים. ודילוק חזי היתר: דהא אין צריך מאה ואחד בשאין נותן טעם, וזה צריך. וזה הפירוש שדוק מאה: דמאי מילתא דעתך דרמדרס התלמוד דחזקא לשון המשקה משונה סיפא מירשא. דעין שפירש "מאה ואחד" דסיפא דיינו מאה ואחד של היתר, למה לא יהיה "מאה ואחד" דרישא דמין במינו, מאה ואחד של היתר, כמו שמתרץ לכן דעתך, דהא הוה לטעות בכו ועוד: דפריך "במאה ואחד אמאי לא בטיל", מי דחק להצריך מאה ואחד של היתר? ונראה: ומשום האי פירבא דחקו בקונטרס לפירש במאה ואחד של היתר, כדן מדפריך: עליו דין ומדקמת במאה ואחד של היתר, אמאי לא בטיל? ונראה לפרש: "לא במאה" – כלומר, מאה עם האיסור. ומדקשה סלקא דעתיה דמאה בלא איסור קאמר, לכן מדפריך: במאה ואחד. וראיין להעלות במאה ואחד, אסור – היינו, במאה של היתר וחד של איסור. כמו בכל דוכתן, ד"הרבה עולה במאה ואחד" – היינו, עם האיסור. כדדרישין: ממנו – שנפל תבוכו הדי הוא מקדשו. "הי סיפא בששים" – דאי במאה ואחד, מאי חזקא? בבין במינו ממין בשאינו מינו, ודרישוייה במאה ואחד של היתר בטיל, בפחות – לא טעמי מושגי: דרישא בעל ה"מאה" – עם האיסור, וסיפא "מאה" – עם האיסור. וזאין בו להעלות במאה ואחד" דרישא וסיפא – הוה פירושא מאה ואחד עם האיסור. והא דפריך: "וכי יש בו להחמיר במאה ואחד, אמאי לא בטיל?" – מילתא באפי נפשה היא, ואיזא אמאי משער קאי. ומשום דחזקין אין בו תנית טעם גמור כמאן תנית טעם. פריך שיהא אמאי לא בטיל במאה ואחד, דלא הוה אלא כמו העמדה דחלב עלמא. דתנן בפרק "כל הבשר" (חולין קטז,א): העמידה חלב הקבה, אם יש בה בנותן טעם – אסור. משמע, הא ליכא טעם – שרי, אף על פי שהעמיד החלב. משום

העמדה לא חשיבא טעמא. והוא איתן חזקא? ומשני: שאור שאני, דחזקא קשה. והאמר רבי יהודה מין במינו לא בטיל – הקשה רביהון? ולשני: "הא ירידה, הא דרביה, משמיה דר' גמליא", כדמשני בפרק "התרבות" (בבא מציעא טז,א) ר' למה:

דבא אית ליה שניא אחריית. ואם תאמר: והלא סתם ציר יש בו מים, כדאמרין ב"הלוקק בהמה" (בבורות כב,א). הלוקק ציר מעם הארץ, משקו במים הואו טהור. ואם כן, אמרת: סלק את מינו כמי שאני, ושאין מינו רבה עליו ומבטל? ויש לומר: דבאב מירי ביצר שאין בו מים. דקתני רישא: דג טמא ששבשו עד גט טהור – כל גרב שהוא מחזיק תאנים, אם יש בו משקל עשרה זוזים ביהודה, שיהא חמש זוזים בגליל, דא טמא. ציר אסור. פירוש: דג טמא ציר אסור, ובגרב עצמו של דגים אין נותן מים, פן יתקלקל ויהא אי נמי יש לומר: דמאמר "שיעורו קרוב למאנים", אלמא לא המאנים מכללים דרישא. דלא כליל ליה אלא המים דחוריהו. ואם כן לא הוה קרוב למאנים. **שאני** ידועה בעלמא הוא – פירוש: לא אסור אלא מדרבנן. ומיהו ציר שריצים – אסור דאורייתא. דתניא ב"העור הורטוב" (חולין קכ,א): "הטמאים" – לאסור צירן ורטובן וקופה שלהן. ודרשא גמורה היא. דהא קאמר תת: וריכי, דאי כתב שריצים כר', ובפרק קטן דבבורות (ו,ב) דפריך: דכתיב דתנא "גמל" גמל, ולרבי שמעון "את הגמל", הא לאו הכי הוה אמיתא: חלק בהמה ממה שרי. והנאי: "הטמאים" – לאסור צירן ורטובן. אף על גב דבבירות כתבים דריש נמי גבי דגים "שק" – לאסור צירן ורטובן וקופה שלהן, אסורא חזקא בעלמא דהא דפריך פרק "כל הבשר" (חולין קכ,ב) לרב דאשר שרי חזקתה דארימלס עם בשר טהור מ"הטמאים" לאסור צירן, ופריך ליה דגב טהור שומלז עד גט טמא. מותר – פריך שפיר גמל אבשר, דהא לכל הפחות צירא אסור מדרבנן. אלא שמע מינה: דהא דשרי האב בשמלזן זה עם זה – משום דלא בלע הוא. וקצת תימה: כיון דצריך קרא בשרץ, ובבהמה טמא נמי דריש ליה בתורת כתבים מדתביב "טמאים הם לכם", דגים וליכא קרא. לא אסור מדאורייתא – היכי מיתיר רבא ההם ראיא מ"הטמאים" לאסור ציר של טרפה?

בראשית לפחות – פירש בקונטרס: ידך של לפת. ואין שמעון כן בסנהדרין בפרק "כזן גדול" (יט,ב) דקאמר: שנעשה בשרו בראשית לפתו, משמע שזו השרשין שבקרקע. וכן בשבת

לֹא, בְּמֵאָה. - וְהָאֵל מְדֻרְשָׁא בְּמֵאָה, הֵינּוּ סִיפָא בְּשִׁשִּׁים. דְּקִתְּנִי רִישָׁא: לְהַחמיר - מִן וּמִינוּ, בִּיצֵה, שְׁאוֹר שֶׁל חֲמִין שֶׁנֶּפֶל לְעִישַׁת חֲמִין, וְיֵשׁ בּוֹ כִּדִּי לְחִמְיָן, בֵּין יֵשׁ בּוֹ כִּדִּי לְהַעֲלוֹת בְּמֵאָה וְאַחַד, בֵּין אֵין בּוֹ כִּדִּי לְהַעֲלוֹת בְּמֵאָה וְאַחַד - אִסּוּר. אֵין בּוֹ לְהַעֲלוֹת בְּמֵאָה וְאַחַד, בֵּין שִׁשִּׁים בּוֹ כִּדִּי לְחִמְיָן, בֵּין אֵין בּוֹ כִּדִּי לְחִמְיָן - אִסּוּר, רִישָׁא וְסִיפָא בְּמֵאָה? - לֹא, רִישָׁא - בְּמֵאָה וְחֵד, וְסִיפָא - בְּמֵאָה. - וְכִי יֵשׁ בּוֹ כִּדִּי לְחִמְיָן, בְּמֵאָה וְחֵד אִמְּאִי לֹא בְּטִיּוֹ? אִישְׁתִּיק. אֲמַר לִיה: דְּלִמָּא שְׁאֵין שְׁאוֹר דְּחִימוּצוֹ קֵשָׁה? - אֲמַר לִיה: אֲדִיבְרִיתִן מִלִּילָא דְּאֲמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא: לֹא כָּל הַשְּׂעִיּוֹת שְׁוִין, שְׁהָרִי צִיר שְׂעִירוֹ קָרֹב לְמֵאוֹתָם. דְּתֵנָּה, דֵּן טָמֹא - צִירוֹ אִסּוּר. רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר: רִבְעִית בְּקֵאֲתָם. וְהָאֲמַר רַבִּי יְהוֹדָה מִין בְּמִינוֹ לֹא בְּטִיּוֹ - שְׁאֵין צִיר, דְּיוֹעָה בְּעֻלְמָא הוּא. "בִּיצֵה מִשְׂעִרֶיךָ". אֲמַר רַב הוֹנָא: כִּבְשֵׁר בְּרָאשִׁי לְפִתּוֹת. מִתְּנִיתִין דְּלֹא בְּהָאִי תֵנָּה, דְּתֵנָּה, רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵא בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹהָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: אֵין בְּגִדִּין בְּנוֹתָן טַעַם. הֵהוּא דִּתָּאֵת לְקִמְיָה דְּרַבִּי חֲנִינָא, תָּהוּ וְיָחִי רַבִּי יְהוֹדָה בְּרַ וְכֵינָה אֲבָבָא, כִּי נֶפֶק אֲמַר לִיה: מַאי אֲמַר לָךְ? אֲמַר לִיה: שְׂרָא נִיחִילִית. אֲמַר לִיה: תָּרֵד עֲלִיָּיתָ לְקִמְיָה! אֲמַר: מַאֵן הָאֵי דְקָא מְצַעֵר לִי? זֶל אִימָא לִיה לְמַאֵן דְּיָחִיב אֲבָבָא: אֵין בְּגִדִּין בְּנוֹתָן טַעַם. כִּי אָתוּ לְקִמְיָה דְּרַבִּי אֲמַר, מְשַׁדֵּר לָהּ לְקִמְיָה דְּרַבִּי יִצְחָק בֶּן חֲלוּב, דְּכוּרִי בֶּה לְהִיחְרָא מִשּׁוּם דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי, וְלִיה לֹא סָבִירָא לִיה. וְהִלְכְּתָא: אֵין בְּגִדִּין בְּנוֹתָן טַעַם. "גִּיד הַנֶּשֶׁה שֶׁנִּתְבַּטֵּל". - וְלִיבְטוֹל בְּרַבְּנָא! בִּירָה

נתבשל ובין נמלח ובין נצלח – משליכו, ומותר. ודוקא בו, אבל שמוני יש בו בנותן טעם, ואם לא נטל שמוני – אסור. וליבטול ברובא – כי אין מביאין

הניחא (בבורות כב,א). הלוקק ציר מעם הארץ, משקו במים הואו טהור. ואם כן, אמרת: סלק את מינו כמי שאני, ושאין מינו רבה עליו ומבטל? ויש לומר: דבאב מירי ביצר שאין בו מים. דקתני רישא: דג טמא ששבשו עד גט טהור – כל גרב שהוא מחזיק תאנים, אם יש בו משקל עשרה זוזים ביהודה, שיהא חמש זוזים בגליל, דא טמא. ציר אסור. פירוש: דג טמא ציר אסור, ובגרב עצמו של דגים אין נותן מים, פן יתקלקל ויהא אי נמי יש לומר: דמאמר "שיעורו קרוב למאנים", אלמא לא המאנים מכללים דרישא. דלא כליל ליה אלא המים דחוריהו. ואם כן לא הוה קרוב למאנים. **שאני** ידועה בעלמא הוא – פירוש: לא אסור אלא מדרבנן. ומיהו ציר שריצים – אסור דאורייתא. דתניא ב"העור הורטוב" (חולין קכ,א): "הטמאים" – לאסור צירן ורטובן וקופה שלהן. ודרשא גמורה היא. דהא קאמר תת: וריכי, דאי כתב שריצים כר', ובפרק קטן דבבורות (ו,ב) דפריך: דכתיב דתנא "גמל" גמל, ולרבי שמעון "את הגמל", הא לאו הכי הוה אמיתא: חלק בהמה ממה שרי. והנאי: "הטמאים" – לאסור צירן ורטובן. אף על גב דבבירות כתבים דריש נמי גבי דגים "שק" – לאסור צירן ורטובן וקופה שלהן, אסורא חזקא בעלמא דהא דפריך פרק "כל הבשר" (חולין קכ,ב) לרב דאשר שרי חזקתה דארימלס עם בשר טהור מ"הטמאים" לאסור צירן, ופריך ליה דגב טהור שומלז עד גט טמא. מותר – פריך שפיר גמל אבשר, דהא לכל הפחות צירא אסור מדרבנן. אלא שמע מינה: דהא דשרי האב בשמלזן זה עם זה – משום דלא בלע הוא. וקצת תימה: כיון דצריך קרא בשרץ, ובבהמה טמא נמי דריש ליה בתורת כתבים מדתביב "טמאים הם לכם", דגים וליכא קרא. לא אסור מדאורייתא – היכי מיתיר רבא ההם ראיא מ"הטמאים" לאסור ציר של טרפה?

בראשית לפחות – פירש בקונטרס: ידך של לפת. ואין שמעון כן בסנהדרין בפרק "כזן גדול" (יט,ב) דקאמר: שנעשה בשרו בראשית לפתו, משמע שזו השרשין שבקרקע. וכן בשבת

והולכתא אין בגידין בנותן טעם – למאי דקיימא לך אין בגידין בנותן טעם, גיד הנשה אסור בהנאה. והכי מפרש פרק "כל שעה" (פסחים כב,א). דפריך לרבי אבהו דאמר: כל מקום שנאמר "ואכלו" – משמע מין איסור חמור. גיד חזק ומשנה כשהותרה בלעה הוא וגיחה הותרה. ומסיק דלמאן אין בגידין בנותן טעם. והכי נמי דאסור. ואין להחמיר על מה שמתבאר בקורב בשר לגויים, אף על פי שמתבאר בו גיד – ואין נותן מעות אלא בעל דג שיש בו טעם. ולא דמי. ומיהו ידך שלמה אסור לשלוח לגוי, לפי שמתבאר בו טפי כשהוא שלם. ומתניתין (חולין צג,ב) ד"שולח אדם ידך לגוי כר' – מוקי לה והם דלא כרבי שמעון דאמר: אין בגידין בנותן טעם, ויך הנשה אסור בהנאה

והולכתא אין בגידין בנותן טעם – אלא שמוני יש בו נותן טעם, ואי לא נטל שמוני – אסור. ולעיל (נזיר דבורה המחזיל "שאני") פירשתי בשם דרב רבי מאיר דלא החמיר בשומן וזר מבגדי, גבי "שאני חלב דמפסעה".

חולין. פרק שביעי – גיד הנשה דף ק עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קעצו

תוספות

הניחא למאן דאמר – במסכת ביצה (ג.ב.), כל שדרכו לימנות שנינו – במסכת
ערלה (פרק ג משנה ו') בגי חבילי תילתן דלא בטלי. אלא נמי עפעמים שגמנינו –
דאדם עשוי למנות חתיכותיו למנן אורחים שדימן. אלא למאן דאמר את שדרכו
– מיוחד למנן. הוא דלא בטל, כגון תבלין. אבל דבר העשוי ליתן באומד, אף
על פי שנתנה לפעמים – בטל, אמאי לא?
בטלה? חתיכה של נבלה – ומכירה? אינה
אוסרת – בפליטתה, עד שיהא בה כדי ליתן
טעם ברוטב ובקיפה וחתיכותיו. אויך רב
אמר עליה – העמיד מותרגמן לפני
לדרוש ולהשמיע לרבים. שלא ילמדו מרבה
בר בר חנה. כיון שנתנה טעם בחתיכה –
אחת שהיתה בצרדה תמיד. ואם שנתבטלה
חלילה עמה קודם שיתן שאר החתיכות
בקדרה, ולא היה בו ששים באיסור, ותנה
הנבלה טעם בה. ואחר כך נתן שאר
החתיכות בקדרה. חתיכה – זו שקבלה
טעם הנבלה, נעשת נבלה כעצמה. ואוסרת
כל החתיכות בולן מפני שהן טינה – וקא
סלקא דעתך: מפני שהן מינה – לא בטלי,
ואפילו יש בהן כדי ביטול שתיהן. רב?
דאמר "פפני שהן מינה", כמאן אמרה רב?
אפילו לא נתנה טעם – בחתיכה שבצדה
– לא בטלה נמי, דהא נבלה גופה מינייהו
היא, לא בטלה. בשקדים וסלקי – לאיסור,
וסלק קודם שיתן האחרות בקדרה.
הלכך, נתנה טעם בראשונה – הרי זו חזרת
ואיסרת, ואי לאו – במאי מתסרת?
ואשמעינן דחתיכה עצמה נעשת נבלה
לאסור בחרותיה בפליטתה.

אפילו

בַּרְהִי שֶׁאֵין "יֵכֶן חֲתִיכָה שֶׁל נִבְלָה" [וכו.]. וְתִבְטֵל
בְּרוּבָא! הֵנִיחָא לְמָאן דְּאָמַר: כֹּל שֶׁדְּרָכּוּ לִימְנוֹת שְׁנֵינוּ,
אֵלָא לְמָאן דְּאָמַר: אֶת שֶׁדְּרָכּוּ לִימְנוֹת שְׁנֵינוּ, מָאִי
אֵיכָא לְמִימְרָ? – שֶׁאֵין חֲתִיכָה – הוּאֵל וְרֵאִיָּה
לְהִתְפַּבֵּר בָּהּ לִפְנֵי הָאוֹרְחִים. וְצִירְכָא, דְּאִי אֲשַׁמְעִין
גִּיד – מִשּׁוּם דְּבִרְיָהּ הִיא, אֲבָל חֲתִיכָה – אֵימָא לֹא,
וְאִי אֲשַׁמְעִין חֲתִיכָה – הוּאֵל וְרֵאִיָּה לְהִתְפַּבֵּר
בָּהּ לִפְנֵי הָאוֹרְחִים, אֲבָל גִּיד – אֵימָא לֹא, צִירְכָא.
דְּרֵשׁ רַבָּה בַּר בַּר חֲנָה: חֲתִיכָה שֶׁל נִבְלָה וְשֶׁל
דָּג טָמֵא – אֵינָה אוֹסֶרֶת, עַד שֶׁתִּתֵּן טַעַם בְּרוּבָא
וּבְקִיפָה וּבְחֲתִיכוֹת. אוֹיךְ רַב אֲמֹרָא עָלֶיהָ וְדִרְשׁ:
כִּיּוֹן שֶׁתִּתֵּן טַעַם בַּחֲתִיכָה – חֲתִיכָה עֲצָמָה נִעֲשֶׂת
נִבְלָה, וְאוֹסֶרֶת כָּל הַחֲתִיכוֹת בּוּלָן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מִינָהּ.
אֲמַר לִיהַ רַב סַפְרָא לֵאבִי: מִדְּבַר, רַב קִמָּאן
אֲמַרְה לְשַׁמְעָתִיה – כִּרְבִּי יְהוֹדָה, דְּאָמַר: מִן
כְּמִינוֹ – לֹא כְּטִיל, מָאִי אֵיזְרָא כִּי נִתֵּן טַעַם?
אֲפִילוֹ כִּי לֹא נִתֵּן טַעַם יִמּוֹ! – אֲמַר לִיהַ:
הֵכָא בְּמָאִי עֲקֻקִּין – בְּשֶׁשְׂדֵם וְסֻלְקִין. רַבָּא אָמַר:

אפילו

בַּרְהִי שאני – ואפילו באלף לא בטלי, וכן חתיכה החתכבד לא בטלה, דאמר
הבא. וזכבא דפירש חד מינייהו – נמי אסור, גוריה שמא יקח מן חזקתו, כיון
שאין האיסור ניכר, כדפרישית לעיל (צ.ה.). ודבר שאינו לא בריה ולא חתיכה הראויה
לחתכבד – בטל ברוב, ואפילו איסור מדרבנן ליכא, כדשמעיה זכא. ומדור שמא לחד
גברא היה אסור. – שאני חתיכה חתכבד לא ראויה
לחתכבד – ואם חתכבד הוא, כדאמר רבא, כן אמאי אמר בפירק
"הערל" (יבמות פ.א.), דחתיכה של חטאת
טמאה במזבח של חטאות טהורות – תעלה וכי
הטמא הוא חתיכה נבלה דראויה לחתכבד
לפני אורחין גוים, אבל של חטאת טמאה אסור
בתנאה – דהא חתיכה בשר בחלב הן פירק
בטרא דמסכת עבודה זרה (עד.), דלא בטלה,
אף על גב דאסור בתנאה, דכרתו, ולא חשיבא.
לומר: דכל דבר הראוי לחתכבד – אם היה
מתבטל – חשיב, ולא בטלי. אבל ב"הערל"
(יבמות פ.א.), אפילו תתבטל בחטאות טהורות
– תהם אינה אלא לכרתו, ולא חשיבא.
דכרתים אין מחזיקין טובה זה לזה, שבוין שוין,
ד"לכל בני אהרן תהיה איש באהו"ז כתיב
(ויקרא ז). אבל של חטאת בשל חולין, קאמר
התם אפילו חתכבד, ואם חתכבד, למשמע הכא
דחתיכה נבלה לא בטלה, ובפרק בטרא דמסכת
עבודה זרה (עד.), משמע וטבלה. ודפריך, האי
תנא מאי קא חשיב, אי דבר שבמניין קא חשיב
ליתני נמי בחתיכה נבלה, ואי דבר שבמניין תנא קא
חשיב – ליתני נמי חמץ בפסחו ומשני: דתרי
אית ליה, דבר שבמניין ואיסורי הנאה. ומפיש
נמי התם ד"הרי אלו אסורין" – למעט דבר
שבמניין, ולא איסורי הנאה. אי נמי איסורי
הנאה, ולא דבר שבמניין ויש לומר: דהתם לא

קאמר אלא דלא איירי בזה תנא דמתניין דהתם, ולא משום דסבר דבטלי. דהא דקאמר "למעט" – היינו למעט, דלא חשיב לזה. ומכריז גווי שי ריש פרק קמא דבבא קמא (ה.ב.),
דמינא דמתניין למעט דבי דייא, ודריב חתא למעט דרבי אושעיא. ואל משום דפליגי. אמר רבא: דכי פריך התם "וליתני נמי בחתיכה נבלה", אמאי לא משני: דלא תני, ה
משום דכבר תנא ליה חתא במתניתין. דמינשי חתא דא דפריך התם "וליתני נמי אגורי פרך אבאון". ומשני: דא אתא התם הנאי לערלה וכו' ושי לומר: דהא פריך התם:
"וליתני נמי חתיכה נבלה", ואי משום דכבר תנא ליה חתא – אם כן, לא ליתני חתיכה בשר בחלב. כיון דכבר אשמועינן הבא דחתיכה איסור לא בטלה משום דהוי דבר שבמניין
ומשני: דהוואת חתא תרתי אית ליה. ולפירשו דהי צריך לפשר דשם שבמנין אלא איסור הנאה – וכלך לא תני חתא, ואיך לא נקט אלא חתיכה בשר בחלב, מפליג אמנא דהבא. **חתיכה**
עצמה נעשת נבלה – פירש בקונטרס: שנתבטלה חתיכה עצמ קודם שנתן שאר חתיכות בקדרה, ולא היה בו ששים באיסור, ותנה נבלה טעם בה. ואחר כך נתן שאר החתיכות
בקדרה חתיכה זו שקבלה טעם הנבלה – חתיכה עצמה נעשת נבלה. ואוסרת כל החתיכות בולן, מפני שהן מינה. וקשה לפירשו: דאם כן, גם הרוטב שהיה באותה שעה נאסר מתחלה
על ידי טעם הנבלה, ובסמך משמע דמבטלין לחתיכות על ידי רוטב, דהיי שאני מינו. והלא רוטב עצמו נאסר מתחלה ונעשת נבלה, ואוסר כל הרוטב שאריו כן, מפני שהוא מינו.
ויצטרך שיהא ששים בחתיכות שנתן אחריו כן לבטל הרוטב דמיעדיק אלא שי לומר דמיירי כגון ששים חתיכה של היתר בולן חולא חולא, ודחתיכה נבלה מונחת עליה חוץ לרוטב.
ונעשת חתיכה היתר היתר – לפי שכלות טעם נבלה, דאין בהן ששים לבטל הטעם. ואחריו כן בשמערין הקדרה – אוסרת כל החתיכות, מפני שהן מינה. **בשקדים** וסלקי – וסלקי –
האיסור. ואם תאמר: למה לי שחתיכה של היתר קבלה טעם מן הנבלה, אפילו לא נתנה טעם נמי, דהא במינה אוסרת בכל דהו ואומר רבינו תם: דנהי דהיא גופה מיתסרא בכל שהוא,
מכל מקום לא אמרינן שתעשה נבלה לאסור כל האחרות, כיון שהיא עצמה לא נאסרה אלא על ידי כל שהוא. ורבינו אפרים היה אומר מתוך כך: דאפילו כל נתנה בה טעם – אין
דחזרת נעשת נבלה, שיצטרך ששים כגנו כל החתיכה, אבל כגנו האחרות. וכלך לרב דאמר הבא דמין במינו לא בטלי, כשחתיכה היתר קבלה טעם מן הנבלה – חשיב
האיסור כאילו הוא אע"פ, ואוסרת כל החתיכות במשהו. אבל כי לא נתנה הנבלה טעם בה – לא היתה אוסרת החתיכות מפני שהן מינה, שהיה אין אלא כשנפצע מחתיכה חתכבד, נמי מפרשנו לעיל –
וכיון שלא נתנה טעם בחתיכה – הוי האיסור כמאן דליתיה, דלא הוי כאילו הוא בעין, ולא אסר אלא חתיכה ראשונה. שאין החיתר נעשה איסור, ולא אסר שאר חתיכות. ודוקא
גבי שפת זכא דהוי רבא לקבץ בפרק "כל הבשר" (ק.הא.) דחתיכה עצמה נעשת נבלה, וצריך ששים כגנו כל החתיכה ולא מיט בביטול טיפה לחד – משום דהו דוד באפייה פשיה
שרי, וכל אינתוהו בהדי דהיה אסור. חלילה הבשר עצמו נעשה איסור ולוקא, אם אבל צוית וית מבשר וצוית חתא. ולכך צריך ברובט ששים, לבטל כל החתיכה שנפלה עליה טיפת
חלילה, אבל חתיכה היתר שכלעת טעם הנבלה ואסרה. ודחזר ותנה טעם ברובט – אם אין צריך אלא ששים לבטל חתיכה, וכל חתיכה שנפלה בחתיכה, וכל צריך ברובט ששים של אותה חתיכה.
וקשה לפירושו: לרבא דמשני "אפילו תימא לא קדם וסלקי", מאי מהני ליה חתיכה של היתר שנאסרה מתחלה ונעשת נבלה, והלא לעולם אין צריך ששים ברובט אלא כדי לבטל
חתיכה של נבלה לבדה, ולא בעינן ששים לבטל שוין חתיכות של נבלה ושוין היתר שנאסרה על ידה ויש לומר: כגון שנפצעה הנבלה הריבה מכמו שהיתה קודם שנבלע טעמו
בחתיכה של היתר. והשתא לפי שנתנה טעם בשר היתר – אין ששים כגנו כל מה שאסרה מתחלה, אלא שיעור ברובט לבטלה. אבל לא נתנה בה טעם – אין צריך ששים, אמאי
כגנו מה שנשרא היתר, שיעור ברובט נבלה. דאין צריך לפלוגי ארדיה בר רנה. לא היה צריך דבר לומר אלא "חתיכה של נבלה אוסרת כל הנבלה, מפני שהן מינה",
אלא אגב אורחיה אשמועינן דדוקא נתנה בה טעם – נבלה, אבל לא נתנה בה טעם נבלה – לא. ורבינו אפרים עליו השלום היה מביא ראיא מהא דאמר לעיל (צ.ה.א.) הווא כותיא
הריבא דנפלי לדיקולא דבשרא. ו"דיקולא" הוא סל מלא חתיכות של בשר רותת. ולא אמר שתעשה נבלה אותה חתיכה שנפל עליה כות חלב ותאסור שאר חתיכות שאין בהן ששים
כגנו כולה, לפי שבאותה חתיכה עצמה לא היה בה כדי לבטל הכותי, אלא משערין הכותי בבשר שבסל. ואין משך ראיא כלל, ו"דיקולא" היינו קלחח, וכדפריש הקונטרס
וכדפרישו לעיל. ואפילו אם נאמר ד"דיקולא" הוא סל, כדמשמע דהא וכלל דוכתא – אין ראיא משך. ודמא נפשי: אם אין חלב מפעפע מחתיכה חתכבד, נמי מפרשנו לעיל –
אם כן, אין אסור אלא החתיכה שנפלה עליה החלב, והשאר מותרת. ואם הוא מפעפע מחתיכה לחתיכה – אם כן, בדין הוא שכל החתיכות מסייעות לבטל. ולא אמרינן שתעשה
נבלה חתא חתכה שנפלה עליה חלב, מאור שסופו להחפיש את החתיכות. מיד דהוא אסיפת חלב שנפלה על חתיכה בעת, דאם אין חוץ טעם – מותר, אלא על פי שדרס
שתחפיש הטפה נתן טעם במקום נפילתו. ולא אמרינן שיעשה אותה הבשר נבלה, כיון דהוא הטיפה להחפיש בכל החתיכה. מידו ליה מה שפירשתי לעיל שהרי רבי אבהו
ממין. רבתי חתיכה אין שייך לומר שתעשה נבלה – אין ראיא משך. ואין ראיא חלבי אפרים מהא דאמר (תרומות פרק ו' משנה ו') אין הוגרומתו מדימע, אלא לפי השבון, ולא
אמרינן שיעשה הכל תרומה – דיש לחלק בין דבר יבש לדבר הנאסר על ידי בליעה. ולפירושו נראה דאמר גבי יין נסך בסוף מסכת עבודה זרה (ע.ב.). יין נסך שנפל לבור,
דאיכא

דאיכא למאן דאמר: אפילו נפל שם קיתון של מים לבסוף, רואין דהיתר באילו אינו, ושאר מים רבים עליו ומבטלין אותו, ולא אמר שיש עצמו של דהיתר נעשה איסור, ליחשב כאילו הוא יין נסך, ורצתן מן הדמים כדי לבטל כל היין, ומיהו יש לומר: הדהם מיידי כגון שאלה שאין נסך בדי ליתן טעם בלש דהיתר שבובר, ולא נאסר אלא על ידי כל שהוא. וכיון דלא הוי

עליו ומבטלו – לא אמרין חתיכה נעשה נעשת כדפרישתי לעיל. אף על גב דלא דמי, לדעיל לא אמרין אלא לענין בלש תאסור האסור, אבל היא עצמה נאסרה במשהו, וכיון שנתחדש – אסורה לעולם, לא אמר דאמר (חולין קהא.) אפשר לטחוטש – אסור. ומכל מקום יש לומר: הדהוא דשרי בעבודה זרה, אפילו נפלו הדמים לבסוף, יסבור: אפשר לטחוטש – מותר. ואם דהיתר בכמו כן חתיכה עצמה, ומקאמר הית: נפל חמרא דהיתרא בגו מיא דאיסורא – בנותן טעם, וכי ליכא בנותן טעם – שרי, אין ראיא לפירושו. ואם דהיתר בלש דארייך כגון שנפל כל הדיהר בבית איתא, נשמעל אלתר האיסור. אבל אם לא נפל בבית אחת – ראשון ראשון נעשה איסור, ועושה יין נסך לסאור הבא אחריה, כדפרישתי בפרק "ביסורא דהם" (חולין פוה.) חל פירושו דהיתר אפילו דמיא נידא הם משהו הכותב להגעיל כלי מדין, דהשתא יורה גדולה שאי אפשר להגעיל בתוך כלי אחר היכי ששורתי: הא אפי' במים ששים לבטל האיסורא ואי שחזור ומגעילה בשניה – והלא הדמים דראשונים נעשו נבלה, וחוזרין ואוסרין ואי לא משערין אלא באיסור עצמו, הדין הוא אלא: לומר: דהשתא בת יומא מנגעלין אותה, דלא לא אסרה תורה אלא קדרה בת יומא. ואין ראיא מגורה מכאן, דאיכא לממר דלא אמרה תורה להגעיל אלא כלים קטנים בתוך כלי גדול, שיהיה במים ששים כדי לבטל האיסור. ודאמר רבינו דהיה דהיה לרבינו יצחק להחמיר בדבר, כיון דאין ראיא בהורה. הוי מין ומינו דרבא אחרי כן – אמר רבינו שמואל בן מאיר: דכמו שצריך שיהיה ברובט כדי לבטל חתיכה דאיסורא, כך צריך מין שיהיה ששים בחתיכה של דהיתר לבטל מן הדורט כשיעור שתי החתיכות. ודמיון כשבטל הדורט בחתיכה האיסור, נעשה נבלה, וכשנפלט אחריין כן ממנה – אסור שאלה דורטע מפני שהיה מין. דהיה דאמר: בפרק "כל הבשר" (חולין קהא.) גבי "כודת בשר שנפל לתוך ויהי של חלב", אמר רבי בשר – אסור, חלב – מותר. ואי אמרתי: אפשר לטחוטש אסור, אמאי חלב מותרת חלב נבלה אלא פירושו: דחלב שובלע בבשר – נעשה נבלה, וכשנפלט אחר כך – אסור כל החלב, מפני שהוא מין. **סלק** את מינו כמי שאינו מן שאינו מינו רבה עליו ומבטלו – דהקשה רבינו אפרים:

דאמר בפרק "הלוקח בהמה" (בכורות כבא.) הלוקח ציר של עם הארץ, משיקו במים, וטוהרו. אי רובא מים – טור דלח בהשקה, ואי רובא ציר – לאו בר קבול' טומאה הוא, ומג' מיעוטא דמים, טור דרובא. וקאמר: לא שנו אלא טבל כל פה, לא לקדרה – דהוא מין את מינו ונעוה. ודאמר רבינו: אי צירא נאסר אלא קאמר: לא מיתו כמי שאינו, ושאינו מינו, דהיינו הציר, רבה על מים טמאים ומבטלין לעולם, הציר שהוא רוב, מבטל אותם מים הטמאים ויש להלביד דלא דמי. דהבא אין מינו נאסר אלא מבטל האיסור שנעבר, וזו לא אפשר להדמי, וכלל מקום שישנו, הדין הוא, ולפיכך שיש לומר ש"סלק". אבל התם, דמינו עצמו טמא מחמת מגע מים טמאים, אין שייך לומר "סלק".

ובי תימא אין בגידין בנותן טעם – לפי זה היה יכול להקשות ומתניתין: דמאי קאמר רבי יודיה "הואלא מבני עקב נאסר, ועדיין בנותן טמאה מותרת לחן", דמשמע דמטעם

זיז של חולא איסור דין איסור טומאה, חסד שפירש בסמוך במאקא, וימיה דקא מני רבקה יז, וכן היה יכול להקשות למאי דבעי מעיקרא למימר דטעמא דרבי יודיה משום דאיסור חל על איסור בכל מקום. ונראה לרוב רבינו שמואל דיש ליישב: דסלק דעתך דרבי יודיה דטעמא דתנא קמא כרבי שמעון דבסמוך, משום "מי שגדו אסור ובשרו מותר, יצא" כו' ולהביא פריך רבי יודיה: הלא אף לבני עקב נאסר, ועדיין בהמה טמאה בשירה מותרת. **אכא** בטמאה נזה – היה יכול להקשות דאמרין בפרק "בהמה המקשה" (מנחות עא, ה) הפילה נפל – חלב כחלב חלב, דהוישק אף גרמי לה, אלא עדיפא מניה פריך. דאיכא למאן דאמר התם דאסור, דאיראי גרים, ובתנא טמאה כאיסור דאסור, כיון דלא שייך בה "כל בהמה תאכלה", ועוד יש לומר דילמא חלב חלב, דרומנא אמר "כל חלב שור או כשב או עד", ואין זה קרי שור וכשב עד, אבל גיד אסר דהבית כל מקום שיש בו חלב.

אפילו תימא – לא קדם וסלקו, הוי מין ומינו **דבדב** **אחר**, וכל מין ומינו **דבדב** **אחר** – סלק את מינו כמי שאינו, ושאינו מינו – רבה עליו ומבטלו. **משנה** **נוהג** **בפירותיה ואינו נוהג בפומאיה**, רבי יהודה אומר: אף בפומאיה. **אמר רבי יהודה**: והלא מבני עקב נאסר גיד הנשה, ועדיין בהמה טמאה מותרת לחן? **אמר לו**: **בסיני נאמר**, **אלא שנכתב במקומו**, **גמרא** **וסבר רבי יהודה** **איסור חל על איסור**? **והתניא**, **רבי יהודה אומר**: **יכול תהא נבלת עוף טמא מטמא בגדים בבית הבליעה**? **תלמוד לומר** **"נבלה ומפרה לא יאכל תלמידיה"** **בה**? – מי שאיסורו משום **"כל תאכל נבלה"**, **יצא זה שאין איסורו משום** **"כל תאכל נבלה"**, **אף** **משום** **"כל תאכל טמאה"**, **וכי תימא**, **קסבר**: **אין בגידין בנותן טעם**, ובפומאיה נמי, איסור גיד – איכא, איסור טומאה – ליכא, **וקסבר רבי יהודה אין בגידין בנותן טעם**? **והתניא**: **האובל גיד הנשה של בהמה טמאה** – **רבי יהודה מחייב ששים**, **ורבי שמעון פוטר**! **לעולם קסבר**: **יש בגידין בנותן טעם**, **וקסבר**: **נוהג בשליל**, **דאיסור גיד ואיסור טומאה** – **בהדי הדדי קאתי** – **ומי מצית אמרת** **נוהג בשליל**, **והתנין**: **נוהג בשליל**, **רבי יהודה אומר**: **אינו נוהג בשליל**, **וחלבו מותרו**... **הני מילי**, **גבי טהורה**, **דרחמנא אמר**: **"כל פהמה... תאכלה"**, **אבל בפומאיה נוהג** – **ומי מצית אמרת דתרווייהו בהדי הדדי קאתו**? **והתנין**, **על אלו טומאות הנזיר מגלח**: **על הפה**, **ועל פינת מן הפה**. **וקשיא לן**: **על פינת מן הפה מגלח**, **על הפה כולו לא כל ששן**? **ואמר רבי יוחנן**: **לא נצרכא אלא לגלג שלא תתקשרו אבריו בגידין**. **אלמא**: איסור טומאה קריא! – **אף על גב דאיסור טומאה קדים**, **אחי איסור רבי חייל עליה**, **שכן איסורו נוהג בכני נה**, **דיקא נמי**, **דקתני**, **אמר רבי יהודה**: **והלא מבני עקב נאסר גיד הנשה**, **ועדיין בהמה טמאה מותרת להם**, **גופא**, **האובל גיד הנשה של בהמה טמאה** – **רבי יהודה מחייב ששים**, ורבי

אפילו תימא בשלא קדם וסלקו – ולא מיתסר שאר חתיכות אלא משום חתיכת דהיתר קמיתא. **דכל מין ומינו** – כגון נבלה ושחוטתו, **ודבר אחר** – כגון תבלין ורובט, מינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור ולא מוסיפו, אלא סלקוהו כמי שנתן בקדרה זו, ונשארו הנבלה והרובט, ובטלה נבלה ברובט ובקפה. **דכל נהנה טעם בראשונה תחלה**, בעוד שלא רבה דהיתר עליו, ואחר כך נתן מים קופה וחתיכות – נתוספה חתיכה ראשונה על הנבלה, ואוסרת הכל, מפני שזון מינה, ולא מצו חתיכות תבטלה, ואף על פי שיש בהן יותר מששים, ורובט על לבדו אין בו כדי לבטל שניהם. **משנה ואינו נוהג בטמאה** – שאם אבל גיד הנשה של טמאה, למאן דאמר יש בגידין טעם – לוקח משום טמאה, ולא משום גיד, ורובט עליו כמי שנתן בגידין – פטור מכלום, דבטהורה עץ הוא, והתורה חיבה עליו, אבל בטמאה – אינו נזה. **מבני עיקב נאסר** – דהיינו (בראשית לב) עץ חור, וגו', ועדיין טמאה מותרת לחן עד שנתן חתיכה אמרו לו – פסוק זה שהזכירו עליו, בסיני נאמר, ועד סיני לא הותרה, אלא שנכתב במקומו – לאחר שנאמר בסיני, וכתב וסידר משה את התורה, כתב המקרא הזה על המעשה: על כן הותרה בני ישראל אחרי כן שלא יאכלו גיד. **גמרא** **איסור חל על איסור** – דקא סלקא דעתך: משום טומאה ואיסור גיד דמיתרי ליה. היה רבינו: יכול תהא נבלת עוף טמא מטמא בבית הבליעה תלמוד לומר ("כו") **נבלה ומפרה לא יאכל למאנה** **בה** – מפני שהיא טמאה באכילה זו, ובנבלת כח – מיתוספת בתורת כהנים ובמסכת נה (מבב), ודכא הכי קאמר: יכול אף נבלת עוף טמא במשמע? תלמוד לומר "נבלה ומפרה לא יאכל למאנה" – מי שאיסורו טעם "כל תאכל נבלה" אינו אומר לך שמשמא בה, יצא זה שאינו אסור משום נבלה אלא משום עוף טמא. ומדקאמר: אין איסורו משום נבלה, אלא סבירא ליה לא תהא איסור נבלה וחיל איסור טמאהו **וכי תימא קסבר אין בגידין בנותן טעם** – ואין נאן איסור טמאה, אלא איסור גיד. **ורבי שמעון פוטר** – לגמרי משמע, ולקביה מפרש טמאה, **אין גריסין**, **לעולם קסבר יש בגידין בנותן טעם** **וקסבר נוהג בשליל דאיסור גיד ואיסור טמאה כו** – משעת יצירתו חל חלו שניהם, לפיכך חייב לעולם על שניהם. **אין נוהג בשליל** – ועל כרחק איסור טומאה חל על השליל, שהרי כל יצירתו טומאה, ואיסור גיד אינו חל עד שגולה, והיכי חיל איסור טומאה? כל בהמה – ואפילו חלבו וגידו, דמורא קרא נפקא לן דהיתר שליל בשחיתת האם, בפרק "בהמה המקשה" (חולין טא, ה) הנזיר נפלה – אם החזיר עליהם – כדכתיב (במדבר יז) "והימים הראשונים יפלו", ומגלה חזרו ומותו, כדכתיב (ויקרא כג) "ואכל ראשו ביום שחרתו", **שלא נתקשרו** – דליכא עדיין כודת בשר בבליה וכוין דריתיה שלם מטמא באהלו, אלאמת תחלה ונצורין אברים קודם לניצין, ושמע מינה שם טומאה קדים חיל עלייהו, ומשני **אף על גב דאיסור פומאיה אתי איסור גיד וחילי עליה** – שכן איסור מזור הוא, ויש בו כח לחלו על אחרים. ומתו דמורו? שנזהר בכני נה לרבי יהודה, כדכתיב: "והלא מבני עקב", כו, **דיקא נמי** – דטעמא דרבי יהודה משום האי טעמא הוא, ומדילין מבני עיקב, דקודם מתן תורה בני נהו.

הבי

הבי
דאיסור
חל על איסור בכל מקום. ונראה לרוב רבינו שמואל דיש ליישב: דסלק דעתך דרבי יודיה דטעמא דתנא קמא כרבי שמעון דבסמוך, משום "מי שגדו אסור ובשרו מותר, יצא" כו' ולהביא פריך רבי יודיה: הלא אף לבני עקב נאסר, ועדיין בהמה טמאה בשירה מותרת. **אכא** בטמאה נזה – היה יכול להקשות דאמרין בפרק "בהמה המקשה" (מנחות עא, ה) הפילה נפל – חלב כחלב חלב, דהוישק אף גרמי לה, אלא עדיפא מניה פריך. דאיכא למאן דאמר התם דאסור, דאיראי גרים, ובתנא טמאה כאיסור דאסור, כיון דלא שייך בה "כל בהמה תאכלה", ועוד יש לומר דילמא חלב חלב, דרומנא אמר "כל חלב שור או כשב או עד", ואין זה קרי שור וכשב עד, אבל גיד אסר דהבית כל מקום שיש בו חלב.

ורבי

[דף י' ע"א]

הלכה ד' מתני' כל חזקה שאין עמה טענה – אינה חזקה. כיצד? אמר לו: "מה אתה עושה בתוך שלי?" "שלא אמר לי אדם דבר!" – אינה חזקה.

"אתה מכרת לי, אתה נתתה לי במתנה!" – הרי זו חזקה.

והבא משום ירושה – אינו צריך טענה.

גמרא וצריך חזקה.

תמן תנינן: מודה רבי יהושע באומר לחבירו שדה זו וכו'.

בהדא, ראובן אוכל שדה בחזקה שהיא שלו, ורחביא שמעון עדים שמת אביו מתוכה – מפקין לה מראובן ויחבין לשמעון.

אלא, הלה ראובן ורחביא עדים שלא מת אביו מתוכה.

אמר רב נחמן בר יעקב: אגא אפיקתיה מראובן, אגא מחזרנה ליה.

רב אמר: בשנתתה – על פי בית דין נתתה. מיכן והילך – המוציא מחבירו עליו הראייה.

מי מודיע? אמר רבי בא: עידי מיתה מודיעין. הגע עצמך, שאין העדים יודעין!

אמר רבי יוסי: לעולם השדה בחזקה בעליה, מיכן והילך – המוציא מחבירו עליו הראייה.

הלכה ה' מתני' השותפין והאריסין, והאפטרופין – אין להם חזקה.

אין לאיש חזקה בנכסי אשתו, ולא לאשה חזקה בנכסי בעלה, ולא לאב בנכסי הבן, ולא לבן בנכסי האב.

במה דברים אמורים? במחזיק;

[דף י' ע"ב]

אבל בנותן מתנה, והאחין שחלקו, והמחזיק בנכסי חגר; געל, גדר, ופרץ כל שהוא – הרי זו חזקה.

גמרא שותף. שמואל אמר: לית בן שותף.

שותף אין לו חזקה? לא כן אמר שמואל: שותף שירד ונטע – כנוטע ברשות!

הן דתימר: שותף שירד ונטע כנוטע ברשות – באתו שעומד שם. והן דתימר: כי שותף אין לו חזקה – בשאינו עומד שם.

מהו מיייתי תחותיה? האומנין והגוזלין – אין להן חזקה.

ראה עבדו אל האומן, וכליו אל הכובס. אמר לו: "תן לי עבדי", "תן לי פילי". אמר לו: "אתה נתתו לי במתנה", "אתה מכרתו לי" – אינה חזקה. "אתה אמרת לי למוכרו לי", "אתה אמרת ליתנו לי מתנה" – הרי זו חזקה.

האריסים. רב הונא אמר: בארים לעולם, אבל בארים לשעה – יש לו חזקה.

רבי יוחנן וריש לקיש, תריהון מרין: אפילו בארים לשעה – אין לו חזקה, דנימר נחת רוחיה מיניה ושבקיה.

תמן אמרין: ארים – אין לו חזקה. בן ארים – יש לו חזקה.

רבי יוחנן וריש לקיש אמרין: אף ארים ובן ארים – אין לו חזקה, דנימר נחת רוחיה מאבוי ושבק בריה. דמר רבי יוחנן: ארים שהוריד ארים – אין לו חזקה, שדרף ארים להוריד ארים.

אבל אדם שמפסק על ניכסי אשתו – יש לו חזקה, שדרף הבגלים לפסח על ניכסי נשותיהן.

אין לאיש חזקה בניכסי אשתו. בחיי אשתו, אבל אחר מיתתה – יש לו חזקה.

ולא לאשה בניכסי בעלה – בחייו, אבל לאחר מותו – יש לה חזקה.

ולא לבן בניכסי האב – בחייו, אבל לאחר מיתת האב – יש לו חזקה.

ולא לאב בניכסי הבן – בחייו, אבל לאחר מיתת הבן – יש לו חזקה.

רב אמר: בפוחת מעשרה, או מוסף על עשרה.

שמואל אמר: אפילו פרץ מקום שאינו ראוי לפרוץ, ונדר מקום שאינו ראוי לגדור – הרי זה חזקה.

והתני: המוכר לחבירו, ונתעצל לזקח ולא תחזיק בזה, וירד המוכר ותחזיק בזה –

[דף י"א ע"א]

ביטלה חזקה את המקדש ואת המתנה.

הלכה ו' מתני' שנים מעידין אותו שאכלה שלש שנים, ונמצאו זוממין – משלמין לו את הכל.

שנים בראשונה, ושנים בשנייה, ושנים בשלישית – משלשין ביניהן.

שלשה אחים ואחד מצטרף עמהן – הרי אלו שלש עדיות, והן עדות אחת.

גמרא אמר לו: "מה אתה עושה בתוך שלי?" "שיש לי בה שני חזקה!" והלך והביא עידים שיש לו

בה שני חזקה, והלך זה והזנומו עדיו – הרי זה נותן לו השדה, ואוכל פירות של שלשה שנים.

אמר רבי יצחק: הוה אמרה: עד זומם – אין נפסל בבית דין.

הלכה ז' מתני' אילו דברים שיש להן חזקה, ואילו שאין להן חזקה: היה מעמיד בהמה בחצר,

ומעמיד תנור וכירים, וריחים, ומגדל תרנגולין, ונותן זבלו בחצר – אינה חזקה. אבל עשה לבהמתו

מחיצה גבוהה עשרה טפחים, וכן לתנור, וכן לפיריים, וכן לריחים, הכנים תרנגולים לתוך הבית,

עשה מקום לזבלו עמוק שלשה או גבוה שלשה – הרי זו חזקה.

גמרא אמר רבי לעזר: נהגו השותפין להיות מתרין זה לזה בתרנגולין.

אמר רבי יוסה: מתניתא לא אמרה כן, אלא שניהן אסורין להעמיד ריחים ותנור ולגדל תרנגולין.

אמר רבי לעזר: גידל תרנגולין בחצר שאינה שלו – הרי זו חזקה.

אמר רבי יוסי: ויאות, מה נפשך, אם יש לו רשות לגדל – הרי זה גידל. אם אין לו רשות לגדל – הרי

זה חזקה!

הלכה ח' מתני' המרוב – אין לו חזקה, ויש למקומו חזקה. המוחילה – יש לה חזקה.

סולם המצרי – אין לו חזקה, ולצורי – יש לו חזקה.

חלון המצרי – אין לו חזקה,

[דף י"א ע"ב]

וְלַצוּרִית – יֵשׁ לָהּ חֻקָּה.

אִי זֶה הָיָא חֻלּוֹן הַמַּצְרִית? כֹּל שְׁאִין רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם יָכוֹל לִפְנֵם בְּתוּכָהּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם יֵשׁ לָהּ מַלְבֵּן, אָף עַל פִּי שְׁאִין רֹאשׁוֹ שֶׁל אָדָם יָכוֹל לִפְנֵם לְתוּכָהּ – הָרִי זֶה חֻקָּה.

גמרא רִישׁ לְקִישׁ אָמַר: לְהֶאָרִיד וּלְהִרְחִיב בּוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: לְכָל אוֹתָהּ הָרוּחַ.

וְהִתְגִּינָן: הַמְזוּחִילָה – יֵשׁ לָהּ רִשּׁוֹת אַרְבָּעָה אַמּוֹת! אֵית לָךְ מִיָּמַר: כָּל אוֹתוֹ הָרוּחַ. וְדִכּוּתָא, הַמְרֻזָּב – אֵין לוֹ חֻקָּה לְכָל אוֹתָהּ הָרוּחַ.

וְתַנִּי בִּז: מְקוֹם הַמְרֻזָּב בְּחֶצֶר – יֵשׁ לוֹ חֻקָּה. מְקוֹם קִילוּתוֹ בְּחֶצֶר – אֵין לוֹ חֻקָּה.

דְּבִי רַבִּי יִצְחָי אָמַר: עַד שְׁלֹשָׁה עֶוְוִקִין בְּכֶסֶּא .

אָמַר רַבִּי לֹא בְּשֵׁם דְּבִי רַבִּי יִצְחָי: לְעִנְיִן מוּמָאָה אֵיתָאמְרַת.

רַבִּי חֻזְקִיָּה בְּשֵׁם דְּבִי רַבִּי יִצְחָי: לְעִנְיִן חֻקּוֹת אֵיתָאמְרַת.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם דְּבִי רַבִּי יִצְחָי: לְעִנְיִן שְׁבֵת אֵיתָאמְרַת.

[דף י"ב ע"א]

אָמַר רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: לֹא אָמְרוּ אֵלָּא בְּחֶצֶר; אֲבָל בְּגִגּוֹת, אֲפִילוּ לְמַעַלָּה מֵאַרְבָּעָה אַמּוֹת – מַעֲבָבוּ.

שָׁמַע רַבִּי אוֹשַׁעְיָה, וְהוּדָה בִּישׁ לִיה. אָמַר: אֲנָא אִמְרִית שְׁמַעְתָּא וְלֹא אִמְרִיה מִשְׁמִי, לֹא אָמְרוּ אֵלָּא בְּחֶצֶר; אֲבָל בְּגִגּוֹת, אֲפִילוּ לְמַעַלָּה מֵאַרְבַּע אַמּוֹת – מַעֲבָבוּ.

הלכה ט' מתני' זֶיז, עַד טַפַּח – יֵשׁ לוֹ חֻקָּה וְיָכוֹל לְמַחוֹת. פָּחוֹת מִטַּפַּח – אֵין לוֹ חֻקָּה וְאֵין יָכוֹל לְמַחוֹת.

גמרא רַבִּי לֹא בְּשֵׁם רַבִּי יִצְחָי: זֶיז חִיּוּצָא טַפַּח, מוּצִיאָא אֶתְּ אֲפִילוּ פָּחוֹת. לְמִשּׁוּךְ פָּחוֹת. נָתַן בְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה: בְּחוּלָק אֶת בֵּיתוֹ.

הלקה י' מתני' לא יפתח אדם חלונותיו לחצר השותפין. לקח בית בחצר אחרת – לא יפתחנו לחצר השותפין.

בנה עלייה על גבי ביתו – לא יפתחנו לחצר השותפין, אלא אם רצה, בונה חדר לפנים מביתו, ובונה עלייה על גבי ביתו ופותחה לתוך ביתו.

לא יפתח אדם לחצר השותפין פתח בנגד פתח, חלון בנגד חלון.

היה קטן – לא יעשנו גדול. אחד – לא יעשנו שנים.

אבל פותח הוא לרשות הרבים, פתח בנגד פתח וחלון בנגד חלון. היה קטן – עושה אותו גדול. אחד – עושה אותו שנים:

[דף י"ב ע"ב]

גמרא הקא את מר: פתח בנגד פתח – מותר. והקא את מר: פתח בנגד פתח – אסור! הן דתימר: מותר – במבוי. והן דתימר: אסור – בחצר השותפין.

והתני: בשם שבגני חצר יכולין למחות זה על ידי זה בחצר, כך בגני מבוי יכולין למחות זה על ידי זה במבוי!

אמר רבי לא: כאן – בשנתן רשות, כאן – בשלא נתן רשות. אמר רבי יוחנן: שנייא היא בגנות שניתנו להפירה.

אמר רבי נסא: וחרבות לא ניתנו להיבנות?!

אמר רבי יעקב בר אחא: תני תפן: הפותח חלון בכותל חצירו במעמד חבירו ארבע אמות – פותח בשמאל, נועל בימין.

הנע עצמו, שהיה עומד שם! יכול מימר ליה: הוינא בעיית לעי.

היה מושיט לו צרורות – יכול מימר ליה: מנחך הוינא באו גברא.

[דף י"ג ע"א]

היו חמשה פתחים זה לפנים מזה – שיעור כולן כמלוא מקדח. ודא מסייעא למאן דמרין: בנאי חלון שהיא פתוחה לאיסטיב – לא נעשית אלא להכניס את האורה. מכיון שאין לה חזקה, אינה מביאה את הטומאה.

הלכה י"א מתני' אין עושין חלל תחת רשות הרבים. בורות שיהיו ומערות. רבי אליעזר מתייר, כדי שתהא עגלה מהלכת ומעונה אבנים. אין מוציאין זיוין ופצוצטראות לרשות הרבים, אלא אם רצה, כונס לתוך שלו ומוציא. לקח חצר ובה זיוין ופצוצטראות – הרי זו בחזקתה.

גמרא נפלו, ומבקש לבנות – רבי יוחנן אמר: וייתר. ריש לקיש אמר: לא וייתר.

מתניתא מסייעה לדין, ומתניתא מסייעה לדין. מתניתא מסייעה לרבי יוחנן – מי שהיתה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו, ונטלה ונתן להן מן הצד, מה שנתן – נתן, ושלו – לא הניע.

מתניתא מסייעה לריש לקיש – לקח חצר ובה זיוין ופצוצטראות ונפלו – בונה אותן בחזקתן.

הדרן עלך פירק חזקת הבתים

פירק רביעי

הלכה א' מתני' המוכר את הבית – לא מכר את היציע אף על פי שהיא פתוחה לתוכו. ולא את החדר שלפנים ממנו. ולא את הגג בזמן שיש לו מעקה גבוה עשרה טפחים.

רבי יהודה אמר: אם יש לו צורת הפתח, אף על פי שאינו גבוה עשרה טפחים – אינו מכור.

גמרא רבי נחום בשם רבי חייא בר בא: והוא שיהא בה ארבע על ארבע על רום עשרה. ובכבד במקורה ובמגופה.

אמר לון רבי זירא: כל הדין פירושא הפרש לבון רבי חייא בר אבא?

ולא את הגג בזמן שיש לו מעקה גבוה עשרה טפחים. סוף דבר מעקה? היו אחורי בתים מקיפין אותה? היו שם עמודים וכלונסיות על גביהן?

נִישְׁמָעִינָה מִהֵדָא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אִם יֵשׁ לֹא צוּרַת פֶּתַח, אָף עַל פִּי שְׂאִינוּ גְבוּהָ עֲשָׂרָה טַפָּחִים – אֵינוּ מְכֹוֹר. אֲמַרְיִן: וְהוּא שֵׁשׁ שָׁם מַעְקָה גְבוּהָ עֲשָׂרָה טַפָּחִים.

[דף י"ג ע"ב]

הִלְכָּה ב' מִתְנִי' וְלֹא אֶת חֲבוּר, וְלֹא אֶת הַדּוּת, אָף עַל פִּי שֶׁכָּתַב לֹא עֹמֶקָה וְרוּמָה.

וְצִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וְחֻכְמִים אֲמַרְיִם: אֵינוּ צִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ. וּמוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָה, בְּזִמְן שֶׁאָמַר לֹא חוּץ מֵאֵלּוּ – שְׂאִינוּ צִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ.

מִכֶּרֶן לְאַחֵר – רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: אֵינוּ צִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ. וְחֻכְמִים אֲמַרְיִם: צִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ.

גְּמָרָא לֹאִיזָה דְּכָר פֶּתַח עֹמֶקָה וְרוּמָה? שְׂאֵם רָצָה לְהַשְׁפִּיל – יִשְׁפִּיל. לְהַגְבִּיהָ – יִגְבִּיהָ.

רַבָּה בַּר רַב הוֹנָא בְּשֵׁם רַב: הִלְכָּה בְּרַבִּי עֲקִיבָה דִּידֵן – דִּהוּא רַבָּנָן דְּרַבִּי חִיָּה.

רַבִּי זְעִירָא, רַב יְרֵמְיָה בְּשֵׁם רַב: הִלְכָּה בְּרַבִּי עֲקִיבָה דְּרַבִּי חִיָּה – דִּהוּא רַבָּנָן דְּבִבְלָא.

תַּפְּזֵן אֲמַרְיִן: אֲדָמוֹן – וְרַבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַבִּי לֹא: בְּסֵתָם חֲלוּקִין.

מַה נֵּן קְיָיִמִין? אִם דְּכָר בְּרִיא שֵׁשׁ לֹא דֶרֶךְ – כָּל עָמָא מוֹדִי שְׂאִין צִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ! אִם דְּכָר בְּרִיא שְׂאִין לֹא דֶרֶךְ – כָּל עָמָא מוֹדִי שֶׁהוּא צִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ!

אֵלֶּא פִּי נֵן קְיָיִמִין: בְּסֵתָם, רַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: אֵינוּ צִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ. וְחֻכְמִים אֲמַרְיִם: צִרְיָה לִיקַח לֹא דֶרֶךְ.

הִלְכָּה ג' מִתְנִי' הַמּוֹכֵר אֶת הַבַּיִת – מְכַר אֶת הַדֹּלֶת; אָבֵל לֹא הַמִּפְתָּח. מְכַר אֶת הַמִּכְתָּשֶׁת הַקְּבוּעָה; אָבֵל לֹא אֶת הַמִּיטְלָטְלֶת. מְכַר אֶת הָאִיסְטְרוּבִּיל; אָבֵל לֹא אֶת הַקֶּלֶת. מְכַר תַּנּוּר, מְכַר פִּירִיִּים. בְּזִמְן שֶׁאָמַר לֹא: "הוּא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכּוֹ" – הָרִי פוֹלֵן מְכֹוֹרִין.

גְּמָרָא בִּינֵי מִתְנִיתָא: מְכַר אֶת הַמִּכְתָּשֶׁת הַחֲקוּקָה; אָבֵל לֹא אֶת הַקְּבוּעָה!

הִלְכָּה ד' מִתְנִי' הַמּוֹכֵר אֶת הַחֲצֵר – מְכַר בָּתִּים שִׁיחִין וּמַעְרוֹת; אָבֵל לֹא אֶת הַמִּטְלָטְלִין. בְּזִמְן שֶׁאָמַר לֹא: "הוּא וְכָל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ" – הָרִי פוֹלֵן מְכֹוֹרִין.

בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ, לֹא מְכַר אֶת הַמֶּרְחֵץ וְלֹא אֶת הַבַּיִת הַכֹּדֵשׁ שֶׁבְּתוֹכָהּ.

רבי לעזר אומר: המוכר את החצר – לא מכר אלא אורה של חצר.

גמרא רבי יצחק שאל: על דעתיה דרבנן, מכר לו חצר סתם – מכר בתים בורות שיחין ומערות אבל לא המטלטלין, או, מכר לו אפילו המטלטלין?

[דף י"ד ע"א]

רבי יצחק שאל: על דעתיה דרבנן, מכר לו חצר סתם – לא מכר אלא אור החצר. בזמן שאמר לו: "היא וכל מה שבתוכה" – מכר בתים בורות שיחין ומערות, אבל לא המטלטלין! או, אפילו המטלטלין?

אמר רבי יוחנן: ואנא אייתייה מדבית לוי, היו שם חנויות פתוחות לפנים – מכורות. פתוחות לחוץ – אין מכורות. לפנים ולחוץ – אלו ואלו מכורות.

הלכה ה' מתני' המוכר את בית הבד – מכר את הים, ואת הממל, ואת הבתולות. אבל לא מכר את הפירות, ולא את הנבלל, ולא את הקורה. בזמן שאמר לו: "הוא וכל מה שבתוכו" – הרי בולן מכורין.

רבי לעזר אומר: המוכר את בית הבד – מכר את הקורה.

גמרא כל עצמו, אם אין לו קורה – אינו קרוי בית הבד. ותימר אבן ומאן תנייה רבי אלעזר! דתני בשם רבי אלעזר: המוכר את בית הבד – מכר את היקבין, ואת האסירין, ואת המפרכות, ואת הריחים התחתונות. אבל לא את העליונה, ולא את השקין, ולא את המרצופין שבתוכו.

בזמן שאמר לו: "הוא וכל מה שבתוכו". בין כך ובין כך – לא מכר היצויעין והשכוין והחרותין שבתוכו.

הלכה ו' מתני' המוכר את המרחץ – לא מכר את הנמרים, ולא את הפסלים ואת הבילניות. בזמן שאמר לו: "הוא וכל מה שבתוכה" – הרי בולן מכורין. בין כך ובין כך – לא מכר את המגורות של מים, ולא את אוצרות של עצים.

גמרא תני: המוכר את המרחץ – מכר בתים הפנימין והחיצונים, ובסלקי, וקמין, ובית האורירין. אבל לא את המגדלין, ולא את היורה.

רבי שמעון בן אלעזר אומר: מקום חבלן – מכור, ומקום הארזיר – אינו מכור. בזמן שאמר לו: "היא וכל מה שבתוכה".

אף על פי שאמר לו: "היא וכל מה שבתוכה" – בין כך ובין כך לא מכר את המגורות של מים שמשפלים בהן בין בימות החמה בין בימות הגשמים. ולא בית הכנסת של עצים.

אמר לו: "היא ומשמשיה אני מוכר לך" – הרי כולן מכורין.

הלכה ז' מתני' המוכר את העיר – מכר בתים, בורות שיהיו ומעורות, מרחצאות, ושוככות, ובית הפדים, ובית השלחין. אבל לא את המטלטלין. בזמן שאמר לו: "היא וכל מה שבתוכה" – אפילו היו בה בהמה ועבדים – הרי כולן מכורין.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: המוכר את העיר – מכר את הפנטר.

גמרא תני: המוכר את העיר, רבן שמעון בן גמליאל אומר: המוכר העיר – מכר את הפנטר, אבל לא האיקמונס. בזמן שאמר לו: "היא וכל מה שבתוכה".

אף על פי שאמר לו: "היא וכל מה שבתוכה" – בין כך ובין כך לא מכר לא את שורה, ובנותיה, והמגרשים המוקצין ממנה, והביכרין של חיה ושל עופות ושל דגים.

שורה – בניה. בנותיה – בנפרניה.

חולק בים ובנהר, אית תניי תני: מכורין, ואית תניי תני: אינן מכורין.

אמר רב חסדא: מאן דמר: מכורין – את שהן בתחומה. ומאן דמר: אינן מכורין – את שאינן בתחומה.

[דף י"ד ע"ב]

הלכה ח' מתני' המוכר את השדה – מכר את האבנים שהן לצורכה, ואת הקנים שבפרם שהם לצורכו, ואת התבואה שהיא מחוברת לקרקע, ואת מחיצת הקנים שהיא פחותה מבית רובע, ואת השומרה שאינה עשויה בטיט, ואת החרוב שאינו מורכב, ואת בתולת השקמה.

אבל לא מכר לא את האבנים שאינן לצורכה, ולא את הקנים שבפרם שאינן לצורכו, ולא את התבואה שהיא תלושה מן הקרקע.

בזמן שאמר לו: "היא וכל מה שבתוכה" – הרי כולן מכורין.

בין כך ובין כך – לא מכר לא את מחיצת חננים שהיא בית רובע, ולא את השומירה העשויה בטיט, ולא את הקרוב המורקב, ולא את סדן השקמה, לא את הבזר, ולא את הגת, ולא את השוכה, בין תריבין בין שלימין.

וצריך ליקח לו דרד; דברי רבי עקיבה. וחכמים אומרים: אינו צריך ליקח לו דרד; ומודה רבי עקיבא בזמן שאמר לו: 'חויז מאלו' – שאינו צריך ליקח לו דרד.

מקדן לאחר – רבי עקיבא אומר: אינו צריך לקח לו דרד. וחכמים אומרים: צריך ליקח לו דרד! בפה דברים אמורים? במזכר, אבל בנותן מתנה – נותן את פולן!

האחין שחלקו, זכו בשדה – זכו בכולן.

המחזיק בנכסי חגר, החזיק בשדה – החזיק בכולן.

המקדיש את השדה – הקדיש את פולן.

רבי שמעון אומר: המקדיש את השדה – לא הקדיש אלא הקרוב המורקב ואת סדן השקמה.

גמרא דבית רבי ינאי אמרי: במחולקין לגפנים.

רבי חיייה רובה שאל: היו שם חליות מחולקות לכרות?

רבי יצחק בר טבליי שאל: היו שם טבליות של שיש מחולקות לפתליו?

רב יודן בר רבי ישמעאל שאל: היו שם מלבנין מחולקות לחלונות?

רבי חיייה בשם רבי יוחנן: יש שם ערוגה שהיא ששה על ששה, ויש לה שם בפני עצמה – אינה מכורה.

אמר רבי יוחנן: הקונה סדן שקמה בתוך של חבירו – מחלוקת רבי ישמעאל בר רבי יוסי ורבנן. רבי ישמעאל בי רבי יוסי אומר: קנה קרע, ורבנן אמרינן: לא קנה.

רבי חיייה בר ווא שאל: מכר לו כל האילן ושייר לו סדן שקמה, על דעתיה דרבי ישמעאל בי רבי יוסי – קנה קרע, על דעתיה דרבנן – לא קנה קרע.

רבי יצחק בר טבליי שאל: מכר לו כל האילן וזית שבמקום פלוני – כל זיתים שיש שם מכורין!

רבי יודן בי רבי ישמעאל שאל: הקונה שלשה ביתי קנים, קנה ארז גדול שבארץ ישראל?

במה דברים אמורים? במוכר, אבל בנותן מתנה – נותן את פולם. מה בין מוכר ומה בין נותן מתנה?

[דף ט"ו ע"א]

רבי בא בר טבליי בשם רבי: שכן דרך הנותן מתנה להיות נותן בעין יפה.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: שכן דרך הלוקחות להיות מודקדקין.

ומה ביניהון? הקדש. מאן דמר: שכן דרך הנותן מתנה להיות נותן בעין יפה, אף המקדיש – בעין

יפה מקדיש. ומאן דמר: שכן דרך הלוקחות להיות מודקדקין, מה אמר במקדיש?

[רבי לעזר שאל: על כל התורה הושבה, או על הראשונה הושבה?]

נישמעינה מהדא: האהין שחלקו – יש להן דרך זה על גבי זה.

ואית דבעי מימר: בן אמר רבי לעזר: האהין שחלקו, זכו בשדה – זכו בכולן.

המחזיק בגיכסי הגר – קנה. המחזיק בשדה – המחזיק בכולן.

הקדיש את השדה – הקדיש את כולן.

רבי שמעון אומר: המקדיש את השדה – (לא) הקדיש החרוב המורכב ושקמה הישנה, מפני שיונקין

משל הקדש.

מפני ששייר לו דרך, אם לא שייר לו דרך, אף הן ואין יונקין משל הקדש.

הדרך עליו המוכר את הבית

[דף ט"ו ע"ב]

פרק המישי

הלכה א' מתני' המוכר את חספינה – מכר את התורן, ואת הנס, ואת החזין, ואת כל הפנהיגין

אותה. אבל לא מכר לא את העבדים, ולא את הפרצופין, ולא את האנתיקי. בזמן שאמר לו: "היא

וכל מה שבתוכה" – הרי כולן מכורין.

מכר את הקרון – לא מכר את הפרדות. מכר את הפרדות – לא מכר את הקרון. מכר את הצמד – לא מכר את הבקר. מכר את הבקר – לא מכר את הצמד.

רבי יהודה אומר: הדמים מודיעין. ביצד? אומר לו: מכור לי צמד בקמטים וזו, הדבר ידוע שאין הצמד בקמטים וזו! וחכמים אומרים: אין הדמים ראיה!

המוכר את החמור – לא מכר כליו. נהום המדי אומר: מכר את כליו. רבי יהודה אומר: פעמים מכורין, ופעמים אינן מכורין. ביצד? הנה חמור לפניו וכליו עליו, אומר לו: "מכור לי חמורך זה" – כליו מכורין. "חמורך הוא" – אין כליו מכורין.

המוכר את החמור – מכר את הפיית. מכר פרה – לא מכר את בנה.

מכר אשפות – מכר זיבלה. מכר בור – מכר מימיו. מכר שובך – מכר יונים. מכר פורת – מכר דבורים.

חלוקת פירות שובך – מפריח בריכה הראשונה. פורת – נוטל שלשה נחילין ומסרם.

חלות דבש – מניח שתי חלות. זיתים לקוץ – מניח שתי גרופיות.

גמרא תני: המוכר את הספינה – מכר את האסכלה ובור המים שבתוכה, אבל לא מכר היצויעין, והעובין, והאיסקופה, והביצית. סומכים אומר: מכר דוגית.

תנאים שהתנה יהושע – רבי לוי בן בריי בשם רבי יהושע בן לוי: ארבעה.

[דף ט"ז ע"א]

מלקטין עשבים מפל מקום, חוץ מישדה תלתן שאסורין משום גזל.

תמן תנינן: וכן תלתן שהעלת מיני עשבים – אין מחייבין אותו לנפש! ביני מתניתא: אין מחייבין אותו לעקור.

בתנאי יהושע את מר: מלקטין עשבים מפל מקום, חוץ מישדה תלתן שאסורין משום גזל, הדיא אמרה, שאינו רוצה בהן!

אמר, תמן – משורען לעמיר. ברם הבא – שורעו לזרע.

מה התנה יהושע, לעוברי עבירה?

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: שהוא רוצה בהן כילו עקורין ומונחין מפניו!

ומר בשדה כרם! דמר רבי ינאי: כל הספחין – אסורין, חוץ מן העולים בשדה בור, ובשדה ניר, בשדה כרם, ובשדה זרע.

בשדה בור – דלא משנה עליה.

בשדה ניר – דו בעי מתקנה חקליה.

בשדה כרם – שלא לאסור את כרמו.

בשדה זרע – שאינו רוצה בהן. ואם תאמר רוצה בהן, כאילו עקורין ומונחין לפניו.

תמן תנינן: המוציא את בתהילה מושלך בדרך – נוטלו ואת תבוסתו.

אמר רב הסדא: זאת אומרת, את מצוה – מותר לפנותו, דתנינן: נוטלו ואת תבוסתו.

וכמה? רבי שמואל בשם רבי יונתן: עד שלשה אצבעות, עד מקום שמוהל יורד!

[דף ט"ז ע"ב]

אמר רבי זעירא: לא מסתברא, דלא, את מצוה – אסור לפנותו. שאם אומר את: מותר לפנותו, אילו הואיל ומאבדין כל השדה – לא כל שבין שמונת לפנותו? ממה דפשיטא לתנא: את מצוה – אסור לפנותו, לפום כן צריך מתניתא.

אמר רב הסדא: אתיין במאן דמר: את מצוה מותר לפנותו? אני אומר: בשבילי הרשות נקבר. וחש לומר שפא את מצוה היה? ואין מייתי מצוה מצויין ומוטלין.

בשבילי הרשות. משתעקר התבואה – עד שתתרד רביעה שנייה.

ולוקחין גמיעות מכל מקום, חוץ משל זית ומשל גפן. זית מן החדש שבחדש, ומן הישן שבישן. אבל אם היה גשוייה במין מרגול, אפילו מן החדש שבחדש – אסור.

רבי תנחום דכפר גזן בשם רבי לעזר בי רבי יוסי: ארבעה!

מלקטין עשבין מכל מקום, ובלבד שלא ישרשו.

ופונים לאחורי הגדר. רבי לעזר בי רבי יוסי בשם רבי תנחום: עד מקום שמתעפש ואין קולו נשמע.

ורועין בחורשין.

אפילו שבט יהודה בשבט נפתלי, ונותנין לנפתלי מלא חבל לדרומו של ים, שנאמר (דברים לג, כג):
 ים ודרום ירשת. דברי רבי יוסי הגלילי.

רבי עקיבה אומר: ים – זה ים של סמכו, ודרום – זה ים של טבריה.

ומסתלקין לצדין. רב יהודה בשם רב: אפילו שדה מליאה פרפום.

מה? נותן דמים, או לא? מן מה דמר רב יהודה: אפילו מליאה פרפום, תדא אומר, נותן דמים.

אמר רבי לא: מכיון דמר רב יהודה: אפילו לשדה מליאה בפרפום, תדא אמרה: אין נותן דמים!

ואינו יכול לרחוק את עצמו יותר מדאי? נישמעניה מהדא: מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע שהיו
 מהלכין בדרך, וראו את יהודה בן פפוס משתקע וקא בנגדן. אמר רבן גמליאל לרבי יהושע, מי זה
 שמראה עצמו באצבע? אמר לו: יהודה בן פפוס הוא, שקבל מעשיו לשום שמים.

רבי שמואל בשם רבי יונתן: הרוצה לבנות עיר בתחילה – נותנין לו ארבעה דרכים לארבע רוחות
 העולם.

רבי חנינה בעי קומי רבי מנא:

[דף י"ז ע"א]

מה? מארבע אמות עד שמנה, או משמנה עד שש עשרה? אמר לו: משמנה ועד שש עשרה, כדי
 שיהא קרון הולך, וקרון בא.

הלכה ב' מתני' הקונה שני אילנות בתוך של חברו – הרי זה לא קנה קרקע. רבי מאיר אומר: קנה
 קרקע. הגדילו – לא ישפה. העולה מן הגזע – שלו. ומן השרשים – של בעל הבית. ואם מתו – אין
 לו קרקע.

קנה שלשה – קנה קרקע. הגדילו – ישפה. העולה מן השרשין – שלו. ואם מתו – יש לו קרקע.

גמרא דבי רבי ינאי אמרי: הרוצה את הצל – זה שורש. הרוצה את החמה – זהו גזע.

מסכת בבא קמא פרק עשירי

הרשות בידו. ובית הלל אומרים: אין שומעין לו. היורד לחורבתו של חברו, ובנאה שלא ברשות - שמין לו וידו על התחתונה. היורד ברשות, שמין לו וידו על העליונה. כיצד ידו על העליונה? אם השבח יתר על הוצאה - נותן לו את השבח, ואם הוצאה יתרה על השבח - נותן לו את ההוצאה.

יד נגר שקבע מסמר בשדה בתבה ובמגדל, ונשבר - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שכו. נתן לחרש לעשות לו כסא - ועשה לו ספסל. ספסל ועשה לו כסא - יד הבועלים על העליונה; דברי רבי יהודה. רבי מאיר אומר: נותן לו דמי עציו. מודה רבי מאיר לרבי יהודה, שאם נותן לחרש לעשות לו כסא נאה, ועשה לו כעור. ספסל נאה ועשה לו כעור - שיד הבועלים על העליונה. והמוליד חטין לטחון ולא לתמן, ועשאן מרסן וסבין. קמח לנחתום ועשאו פת נפולין. בשר לטבח והקדיחו - חייב לשלם מפני שהוא כנושא שכו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: נותן לו דמי בשתו ובשת אורחיו. המוסר בהמתו לטבח ונבלה; אמר - פטור. הדיוט - חייב. ונושא שכו - בין זה ובין זה חייב. המראה דינר לשלחני ונמצא רע - חייב לשלם, מפני שהוא כנושא שכו.

יה הגוזל את חברו שוה פרוטה, ונשבע לו יוליכנו אחריו אפלו למדי. לא יתן לו לבנו ולא לשלוחו, אבל נותן הוא לשליח בית דין, ואם מת - מחזיר לירשיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בשליח בית דין שעשה גזול ולא שליח בית דין שעשה גזול, לפיכך אם שלח הלה ונטלה - הרי זה זכה. אמר רבי אלעזר ברבי צדוק: במה דברים אמורים? בזמן שהיתה הקרן מרבה על הוצאה, אבל אם היתה הוצאה מרבה על הקרן - הרי זה משלם קרן וחמש בבית דין, ומביא אשם על השבועה.

יו פרוטה בקרן - מעכב. חצי פרוטה - אין מעכב. חמש - כלו אין מעכב. מי שזקף

יא, הגוזל את הפרה ועברה אצלו, ושנתה ושלשה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. וכן הגוזל את הרחל ונטענה אצלו וגזזה, אפלו ארבעה וחמשה פעמים. עז וחלבה אפלו ארבעה וחמשה פעמים - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון אומר: רואין אותן כאלו הן שומות אצל אחרים. גזל צמר ולבנו, טווי ולבנו, פשתן ונקהו. אבנים ושיפן - משלם כשעת הגזלה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל דבר שהשביח הגזלן - יד הגוזל על העליונה. רצה - משלם כשעת הגזלה. רצה - אומר לו: "הרי שלך לפניך".

יב, גזל עבדים והזקינו, אילנות והזקינו, פרות והרקיבו, בית ונתנגע, מטבע ונפסל, יין ונתגלה, יין ונתנסף, תרומה ונטמאת, חמץ ועבר עליו הפסח, בהמה ונעבדה בה עברה, אומר לו: הרי שלך לפניך. עבדים והזקינו, ומכרן. אילנות והזקינו וקצצן. פרות והרקיבו, ומכרן. בית ונתנגע ונתצו. מטבע ונשוף. יין ונתגלה ונשכו. יין ונתנסף ונשכו. תרומה ונטמאת ונשרפה. חמץ ועבר עליו הפסח ונשרפו. בהמה ונעבדה בה עברה ונסקלה - משלם כשעת הגזלה.

זה הכלל: כל גזלה שהיא בעינה, ולא שנה אותה מברייתה - אומר לו: הרי שלך לפניך. ואם שנה אותה מברייתה - משלם כשעת הגזלה. והגנב לעולם משלם כשעת הגנבה.

הגוזל את המריש ובנאו בבירה; בית שמאי אומרים: יקעקע את הבירה ויטל את המריש. ובית הלל אומרים: מחשב כל מה שהיה שוה, ונותן לבעליו, מפני תקנות השבים.

יג, היורד לחורבתו של חברו ובנאה שלא ברשות, וכשהוא יוצא, אומר: תן לי עצי ואבני - אין שומעין לו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: בית שמאי אומרים:

יכפר בו עליו", מי שצריך כפרה, יצא זה שאין צריך כפרה.

נתן את הכסף לאנשי משמר ומת - אין היורשין יכולין להוציא מידם, שנאמר (במדבר ה): "איש אשר יתן לכהן לו יהיה", נתן הכסף ליהויריב ואשם לידעיה - יחזיר הכסף אחר האשם; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אשם אחר הכסף. אמר רבי: אם דברי רבי יהודה - יקריבו בני יהויריב את האשם, לא נתכפר לו אלא אם כן קים אשם, יחזיר הכסף מבני ידעיה אצל בני יהויריב, ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפר לו. עבר משמרו של יהויריב - יחזיר האשם מבני יהויריב אצל בני ידעיה, ויקריבו בני ידעיה את האשם ויתכפר לו.

הביא אשמו ולא הביא גזלו - לא יהא ממרס בדמו עד שיביא גזלו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. הביא אשמו ולא הביא מעילתו - לא יהא ממרס בדמו עד שיביא מעילתו, אלא תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. מצורע שהביא חטאתו קדם לאשמו - לא יהא ממרס בדמו, עד שיביא אשמו, אלא תעבר צורתו ותצא לבית השרפה.

י, גזל והחליף, גזל והקדיש, גזל ונתן במתנה, גזל ונתן בהקפה, גזל ופרע את חובו, גזל ושלח סבלונות לבית חמיו - הרי זה חייב. והמקבל ממנו - הרי זה פטור. הגזול ומאכיל לבנו ובתו הקטנים, לעבדו ושפחתו הנענים - פטורין מלשלם. הניח להן אביהן דבר שיש בו אחריות - חייבין לשלם. לבנו ובתו הגדולים, לעבדו ושפחתו העברים - חייבין לשלם. ואם אמרו גדולים: אין אנו יודעים מה חשבון עשה עמכם אבא - פטורין מלשלם.

י, יא אין פורטין, לא מתבת המוכסין ולא מפס של גביין, ואין נוטלים מהן צדקה. אבל פורט הוא לו דינר ומחזיר לו את השאר. נתחלפו לו כלים בבית האמן - אינו

החמש - הרי הוא כחמש לכל דבר. הגזול את חברו ונשבע לו - הרי זה משלם קרן וחמש, ומביא אשם. מת הנגזל - משלם הגזול ליורשי הנגזל. קרן וחמש ומביא אשם, מת הגזול - יורשי הגזול משלמין לנגזל קרן ופטורין מן החמש, ומן האשם. מתו הגזול והנגזל - יורשי הגזול משלמין ליורשי הנגזל. קרן ופטורין מן החמש ומן האשם.

יז, ראה גזלתו של חברו בתוך ביתו, ואבדתו של חברו בתוך ביתו, ואמר: איני יודע, ונעלמו ממנו, בשעה שנשבע - פטור; שנאמר (ויקרא ה): "ונשבע על שקר" וגו'. אמר לבניו: גזלה זו של פלוני היא, אבדה זו של פלוני היא, בזמן שנשבעין על דעת אביהן - חייבין, על דעת עצמן - פטורין.

יח, הגזול את הרבים - חייב להחזיר לרבים. חמר גזל הרבים מגזל היחיד, שהגזול את היחיד - יכול לפיסו ולהחזיר לו גזלו. הגזול את הרבים - אין יכול לפסון ולהחזיר להן גזלם. הגזול את הנכרי - חייב להחזיר לנכרי. חמור גזל הנכרי מגזל ישראל מפני חלול השם. הגזול את הנכרי, ונשבע לו ומת - אינו מתכפר לו, מפני חלול השם.

יט, דרש רבי יוסי הגלילי בגזול את הגר, והיה עולה לירושלים, ומעותיו ואשמו בידו, ומצאו, וזקפו עליו במלוה. הביא את אשמו ואחר כך מת הגר - יצא. לא הספיק להביא את אשמו עד שמת הגר - הרי זה צריך להביא. והמעות - זכה בהן. וחכמים אומרים: לא עשה כלום, עד שיתנם לו ויחזר לטלם ממנו. דרש רבי עקיבה כשבא מזפרן: בגזל את הגר ונשבע לו, והיה עולה לירושלים ומעותיו ואשמו בידו, ומת בדרך - הכסף ינתן לבניו, ואשם ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדה, שנאמר (במדבר ה): "מלבד איל הכפרים אשר

פועל וְעָנִי שָׁעָלוּ בְּאֵילָן, וְשָׁכְרוּ אֶת הַסֵּכָה, אִם עָלוּ בְּמָקוֹם שְׁדָרָךְ בְּנֵי אָדָם רְגִילִין לַעֲלוֹת בּוֹ - פְּטוּרִין. וְאִם לֹא - חֵיבִין. הַגּוֹזֵל אֶת הַשְּׂדֵה וְנִטְלָה אָנֹס - יֹאמַר לוֹ: הָרִי שְׁלֹךְ לַפְּנִיָּה.

י, יד הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ, אוֹ שְׁלוֹה הַיִּמְנוֹ, אוֹ שֶׁהִפְקִיד לוֹ בִּישׁוּב - לֹא יִחְזִיר לוֹ בַּמִּדְבָּר. אֲבָל מַחְזִיר לוֹ בְּשִׂירָה. וְהָאֲבָדָה - חֲזוּרָה לַבְּעָלִים בְּכָל מָקוֹם. מִי שָׁבָא בְּדָרְךָ, וְהָיָה בְּיָדוֹ מַעוֹת, וְרָאָה אָנֹס בֶּאֱכָלָהּ, וְאָמַר לוֹ: בֹּא טוֹל אֶת אֱלֹהֶיךָ, שְׁאֵנִי חֵיב לָךְ. אִם קָבַל עָלָיו - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיב. מִשְׁכָּן לוֹ בֵּית, מִשְׁכָּן לוֹ שְׂדֵה, וְרָאָה דֹלָקָה מִמֶּשֶׁמֶשֶׁת וּבָאָה בְּתוֹךְ שָׁלוֹ, אָמַר לוֹ: בּוֹא וְהַצֵּל אֶת שְׁאֵנִי חֵיב לָךְ, אִם קָבַל עָלָיו - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיב.

י, טו הַגּוֹנֵב טֵלָה מִן הַדִּיר וְהַחֲזִירוֹ, וְאַחֵר כֶּךָ נִגְנֵב כָּל הַדִּיר כָּלוּ, אִם הוֹדִיעָיו בּוֹ לַבְּעָלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיב. הַגּוֹנֵב חֲבִית מִן הַמֶּרְתֵּף, וְהַחֲזִירָהּ לַמֶּרְתֵּף, וְאַחֵר כֶּךָ נִגְנֵב כָּל הַמֶּרְתֵּף כָּלוּ, אִם הוֹדִיעָיו בּוֹ לַבְּעָלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיב. הָטָה אֶת הַחֲבִית וְנָטַל מִמֶּנָּה רִבְעִית וְנִשְׁבְּרָה - אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֲלֵא רִבְעִית. הַגְּבִיָּה וְנָטַל מִמֶּנָּה רִבְעִית, וְנִשְׁבְּרָה, אוֹ שֶׁחֲמִיצָה - מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל.

הַגּוֹנֵב סֵלַע מִן הַכִּיס וְהַחֲזִירָהּ לַכִּיס, וְאַחֵר כֶּךָ נִגְנֵב כָּל הַכִּיס כָּלוּ, אִם הוֹדִיעָה בָּהּ לַבְּעָלִים - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהַחֲזִירָהּ לַצִּירוּתָהּ, אֲבָל נִטְלָה מִן הַכִּיס וְהַחֲזִירָהּ לַצִּרוּר, מִצִּרוּר וְהַחֲזִירָהּ לַכִּיס - הָרִי זֶה חֵיב. הַגּוֹנֵב כִּיסוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְהַחֲזִירוֹ לוֹ כִּשְׁהוּא יָשָׁן, וְנָעַר, וְהָרִי כִּיס בְּיָדוֹ! אִם מִכִּיר אֶת שָׁלוֹ - פְּטוּר. וְאִם לֹא - חֵיב. הַגּוֹנֵב סֵלַע מִחֲבֵרוֹ בְּלֹא יוֹדָע, וְהִבְלִיעָהּ לוֹ בְּחִשְׁבוֹן - יֵצֵא. "לֹא תִגְנֹבוּ" - עַל מִנְתָּ לְמִיקָט. "לֹא תִגְנֹבוּ" - עַל מִנְתָּ לְשֵׁלֶם תְּשַׁלּוּמֵי כֶּסֶף, וְתְשַׁלּוּמֵי אֶרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה.

רשאי להשתמש בהן, וילך הלה ויבקש את כליו. בבית האכל ובבית המשתה רשאי להשתמש בהם, וילך הלה מיד ויבקש את כליו.

י, יב גִּנֵּב שְׁנִטְלָה מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה - מִה שְׁנִטְלָה נִטְלָה, וּמִה שְׁנָתַן נָתַן. שְׁטָף נִהָר עֲצִים וְאֲבָנִים וְקוֹרוֹת מִזֶּה וְנָתַן לָזֶה, אִם נִתְיָאָשׁוּ הַבְּעָלִים - הָרִי אֵלָיו שְׁלָהֶם, אִם הָיוּ הַבְּעָלִים מְרֹדִפִּין אַחֲרֵיהֶן, אוֹ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם אַחֵר - הָרִי אֵלָיו שֶׁל בְּעָלִים.

י, יג שָׁפַךְ זֶה אֶת יֵינוֹ וְהִצִּיל דְּבָשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - נֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ דְּמֵי הַשֵּׁב אֲבָדָה. וְאִם אָמַר לוֹ: עַל מִנְתָּ שְׁאֵטַל דְּמֵי שְׁלִי מִתּוֹךְ שְׁלֹךְ - חֵיב לָתֵן לוֹ. פָּרַק זֶה אֶת עֲצָיו וְהִצִּיל פִּשְׁתָּנוֹ - נֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ דְּמֵי הַשֵּׁב אֲבָדָה. וְאִם אָמַר: עַל מִנְתָּ שְׁאֵטַל דְּמֵי שְׁלִי מִתּוֹךְ שְׁלֹךְ - חֵיב לָתֵן לוֹ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמַר: תִּנְאִי בֵּית דִּין הוּא, שִׁיָּהָא זֶה שׁוֹפֵךְ אֶת יֵינוֹ וּמִצִּיל דְּבָשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי יֵינוֹ מִתּוֹךְ דְּבָשׁוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ. וְשִׁיָּהָא זֶה מִפְּרָק עֲצוֹ וּמִצִּיל פִּשְׁתָּנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְנוֹטֵל דְּמֵי עֲצוֹ מִתּוֹךְ פִּשְׁתָּנוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ.

מֵאִמְתִּי זֹכָה אָדָם בְּנָחִיל שֶׁל דְּבוּרִים? מִשְׁתַּכְּנֵס לְקַרְפִּיפּוֹ. הָרִי שֶׁיִּרְדַּן נָחִילוֹ לְתוֹךְ גִּנְתּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ וְאֵין בַּעַל הַגִּנָּה מַנִּיחוֹ לְהַכְנֵס, שְׁלֹא לְשַׁכֵּר אֶת יָרְקוֹ - הָרִי זֶה יוֹרֵד עַל כְּרָחוֹ וּמִצִּיל נָחִילוֹ. וְאִם הִזִּיק - מְשַׁלֵּם מִה שֶׁהִזִּיק. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמַר: תִּנְאִי בֵּית דִּין הוּא, שִׁיָּהָא זֶה קוֹצֵץ אֶת הַסֵּכָה וּמִצִּיל נָחִילוֹ וְנוֹטֵל דְּמַיִם, שְׁעַל מִנְתָּ כֵּן הַנָּחִיל לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ.

שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ בָּאֵין בַּמִּדְבָּר, בְּיַד זֶה חֲבִית שֶׁל מֵים וּבְיַד זֶה חֲבִית שֶׁל דְּבַשׁ, נִסְדָּקָה חֲבִית שֶׁל מֵים - תִּנְאִי בֵּית דִּין הוּא, שִׁיָּהָא זֶה שׁוֹפֵךְ אֶת דְּבָשׁוֹ וּמִצִּיל מִימּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, וְכִשְׁיָגִיעַ לְיִשׁוּב - נֹתֵן לוֹ דְּמֵי דְּבָשׁוֹ, שֶׁהָיָה מִחִיָּה בַּמִּדְבָּר, וְאֵין הַדְּבַשׁ מִחִיָּה בַּמִּדְבָּר.

יא,ג לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה, ואין לוקחין פרות יינות שמנים וסלתות, לא מן הנשים לא מן העבדים ולא מן הקטנים. אבא שאול אומר: לוקחין מן האשה בחמשה דינרין, כדי שתקח בהן כפה לראשה. גבאי צדקה נוטלין מהן דבר מועט בצדקה, אבל לא דבר מרבה.

יא,ד אין לוקחין, לא שמן במועט, ולא זיתים במועטין, אבל לוקחין מהן שמן במדה וזיתים במדה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: לוקחין מן הנשים זיתים בגליל העליון, שפעמים שאדם בוש להיות יושב על פתח חנותו, ונותן לאשתו ומוכרה. הבן שמוכר בשוק, וכן העבד שמוכר בשוק - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור.

שומר פרות יושב ומוכר וסלו לפניו, יושב ושוקל ותרטני לפניו - מתר לקח מהן. וכלן שאמרו להטמין אסור. אין לוקחין מן הרועין, לא עזין ולא גזיזין ולא תלושין של צמר, אבל לוקחין מהן תפורים - שהתפורים שלהן. ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר אבל לא בישוב. בכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן. ארבעה וחמשה גזיזין, אבל לא שתי צאן ולא שתי גזיזין. רבי יהודה אומר: לוקחין מהן ביתיות ואין לוקחין מהן מדבריות. כללו של דבר, כל שגונב הרועה ואין בעל הבית יודע בו אסור לקח ממנו. וכל שאי אפשר לו אלא אם כן בעל הבית יודע בו - מתר לקח אותו.

אין שוכרין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות. אין שואלין בהמה מן הרועין, ולא כלים מן בעלי אמניות - הן עצמן מתרין להשתמש בהן. וכלים הנמכרים לשם חדשים - אסור להשתמש בהן.

יא,ה אין לוקחין מן הגרדי - לא קוצין, ולא עירין, ולא סנקאנין, ולא שירי פקעיות. אבל לוקחין ממנו בגד מגמר שתי

י,טז בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית אחרים, שמא יראה כגנב. וכן היה בן בג בג אומר: לא יגנוב אדם את שלו מבית הגנב, שמא אף הוא יראה כגנב, אלא משבר את שניו ומוציא את טליתו מידו.

גנבים שנכנסו במחתרת ועשו תשובה - כלן חייבין להחזיר. עשה אחד מהן תשובה - אין חייב לשלם אלא על חלקו בלבד. אם היה מוציא ונותן לפנייהם - חייב לשלם על הכל. טל דמי פרתך, טול דמי טליתך - אין שומעין לו. באמת נגנבו או אכדו - נותן לו דמיהן.

מסכת בבא קמא פרק אחד עשר

יא,א אין מקבלין פקדונות, לא מן הנשים ולא מן העבדים, ולא מן הקטנים. קבל מן האשה - יחזיר לאשה. מתה - יחזיר לבעלה. קבל מן העבד - יחזיר לעבד. מת - יחזיר לרבו. קבל מן הקטן - עושה לו בהן סגלה. מת - יחזיר לאביו. וכלן, אם אמרו בשעת מיתה - ינתן לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש כפרושו. הבן שנושא ונותן משל אביו. וכן העבד שנושא ונותן משל רבו - הרי הן של אב, הרי הן של רבו. אם אמרו בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשה מפרש כפרושו.

יא,ב האומר 'תנו מאתים דינר לבית הפנסת', 'תנו ספר תורה לבית הפנסת' - ינתנו לבית הפנסת הרגיל בו. ואם היו שנים והיה רגיל בשתייהן - ינתנו לשתייהן. האומר 'תנו מאתים דינר לעניים' - ינתנו לעניי אותה העיר. רבי אחא אומר: לעניי כל ישראל. האומר 'תנו שדה פלונית לעניים', לקט שכחה ופאה - לעניי אותה העיר, 'לעניי עיר פלונית' - לקט שכחה ופאה לעניי עיר אחרת. הבן שהיה אוכל משל אביו וכן שהיה אוכל משל רבו. קוצץ ונותן פרוסה לבנו ולבתו ולעבדו של אוהבו, ואינו חושש משום גזלו של בעל הבית שכן נהגו.

פחות מחמשה חלקים. והאומר שליש שלי - ישבע שאין לו בה פחות משתות. כללו של דבר, אין נשבע אלא על חצי טוענו בלבד.

אב, שנים שהיו מושכין את הגמל ומנהיגין את החמור, או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג כמדה הזאת; רבי יהודה אומר: המושך את הגמל והמנהיג את החמור - הרי זה זכה.

אג, האומר יזכה לי ביתי במציאה שתפל לתוכו היום לא אומר כלום יצא לו שם מציאה דבריו קימין.

אד, מצא שטרי חוב שאין בהם אחריות נכסים, בזמן שלוה מודה - יחזיר למלוה. אם לא - לא יחזיר לא לזה ולא לזה; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר אומר: שטר שיש בו אחריות נכסים - גובה מנכסים משעבדין, ושואין בו אחריות נכסים - גובה מנכסים בני חורין. וחכמים אומרים: זה וזה לא יחזיר, מפני שזה וזה גובה מנכסים משעבדין.

אה, מצא גט אשה, בזמן שהאיש מודה - יחזיר לאשה. אם לאו - לא יחזיר לא לזה ולא זה. גט שחרור, בזמן שהרב מודה - יחזיר לעבד. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. אונקלוסאי בזמן שהלוה מודה - יחזיר למלוה. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. דיתקאות, ופתיקאות, ומתנות בזמן שהנותן מודה - יחזיר למקבל. ואם לאו - לא יחזיר, לא לזה ולא לזה. שטרי מקח וממכר, שטרי אריסות וקבלנות בהמה - הרי זה לא יחזיר, לא לזה ולא לזה.

או, גזרי דין ופרוזבולין - הרי זה יחזיר, לפי שכתובין על שמו, בין שמצאן בשוק, ובין שמצאן בין שטרותיו של אביו. כללו של דבר: אם יש עמהן סמפונות - יעשה מה שבסמפונות. הודאת בעל דין כמאה עדים אימתי בזמן שטענו והודה, אבל אם

טווי וארגו. אין לוקחין מן הצבע, לא אותות ולא דגמאות, ולא תלושין של צמר. אבל לוקחין הימנו צמר צבוע - טווי שתי וערב. אין לוקחין מן הסורק, מפני שאינן שלו. מקום שנהגו להיות שלו - הרי אלו שלו. בכל מקום לוקחין ממנו כר מלא מוכין, וכסת מלאה מספחות, ולוקחין מן הכובס, מוכין מפני שהן שלו. ולא יסרק את הבגד לשתי אלא לערבו. ולא יהא נותן בבגד יתר משלשה חוטין, ושני חוטין העליונים - הרי אלו שלו. אם היה שחור על גבי לבן - נוטל את הכל והן שלו. ישעיה איש טיראה היה נוהג בחסידות ונוטל את הכל. אם עתיד להשוותו, אפלו מותר - משוהו לארכו ואין משוהו לרחבו, מה שחרש - מוציא במעצד. והנפסק במגרה - הרי אלו של בעל הבית. מתחת המקדח ומתחת הרהיטני ונגרר במגרה - הרי אלו שלו. הנותן עורות לעבד. הקצוצין והתלושין - הרי אלו של בעל הבית. והיוצא עם שטף המים - הרי אלו שלו. החיט ששיר מן החוט פחות ממלא מחט, ומטלית פחותה משלש על שלש, והנותן עורות לעבדן, כלן אצל בעל הבית - הרי אלו של בעל הבית. מסתתי אבנים, מפסקי גפנים, מנקפי הגין, מנכשי זרעים' בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן - אסורים משום גזל. אין בעל הבית מקפיד עליהן - מתרין משום גזל. השוכר את הפועל לנקף עמו בהגין וקזמר עמו במזמרות. מקום שנהגו להיות שלו - הרי אלו שלו, של בעל הבית - הרי אלו של בעל הבית. ואין משנין ממנהג המדינה.

מסכת בבא מציעא פרק ראשון

אא, שנים או חזין בטלית, זה נוטל עד מקום שתפוס, וזה נוטל עד מקום שתפוס. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם תופסין בה, אבל אם היתה בידו של אחד מהן - המוציא מחברו עליו הראייה. זה אומר: 'כלה שלי', וזה אומר: 'שליש שלי'. האומר כלה שלי - ישבע שאין לו בה

אמר רבי יהודה: היאך זכה זה בדבר שאינו שלו? אלא ינתחנו. מודה רבי יוסי, בשנים שהיו עוררין על הבית ועל השדה, ואמר אחד מהן: אם לא באתי מכאן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום, הגיע זמן ולא בא - באמת אמרו שאבד את זכותו.

הנותן ערבון לחברו על הבית ועל השדה, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן ועד יום פלוני אין לי בידך כלום, והלה כותב לו: אם אחזר בך - הריני כופל לך ערבונך, והגיע זמן ולא נתן - יתקים התנאי; דברי רבי יוסי. אמר רבי יהודה: היאך זוכה זה בדבר שאינו שלו? אלא נותן לו ערבון שלו.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? בזמן שאמר לו ערבוני קון, אבל לקח הימנו בית או שדה במאה מנה, אפלו לא נתן לו מהן אלא שלשה מנה - הרי השדה קנויה לו, ומחזיר לו את השאר. אפלו לאחר שלש שנים.

הנותן ערבון לחברו על הבית, ועל השדה, כל המשנה וכל החזר בו - ידו על התחתונה. חזר בו המוכר - יד הלוקח על העליונה. רצה לטול רביע בקרקע - נוטל. רביע במעות - נוטל. והשאר גובה מן העדיות. חזר בו לוקח - יד מוכר על העליונה. רצה לתן רביע בקרקע - נותן. רביע במעות - נותן, והשאר גובה מן הזבירת.

א, המפקיד שטרות אצל חברו, אף על פי שאינן כתובין בשמו - הרי זה יחזיר את שלו. מת - ינתן ליורשיו. ואם אמר בשעת מיתה ינתנו לפלוני שהן שלו - יעשו מפרש כפרושו.

המלווה את חברו על המשכון, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן עד יום פלוני - אין לי בידך כלום. הגיע זמן ולא נתן - הגיעו משכון, בין רע בין יפה. לזה הימנו אלף דינר בשטר ופרע לו מהן שמנה מאות וזו -

הודה מפי עצמו - יכול לחזר בו, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. הודאת בעל דין כמאה עדים. והשליש נאמן משניהן. זה אומר כך, וזה אומר כך, והשליש אומר כך - השליש נאמן. אימתי? בזמן שהשלישות יוצא מתחת ידו, אין השלישות יוצא מתחת ידו - הרי הוא כאחד מכל אדם.

נאמן בעל המקח לומר: 'לזה מכרתי את מקחי'; אימתי? בזמן שהמקח יוצא מתחת ידו. אין המקח יוצא מתחת ידו - הרי הוא כאחד מכל האדם. נאמן הדין לומר: 'לזה זכיתי ולזה חיבתי'; אימתי? בזמן שהדין לפניו, אבל אין הדין לפניו - הרי הוא כאחד מכל האדם.

א, וסמפון שיש עליו עדים מתקים בחותמיו, ושאינן עליו עדים ויוצא מתחת ידי שלישי, אחר חתום שטרות - כשר. איזהו אחר חתום שטרות? איך אני פלוני בן פלוני מקבל אני עלי כל מה שכתוב בשטר זה, והעדים למטה - כשר.

א, ח, איזו היא אגוד של שטר? שלשה קשורין זה בזה. איזהו תכריך של שטר? כל שחוט או משיחה או דבר אחר כרוך עליו מבחוץ. איזו חפיסה? - זו חמת קטנה. שנים שהיו תפוסים בשטר, זה אומר: 'שלי הוא ואבד ממני', וזה אומר: 'בידי הוא ופרעתיו לך' - יתקים שטר בחותמיו; דברי רבי. ורבי שמעון בן גמליאל אומר: יחלקו.

א, ט, שנים שנתעצמו זה בזה, ואמר אחד מהן לחברו: אם לא באתי מכן ועד יום פלוני, יהא לך בידי כך וכך. הגיע זמן ולא בא - יתקים התנאי; דברי רבי יוסי. אמר רבי יהודה: היאך זוכה בדבר שלא בא לתוך ידו? אלא ינתחנו. משכן לו בית, משכן לו שדה, ואמר לו: אם לא נתתי לך מכן ועד יום פלוני - אין לי בידך כלום. הגיע הזמן ולא נתן - יתקים התנאי; דברי רבי יוסי.

מֵצֵא כָּלִי וּלְפָנָיו פְּרוּת, כִּיִּם וּלְפָנָיו מְעוֹת - חַיִּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן בְּכָלִי וּמִקְצָתָן בְּאַרְץ, מִקְצָתָן בְּכִסִּים וּמִקְצָתָן בְּאַרְץ - חַיִּב לְהַכְרִיז. מֵצֵא דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ סִמֶּן, בְּצַד דָּבָר שְׁאִין בּוֹ סִמֶּן - חַיִּב לְהַכְרִיז. אִם בָּא בַּעַל סִמֶּן וְנִטַּל אֶת שְׁלוֹ - זָכָה זֶה בְּדָבָר שְׁאִין בּוֹ סִמֶּן.

בג הַמוּצָא סֵלַע, וְאָמַר לוֹ חֲבֵרוֹ: סֵלַע זֶה חֲדָשָׁה הִיא. נִירוֹנִית הִיא, שֶׁל מֶלֶךְ פְּלוֹנִי הִיא - לֹא אָמַר כְּלוּם, שְׁאִין סִמֶּן לְמַטְבֵּעַ. וְלֹא עוֹד, אֲלֹא אָפְלוּ שְׁמוֹ כְּתוּב עָלֶיהָ - לֹא אָמַר כְּלוּם, אֲלֹא הִרִי הִיא שֶׁל מוֹצָאָהּ. מֵצֵא בְּאַשְׁפָּה - חַיִּב לְהַכְרִיז, שֶׁדֶּרֶךְ הָאַשְׁפָּה לְהִטְלִיל.

בד מֵצֵא בְּגָל אוֹ בְּכֶתֶל יֶשֶׁן - הִרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ, שֶׁיִּכּוֹל לוֹמַר שֶׁל אֲמורִיִּין הֵן. מֵצֵא בַּחוּר אוֹ בְּכֶתֶל חֲדָשׁ, מִחֲצִי וְלַחוּץ - שְׁלוֹ. מִחֲצִי וּלְפָנִים - שֶׁל בַּעַל הַבֵּית. אִם הִיא מִפְּלֶשׁ כְּלוֹ לַחוּץ - אִף מֵה שֶׁחֲצִי וּלְפָנִים שְׁלוֹ. אִם הִיא מִפְּלֶשׁ כְּלוֹ לְפָנִים - אִף מֵה שֶׁחֲצִי וּלְפָנִים שְׁלוֹ. אִם הִיא מִפְּלֶשׁ כְּלוֹ לְפָנִים - אִף מֵה שֶׁחֲצִי וְלַחוּץ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית. מֵצֵא בֵּין פְּצִים, מִן הָאֲגוּף וְלַחוּץ - שְׁלוֹ. מִן הָאֲגוּף וּלְפָנִים - שֶׁל בַּעַל הַבֵּית.

בה מֵצֵא בְּבֵית, אִם שָׂרוּ בּוֹ אוֹרְחִין לְפָנָיו - הִרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. וְאִם לֹא - הִרִי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית. מֵצֵא בָּהּ בַּחֲנוּת, עַד מְקוֹם שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם רְגִילִין לִפְנֵם - הִרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. יֵתֵר עַל כֵּן - הִרִי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַבֵּית. הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה מִחֲבֵרוֹ וּמֵצֵא עָלֶיהָ דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ שׁוּה פְּרוּטָה - חַיִּב לְהַכְרִיז. הַמוּצָא שׁוּה פְּרוּטָה - חַיִּב לְהַכְרִיז. פְּחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה - אֵין חַיִּב לְהַכְרִיז, שְׁנֵאמַר: "שְׁלֵמָה"; מֵה שְׁלֵמָה מִיִּחְדָּת דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ שׁוּה פְּרוּטָה חַיִּב לְהַכְרִיז, כֹּךְ כָּל דָּבָר שֵׁישׁ בּוֹ שׁוּה פְּרוּטָה - חַיִּב לְהַכְרִיז. פְּחוֹת מְשׁוּה פְּרוּטָה - אֵין חַיִּב לְהַכְרִיז.

בו בְּרֵאשׁוֹנָה, כָּל הַבָּא וְנוֹתֵן סִמְנִיָּה - הִיא נוֹטְלָה. מִשְׁרַבּוֹ הֶרְמָאִין - הַתְּקִינּוּ שְׂיָהָא זֶה נוֹתֵן סִמְנִיָּה וּמִבֵּיא רְאִיָּה שְׁאִינוּ רֵמָאִי. בְּרֵאשׁוֹנָה הֵיוּ מְכַרְזִין עָלֶיהָ שְׁלֹשׁ

הִרִי זֶה מְקַרַע לוֹ שְׁטָרוֹ הָרֵאשׁוֹן, וְכוֹתֵב לוֹ שְׁטָר שֶׁל מֵאֲתִים זֶזוּ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הַשְּׁטָר בְּמִקְוָמוֹ וְהֵלָּה כּוֹתֵב לוֹ הַתְּקַבְּלָתִי מִמֶּךָ שְׁמָנָה מֵאוֹת זֶזוּ - מִפְּנֵי שֶׁמֶרַע כָּחוּ בִּשְׁנֵי דְּבָרִים, שְׁאִינוּ כּוֹפֶה אֶת לְבוֹ לְפָרַעַן לוֹ, וְשְׁאִין יָכוֹל לְגַבּוֹת מִנְכָּסִים מִשְׁעַבְדִּין.

שְׁנִים שְׁלוֹ בַּשְּׁטָר אֶחָד, וּפְרַע אֶחָד מֵהֶן אֶת שְׁלוֹ, הַשְּׁטָר בְּמִקְוָמוֹ וְהֵלָּה כּוֹתֵב לוֹ הַתְּקַבְּלָתִי אֶת שְׁלָךְ.

מסכת בבא מציעא פרק שני

בא מוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר בְּכָלִי אֲנִפּוּרִיא שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשִׁין בֵּהֶן וְחַיִּב. וְאֵלּוּ הֵן כָּלִי אֲנִפּוּרִיא בְּדֵי מַחֲטִין וְצִנּוּרִין, וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁל קֶרֶדְמוֹת. וְכֵן הִיא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: כָּל אֵלּוּ שְׁאֵמְרוּ - הִרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ. אֵימָתִי? בְּזֵמַן שֶׁמֵּצֵאֵן אֶחָד אֶחָד, אֲבָל אִם מֵצֵאֵן שְׁנִים שְׁנִים - חַיִּב לְהַכְרִיז. וְכֵן הִיא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אוֹמֵר: הַמְצִיל מִפִּי הָאָרִי, וּמִפִּי הַדָּאֵב, וּמִפִּי הַדּוֹב, וּמִשְׁלוּלִיתוֹ שֶׁל יָם, וּמִשְׁלוּלִיתוֹ שֶׁל נָהָר. הַמוּצָא בְּאַסְרֵטִיא וּבְפִלְטִיא גְּדוּלָּה - הִרִי אֵלּוּ שְׁלוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִין מִתְּאַשִּׁין מֵהֶן.

בב מֵצֵא חֲתִיכוֹת שֶׁל בֶּשֶׂר, וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁל דָּגִים, וְחִבּוֹת שֶׁל יֵין, וְשֶׁל שֶׁמֶן, וְשֶׁל תְּבוּאָה, וְשֶׁל גְּרוּגְרוֹת, וְשֶׁל זֵיתִים - אֵין חַיִּב לְהַכְרִיז. כְּתוּב בַּחֲרֵשׁ וְנִתּוֹן עַל פִּי חֲבִית, בְּנִיר וְנִתּוֹן עַל פִּי עֲגוּל - חַיִּב לְהַכְרִיז. מֵצֵא כְּרִיכוֹת בְּרִשּׁוֹת הַיַּחֲדִיד - חַיִּב לְהַכְרִיז. בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים - אֵין חַיִּב לְהַכְרִיז. הָאֲלוּמוֹת, בֵּין בְּרִשּׁוֹת הַיַּחֲדִיד בֵּין בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים - חַיִּב לְהַכְרִיז. מֵצֵא פְּרוּת צִבּוּרִין - חַיִּב לְהַכְרִיז. מִפְּזָרִין - אֵין חַיִּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן צִבּוּרִין וּמִקְצָתָן מִפְּזָרִין - חַיִּב לְהַכְרִיז. מֵצֵא מְעוֹת עֲשׂוּיּוֹת מְגָדְלוֹת - חַיִּב לְהַכְרִיז. מִפְּזָרוֹת - אֵין חַיִּב לְהַכְרִיז. מִקְצָתָן מִגְּדָלִין וּמִקְצָתָן אֵין מְגָדָלִין - חַיִּב לְהַכְרִיז. וְכַמָּה הוּא מְגָדֵל? שְׁלֹשׁ מַטְבְּעוֹת זֶה עַל גְּבִי זֶה.

ממנה. המוצא בהמת חברו - חייב לטפל בה. עד מתי חייב לטפל בה? עד שיכניסה לרשותו. הכניסה למקום שיראנה - לא יטפל בה. נגנבה או אבדה - חייב באחריותה. לעולם חייב באחריותה עד שיכניסנה לרשותו. הכניסה לגנתו או לחורבתו, ואבדה או נגנבה - פטור.

ב,י מצא חמור טעון חמץ, או דברים האסורים - אין מחיבין אותו לגע בהן. זה הכלל, כל העושה בתוך שלו - הרי זה נזקק לו. וכל שאינו עושה בתוך שלו - אין נזקק לו. אם היה חמורו נפל - פורק עמו אפלו מאה פעמים, רשאי להקל את הפרסה ולגבות שָכרו הימנו, אין מחיבין אותו להיות עומד ומחזיר, מפרק ומטעין, שנאמר (שמות כג): "כי תפגע וכי תראה"; יכול שנים ושלשה מיל, תלמוד לומר: "כי תפגע", יכול אפלו בתוך ארבע אמות, תלמוד לומר "כי תראה", שערו חכמים אחד משבעה ומחצה במיל, וזה הוא ריס.

ב,יא אוהב לטעון ושונא לפרק - מצוה לפרק עם השונא, שלא לשכור את לבו. שונא שאמרו - שונא שבִּישְׂרָאֵל, לא שונא שבעובדי כוכבים. ראה חמורו של עובד כוכבים - חייב לטפל בו כדרך שמטפל בשל ישראל. אם היה טעון יין נסך - אין רשאי לגע בו. ראה מים שהן שוטפין והולכין חייב לגדרן. זה הכלל, כל דבר שיש בו משום חסרון כּיס - יש בו משום השב אבדה.

ב,יב מצוה מן התורה לפרק, אבל לא לטעון. רבי שמעון אומר: אף לטעון, שנאמר: "עמו" - עמו על גבי החמור; דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: "עמו" אתה בשכר. וכשם שמצוה על בהמת עצמו כך מצוה על בהמת חברו. חברו שטעה - תופסו בידו, ומפסגו בשדות וכרמים, עד שמגיע לעיר או לדרך. וכשם שמצוה על ידי חברו כך מצוה על ידי עצמו. הוא עצמו שטעה מפסג בשדות וכרמים עד

רגלים, ואחר הרגל האחרון שבעה ימים. ומשחורב בית המקדש התקינו שיהיו מכריזין עליה שלוש ימים. ומן הסכנה ואילך התקינו, שהיא מודיע לשכניו ולקרוביו ולמידעיו ולאנשי עירו, ודיו.

ב,ז המוצא מציאה, אם יש בה כדי להחזיר לבעלים בשוה פרוטה ולגבות שכרה ממנה - מטפל ממנה. ואם לאו - מניחה במקומו. איזו היא אבדה? מצא קרדם באסרטיא וטלית באסרטיא ופרה רועה בין הזרעים - הרי זו אבדה. טלית מנחת בצד הגדר. וחבית מנחת בין הגדר וחמור רועה בין עשבים - אין זה אבדה. מצאן שלשה ימים זה אחר זה - הרי זו אבדה.

ב,ח כל דבר שעושה ואוכל, כגון פרה וחמור - יעשה ויאכל. לא יעשה בה יותר ממה שהן אוכלין. כל דבר שאין עושה ואוכל, כגון אגוז ותרגולין - מטפל בהן שלשה ימים. בעגלין ובסחין שלוש ימים. יתר על כן - מוכרן בבית דין. מצא ספרים - קורא בהן אחד לשלשים יום. לא יקרא בהן את הפרשה וישנה, ולא יקרא בהן את הפרשה ויתרגם, ולא יקראו שלשה בדרך אחד. ולא יפתח בספר יותר משלשה דפין. סומכוס אומר: בחדשים אחד לשלשה ימים. בישינים אחד לשנים עשר חדש. כלי כסף משתמש בהן בצונן, אבל לא בחמין, מפני שמשחירן. כלי נחשת משתמש בהן בחמין, אבל לא באור מפני שהוא משחקן. מגרפות וקרדמות - משתמש בהן בדבר הרך אבל לא בדבר הקשה. מגרפה, גורף בה את הטיט. מדיחה ומניחה במקומה. קרדמות מבקיע בו את העצים, ובלבד שלא יקע בו לא צנן ולא זית. וכשם שאתה אומר באבדה - כך אתה אומר בפקדון.

ב,ט המפקיד פסות אצל חברו - מנערה אחת לשלשים יום, שוטחה לצרפה אבל לא לכבודו. אם היתה מרבה - נוטל שָכרו

נגנבה' - יחלקו. נמצא גנב, זה אומר: 'ברשותו נגנבה'. וזה אומר: 'ברשותו נגנבה' - יחלקו. האומר: 'מנה אני חייב, ואיני יודע אם לפלוני ואם לפלוני' - נותן לזה מנה ולזה מנה - שהודה מפי עצמו. אומר לשנים: 'גזלתי את אחד מכם מנה, ואת אחד מכם מאתים, ואיני יודע איזה מכם' - נותן לזה מאתים ולזה מאתים. ואם לאו - היה לו לשחק, זה אומר: 'מאתים שלי', וזה אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר לא יתן להם עד שיעשו ביניהן פשרה. שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים. בשעת התביעה, זה אומר: 'מאתים שלי' וזה אומר: 'מאתים שלי' - נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנח עד שיבא אליהו. אומר רבי יוסי: אם כן, מה הפסיד הרמאי? אלא הכל יהא מנח עד שיבא אליהו, וכן שני פלים - אחד גדול ואחד קטן.

ג, המפקיד פרות אצל חברו, אפלו הן אבודין - לא יגע בהן, לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשרות על מקום אחר. רבי שמעון בן גמליאל אומר: באבודין ימכר בפני בית דין מפני שהוא כמשיב אבדה לבעלים. המפקיד פרות אצל חברו והרקיבו, יין והחמיץ, שמן והבאיש, אפלו הן אבודין - לא יגע בהן. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עושה אותן דמים בבית דין. מוכרן לאחרים ואין מוכרן לעצמו, פיוצא בו, גבאי צדקה שלא מצאו עניים לחלק להן את הפת, מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן. גבאי צדקה פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן.

ג, המפקיד פרות אצל חברו - הרי זה יוציא לו חסרונות. במה דברים אמורים? בזמן שערכם עם פרותיו, אבל אם היו מנחין בפני עצמן, יאמר לו: 'הרי שלך לפניך'. אחד מערב ואחד קורא שם מעשר

שמגיע לדרך או לעיר, שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

ב, יג אבדת רבו ואבדת אביו - אבדת רבו קודמת לאבדת אביו. ואם היה אביו שקול כרבו - אבדת אביו קודמת לאבדת רבו. ואיזהו רבו? שלמדו תורה ולא שלמדו אומנות. ואי זה? זה רבו שלמדו ופתח לו תחלה. היה רבי מאיר אומר: רבו שלמדו חקמה ולא רבו שלמדו מקרא. רבי יהודה אומר: כל שרב תלמודו ממנו. רבי יוסי אומר: כל שהאיר עיניו במשנתו.

אבדת אביו ואבדת אמו - אבדת אביו קודמת לאבדת אמו. אימתי? בזמן שהיא תחתיו אבל אינה תחתיו - שניהם שוין. אבדת האיש ואבדת האשה - אבדת האיש קודמת לאבדת האשה. והעובדי כוכבים והרועים בהמה דקה ומגדליה - לא מעלין ולא מורידין. המומרים לעבודת כוכבים והמסרת - מורידין ולא מעלין.

מסכת בבא מציעא פרק שלישי

ג, א אין השואל רשאי להשאיל, ולא השוכר רשאי להשכיר, ולא השואל רשאי להשכיר, ולא השוכר רשאי להשאיל, ולא זה שמפקדין אצלו רשאי להפקידן אצל אחר, אלא אם כן נתן לו בעל הבית רשות. השואל פרה מחברו ונגנבה, וקדם השואל ושלם, ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל לשואל, ותשלומי ארבעה וחמשה לשני. השוכר פרה מחברו, ונגנבה או אבדה, ואומר הריני משלם ואיני נשבע. שלם ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל ארבעה וחמשה לשני. המפקיד פרה אצל חברו ונגנבה או אבדה, ואמר הלה: 'הריני משלם לך בלא שבועה', ואחר כך נמצא הגנב - משלם תשלומי כפל לראשון ותשלומי ארבעה וחמשה לשני.

ג, ב המוכר פרה לחברו ונגנבה, זה אומר: 'ברשותך נגנבה', וזה אומר: 'ברשותך

איסר - הרי זה לא קנה, עד שימשך. אסימון קונה את המטבע. כללו של דבר, כל שנקנה - קונה. טלית קונה דיגרי זהב. רבי שמעון אומר: אף כשאמרו טלית קונה דיגרי זהב בכל מקום - כך הלכה, אבל אמרו: מי שפרע מאנשי דור המבול עתיד לפרע ממי שאינו עומד בדבורו. והנושא ונותן בדברים - אין לו עליו אונאה. אבל אמרו חכמים: כל המבטל את דבריו אין רוח חכמים נוחה הימנו.

ג, ח אונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע, לשתיים למקח. עד מתי מתר להחזיר? עד כדי שיראה לתגר או לבקי. הורה רבי טרפון בלוד, האונאה שמונה כסף לסלע, שליש למקח, ושמונה תגרי לוד. אמר להם: כל היום מתר להחזיר. אמרו לו: יניח לנו רבי טרפון במקומנו, ונחזרו לדברי חכמים.

ג, ט ט מי שהטל עליו - ידו על העליונה. כיצד? מכר לו חלוק שוה חמש בשש, ידו של לוקח על העליונה, רצה אומר לו תן לי סלע, רצה אומר לו: הילך חלוקה, ותן לי מעותי. אבל אם מכר לו שוה שש בחמש - יד המוכר על העליונה. רצה אומר לו: תן לי סלעי. רצה אומר לו: הילך מעותיך ותן לי חלוקי. ורבי אומר: לעולם יד המוכר על העליונה, וכשם שהמוכר יכול לחזר בו - כך לוקח יכול לחזר בו. רבי שמעון אומר: המוכר יכול לחזר בו, הלוקח אין יכול לחזר בו, שפכר קבל הלה את מעותיו.

ג, י סלע, כמה תהא חסרה? ולא יהא בה אונאה. סלע ארבעה אפרות ודינר איסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: סלע ארבע פונדיונות ודינר פונדיון. ורבי שמעון אומר: סלע שמונה פונדיונות, ודינר שני פונדיונים. יתר על כן אמר רבי יהודה: היה מוציאה בשויה הסלע עד שקל. והדינר עד רבע. פחות מכן, אפלו איסר אין להוציאה. לא ימכרנה לא לתגר ולא להרג ולא לחרם, מפני שמרמה בה את

שני במגורה¹. במתיקה ושאר מיני קטניות לא נתנו להן חכמים שעור. אמר בן עזאי: החזק כחו של רבי עקיבא שנתן שעור לאלו, ולא נתן שעור לאלו. אמר רבי יוחנן בן נורי: מה אכפת להן לעכברין? אוכלין בין מהרבה בין מקמעא! אין יוציא לו חסרונות אלא לכור בלבד. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שמדד לו מתוך ביתו, אבל מדד לו מתוך גרנו - אין יוציא לו חסרונות מפני שהן מותרות. אמרו לו: לא! מפני שהן מתפזרות אלא מפני שהן אובדות. וכן היה רבי יהודה אומר: לא אמרו שמרים ודבר אחר אלא בשמן בלבד, שפעמים שאדם לוקח מחברו שמן מזקק בלא פקטין.

ג, ה שאל רבי יוסי לחכמים: הרי שהפריש עשר כורין למאה, ומדד את המעשר ופחת מהן, מה הוא? אמרו לו: כשם שפחת מעשר כך פחתו חלין. ואף על פי שלא פחתו חלין - מתר. מדד את החלין והותירו, מהו? אמרו לו: כשם שהותירו החלין כך הותירו המעשר. ואף על פי שלא הותר מעשר - מתר. יש לו חלין ומעשר שני ומבקש למוכרו, איזה מהן מוכר תחלה? אמרו לו: מוכר את החלין ואחר כך מוכר מעשר שני.

ג, ו השולח יד בפקדון. בית שמאי אומרים: ילקה בחסר וביתר. כיצד? הפקיד לו משתים ועמדו מארבע, מארבע ועמדו משתים, נותן לו משתים.

ג, ז הזהב קונה את הכסף, כיצד? נתן לו דינר זהב בעשרים וחמשה כסף - הרי זה קנה כל מקום שהוא. אבל אם נתן לו עשרים וחמשה כסף בדינר זהב - הרי זה לא קנה, עד שעה שימשך. הנחשת קונה את הכסף, כיצד? נתן לו שלשים דינר בדינר כסף - הרי זה קנה כל מקום שהוא. אבל אם נתן לו דינר של כסף בשלשים

¹ מקום אוצר התבואה.

ו: "הלא יראתך כסליתך" וגו' - "זכר אתה" אין כתיב כאן אלא "זכר נא" וגו'. רבי יהודה אומר: אף לא יתלה את עיניו ויאמר לו: "בכמה חפץ זה?" והוא אין רוצה לקח. ראה גר שבא ללמד תורה, לא יאמר: "ראו מי שבא ללמד! פה שאכל נבלות וטרפות שקצין ורמשין". וכן הוא אומר (שמואל א י, יב): "ויען איש משם ויאמר ומאביהם", וכי יש אב לתורה ולא כבר נאמר (משלי ל, ד): "מה שמו ומה שם בנו כי תדע". ואומר (משלי יט, יד): "בית והון נחלת אבות ומה אשה משפלת".

ג, טו אין מערבין פרות בפרות, ואפילו חדשים בחדשים, וישנים בישנים, ואין צריך לומר חדשים בישנים, וישנים בחדשים, אפילו סאה בדינר וסאה בדינר וטרסית - לא יערבם וימכרם סאה בדינר. אין מערבין יין חדש בחדש, וישן בישן, ואין צריך לומר חדש בישן וישן בחדש, ולא קשה ברוך. ורבי יהודה מתיר קשה ברוך מפני שהוא משביחו. וכן היה רבי יהודה אומר: מין אחד המשביח את חברו - מתיר. שני מינין המשביחין את אחד - אסור. אין מערבין שמרי יין ביין, אבל נותנים לו שמריו. כיצד? היה שופה יין לחמרים - נותן לו שמרי אותו יין. אבל לא שמרי יין אחר. אף כשאמרו נותן לו שמריו - נותן לו של היום היום, ושל מחר למחר, אבל לא של היום למחר, ולא של מחר להבא. לא יערבם חנוני וימכרם בחנותו, אלא אם כן הודיע. לא ירביץ חנוני בתוך חנותו יין ושמן, מפני שגונב דעת הבריות. מקום שנהגו להטיל מים למחצה לשליש ולרביע - יטילו, ואין משנין ממנהג המדינה. מערבין חומטין בתבואה, קב בפור ואינו חושש. ובעלי בתים מטילין כל צרכן, חנוני צורך ומנח על פי המגורה. אין משרבטין ומסרטין את הבהמה, ואין נופחין בקרבים, ואין מטיל בשר לתוך המים.

אחרים. אבל נוקבה ותולה בצנאר. וכשם שאתה אומר בחלין, כך אתה אומר במעשר שני, ובלבד שלא יתפון להטיל סלע על השני. האונאה - שמונה כסף. במה דברים אמורים? בדינרין ובסלעיהן אבל בדינרי זהב ובמטבעות של נחשת היה מוציאן בשויהן.

ג, יא עד מתי מתיר להחזיר? בכרכין - עד כדי שיראה לשלחני. ובכפרים - עד ערבי שבתות, שכן דרך השוק להיות עומד בעירות מערב שבת לערב שבת. האונאה - ארבעה כסף. והטענה - שתי כסף. במה דברים אמורים? בזמן שמכר לו סתם, אבל אם קצץ עמו - אין כלום אחר הקציצה.

ג, יב הנושא ונותן באמונה, והאומר לחברו על מנת שאין לה עלי אונאה - אין לו עליו אונאה. לא יהא מוכר לו את היפה בשויה, ולא את הרעה באמונה, אלא [או] שתיהן בשויהן או שתיהן באמונה. מחשב עמו שכר חמור, שכר החמר, שכר הפנדק, ולא יהא מחשב עמו שכרו - מפני שנוטל שכרו ממנו.

ג, יג רבי יהודה אומר: ספר תורה בהמה ומרגלית - אין להן אונאה. ספר תורה - מפני שאין לו דמים. בהמה ומרגלית - מפני שרוצה לזווגן. אמרו לו: והלא כל דבר רוצה לזווגו! רבי יהודה בן בתירא אומר: הסוס והטיטוס והסיף במלחמה - אין להן אונאה. כשם שאונאה במקח - כך אונאה בדברים. ועוד מרבה אונאת דברים מאונאת ממון, באונאת ממון אומר (ויקרא כה, יד): "אל תונו איש את אחיו". ובאונאת דברים הוא אומר (שם שם יז): "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיו"; "ויראת" ממי שפוקד על אלו.

ג, יד היו חמירין מבקשין יין ושמן, לא יאמר להן: "לכו אצל פלוני" והוא לא מכר יין ושמן מעולם. היו חלאין באין עליו ויסורין באין עליו וקובר את בניו, לא יאמר לו בדרך שאמרו חבריו לאיוב (איוב ד,

מסכת בבא מציעא פרק רביעי

ד,א המוכר פרות לחברו בחזקת שיש לו, ונמצא שאין לו, לא כל הימנו לאבד זכותו של זה. מרבין על השכר ואין מרבין על המכר, שנאמר (שמות כב, כד): "אם כסף תלוה את עמי וגו' כנשה"; מה מלוה מיחדת לו, מה שאף נותן לו - את נוטל ממנו. יצאו אלו שמה שאף נותן לו יותר - את נוטל הימנו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מרבין על המכר בהקדש, כיצד? משכיר אדם מעותיו לשלחני להתנאות בהן, ולהתלמד בהן ולהתעטר בהן, נגנבו או אבדו - חייב באחריותו. נטלו מלפניו באנס - הרי היא כנושא שכר. נשתלשו עליהם - אסור משום רבית. אם עשה כן בהקדש - הרי זה מעל. שנה האמורה בבתי ערי חומה - הרי זו רבית, אלא שהתירתו תורה. חייב לו מעות וכתב לו שדהו מכר, בזמן שהמוכר אוכל פרות - מתר, הלוקח - אסור. רבי יהודה אומר: בין זה ובין זה - מתר. אמר רבי יהודה: כך היה ביתוס בן זונין עושה על פי רבי אלעזר בן עזריה. אמרו לו: משם ראיה? אלא שהמוכר אוכל פרות היה.

ד,ב יש דברים שהן רבית ואינן רבית. לוקח אדם הלואתו של חברו בפחות, ושטרותיו בפחות, יש דברים שאינן רבית, אבל אסורין מפני ערמות רבית. כיצד? אמר לו: הלויני מנה. אמר לו: אין לי מנה. טול לך עשרים סאה של חטין. אף על פי שחזר ולקח ממנו עשרים וארבעה, אינן רבית. אבל אסורין משום ערמות רבית.

ד,ג המוכר שדה לחברו, ואמר לו: על מנת שאהא בה אריס, ועל מנת שאהא בה שתף, ועל מנת שהמעשרות שלי, כשתמכרנה - מכרה לי בדימים הללו, אימתי שארצה אני בא נותן לו דמיה ונוטלה - מתר.

ד,ד היה חייב לו מעות, והשכיר לו בית מדינר לחדש, והיה יפה סלע בחדש - אסור. השכיר ממנו דינר בחדש, אם היה

יפה סלע בחדש - מתר. משכן לו בית, משכן לו שדה, ואמר: כשתמכרם - מכרם לי בדימים הללו - אסור. אם אמר לו בשויה - מתר.

ד,ה היה מוליך חבילה ממקום למקום, ואמר לו: תנה לי, ואני נותנה לו בדרך. שאף נותנה לי ממקום פלוני, בזמן שבאחריות הנותן - מתר. והמקבל - אסור. היה מוליך פרות ממקום היקר למקום הזול, ואמר לו: תנם לי ואני אעמידנו לך במקום היקר בשער הזול מפרות שיש לי, אם יש לו באותו מקום - מתר. ואם לאו - אסור. אבל חמרין מקבלין מבעל הבית ומעמידים במקום היקר כשער הזול, ואין חוששין. היו חמרין ופועלין עומדין עליו בשוק, ואמר לשלחני: תן לי דינר מעות ואפרנסם, ואני נותן לך יפה דינר וטריסית ממעות שיש לי בכיס, אם יש לו בכיס - מתר. ואם לאו - אסור.

ד,ו מה שאירש מאבא מכור לך, ומה שתעלה מצודתי מכור לך - לא אמר כלום. מה שארש מאבא היום, ומה שתעלה מצודתי היום מכור לך - דבריו קימין.

ד,ז המושיב את חברו בחנות למחצית שכר - הרי זה נותן לו שכרו כפועל בטל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אפלו אכל פתו בציר, ואפלו אכל עמו שתי גרוגרות - זה הוא שכרו. רבי שמעון אומר: נותן לו שכרו משלם, אינו דומה העושה מלאכה ליושב ובטל, ואינו דומה היושב בחמה ליושב בצל, אבל אם אמר לו בשליש: אתה שתף לי, והשליש עשוי עליך הדבר בבטלה - מתר. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר, אם היה אמן - לא יעסק באמנתו, לפי שאין עיניו על החנות בשעה שעוסק באמנתו. ואם היה שתף עמו בחנות - מתר. המושיב את חברו בחנות למחצית שכר, לא יהא לוקח ומוכר דברים אחרים, ואם לקח ומכר - השכר לאמצע.

ובפרוס החג, ובודקין אותו בשלשה פרקים. והשמן - מוכרין אותו מן העצרת ועד החג.

ד, הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר, לא יהא לוקח בשלו חטין ובשל חברו שעורים, אלא או בכלן חטים או בכלן שעורים, כדי שֶׁיִהְיֶה מעות שֶׁנִּיֶּהן שוות בחבילה. הנותן מעות לחברו לקח בהן חטין, ולקח בהן שעורים, שעורין ולקח בהן חטין - ידו על התחתונה. אם פחתו - פחתו לו. ואם הוסיפו - הוסיפו לאמצע. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר, ורשאי הלוקח לקח בהן כל מה שירצה, ובלבד שלא יקח בהן, לא כסות ולא עצים. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר - ורשאי הלוקח לקח באותו המין. וכשהוא מוכר - אין מוכר אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר, ובאחרונה אמר לו: לא לקחתי - אין לו עליו אלא תרעמת. ואם יש עדים שלקח ומכר - מוציאין ממנו על כרחו.

ד, יב היה חייב לו מעות, ובא לטול ממנו פרות בגרין. אמר לו: צא ועשה לי בשער השוק, ואני נותן לו מכאן ועד שנים עשר חדש - הרי זו רבית, ולא כאסרו הבא לידו. בא ואמר לו, הלויני כור אחד של חטין ואני נותן לך כשער שאתה מוכר בו - מתר. משכרת אשה לחברתה תרנגלת לישב על הביצים בשני אפרוחין בשנה, ואינה חוששת. האשה שאמרה לחברתה: תרנגלת משלי, וביצים משליכי, ואנו חולקים את האפרוחין. רבי יהודה מתיר, ורבי שמעון אוסר.

מסכת בבא מציעא פרק חמישי

ה,א קבל ממנו מאה צאן במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביע, ואני נוטל סלע מכל אחד ואחד באחרונה - אסור; למחצה לשליש ולרביע, מחצה למזונות ומחצה

ד,ח הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר - הרי זה מחשב עמו שֶׁכֶּר בטלה. ואי זה שֶׁכֶּר בטלה? בשעה שלוקח ובשעה שמוכר. אחד לוקח ושנים מוכרין - מחשב עמו שֶׁכֶּר מכירה. אחד מוכר ושנים לוקחין, מחשב עמו שֶׁכֶּר לקיחה, אחד לוקח ואחד מוכר, שנים לוקחין ושנים מוכרין, אף על פי שמעדיפין זה על זה - אין בכך כלום. אבל אם אמר לו: שֶׁכֶּר בית משלי ושֶׁכֶּר בטלה משלך בשליש אתה משתף לי, והשליש עשוי עליך בבטלה - מתר. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר, לא יאמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע, אלא מחשב עמו שֶׁכֶּר בטלה. היו פרותיו מפקדין אצלו, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע - הרי זה מחשב עמו שֶׁכֶּר בית, שֶׁכֶּר בטלה מעכשו, אם אמר לו: צא שֶׁכֶּר כתף בשֶׁכֶּר עליה - מתר.

ד,ט הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר, ואמר לו: קרוב להפסד ורחוק לשֶׁכֶּר - מתר משום רבית, וזו היא מדת צדיקים. קרוב לשֶׁכֶּר ורחוק להפסד - אסור משום רבית וזו היא מדת רשעים. קרוב זה וזה, ורחוק זה וזה - מתר משום רבית, וכך כל אדם נוהגין. הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר, ואמר לו: הילך מנה ואין אני יכול לעמד על הפרוטרוט - אסור. ראה פרות שהוקרו, ואמר: הילך מנה ויכולני לעמד על הפרוטרוט - מתר.

ד,י הנותן מעות לחברו לקח בהן פרות למחצית שֶׁכֶּר, ורצה אחד מהן לישן - חברו מעכב עליהן על ידו. רבי יהודה אומר: אם היתה ערב שביעית - מתר, שמתחלה לא לקחו אלא על מנת כן. וכן היה רבי יהודה אומר: בשלשה פרקים מוכרין את הזרע, בפני הזרע ובשעת הזרע ובפרוס הפסח, ובשלשה פרקים מוכרין את היין, בפרס הפסח, ובפרוס העצרת,

ידו, עד שיאכילה כל ימות הגשמים, האכילה כל ימות הגשמים, ומבקש למוכרה בימות החמה - יכול לעצב על ידו, עד שיעשה בה כל ימות החמה.

הה השם בהמה מחברו מתה, בכוסיא² - משלם בלה. ושלם בכוסיא - משלם פלגא, שפך הוא כותב לו: אם תמות בכוסיא אשלם בלה, דלא בכוסיא אשלם פלגא. שמה במנה והשביחה, והרי יפה מאתים וזו, מתה בכוסיא - משלם ששה של זהב. שלא בכוסיא - משלם חמשים וזו. שמה במנה והכחישה, והרי יפה חמשים וזו, מתה, בכוסיא - משלם שלשה של זהב. שלא בכוסיא - משלם חמשים וזו.

הו רבי שמעון בן גמליאל אומר: מפרין על שדהו, כיצד? קבל ממנו שדה בעשה כורין חטין, ואמר לו: תן לי מאתים דינר ואפרנסה, ואני נותן לך שנים עשר כור בשנה - מתר. אבל אין מפרין על ספינתו, ועל חנותו, ועל כל דבר שאינו עושה ואוכל. מקבל אדם צאן ברזל מאשתו, והולדות והגזין שלו. ואם מתו - חייב באחריותו.

הז איזה הוא צאן ברזל? היו לפניו מאה צאן, ואמר לו: הרי הן עשויות עליך למחצה לשליש ולרביע, במאה של זהב, והולדות והגזין שלך. ואם מתו - אתה חייב באחריותו, ואתה מעלה לסלע מכל אחד ואחד - מתר. מקבלין צאן ברזל מן העובד פוכבים ושדה צאן ברזל אפלו מישראל, ליה אדם מאשתו ובניו ברבית, אלא שמחנכן ברבית.

הח אין ישראל רשאי ללוות שקל ולהלוות בסלע, אבל עובד פוכבים רשאי ללוות בשקל ולהלוות בסלע. ישראל שלוה מעות מן העובד פוכבים, ומבקש להחזירן לו, מצאו חברו ואמר לו: תנם לי

לבטלה, ואני נוטל מכל אחד ואחד באחרונה - מתר. קבל ממנו מאה עגל במאה של זהב, למחצה לשליש ולרביע, מחצה למזונות ומחצה לבטלה, ואני נוטל דינר זהב מתוך חלקך באחרונה - מתר.

הב אין שמין בכורות תמימים לישראל, אבל שמין להן בכורות בעלי מומין, ושמין בכורות תמימים לכהנים, ואין צריך לומר בעלי מומין.

הג אין שמין לא את העזים ולא את הרחלים, ולא כל דבר שאינו עושה ואוכל, רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שמין את העזים מפני שהן חולבות, ואת הרחלים מפני שהן גוזזות ואת התרנגולת מפני שעושה ואוכלת. השמה תרנגולת מחברתה מטפלת באפרוחים כל זמן שצריכין לאמן. מטפל אדם בבהמה טמאה שנים עשר חדש, ובאדם עשרים וארבעה חדש, מקום שנהגו לעלות שכר כתף למעות - מעלין, לבהמה - מעלין, ואין משנין ממנהג המדינה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: שמין עגל עם אמו וסוּחָ עם אמו, ואף על פי שמעלה שכר כתף למעות, ואין חושש משום רבית.

הד השם בהמה מחברו, עד מתי חייב לטפל בה? סומכוס אומר: בבהמה דקה שלושים יום ובגסה חמישים יום. רבי יוסי אומר: בדקה שלשה חדשים מפני שטפולה מרבה. יתר על כן, בכלם, אם היה חלקו של בעל הבית שם עליו - אין משנין ממנהג המדינה. השם בהמה טמאה מחברו, עד מתי חייב לטפל בולדות? סומכוס אומר: באתונות - שמונה עשר חדש. ובגדרות - עשרים וארבעה חדש. ואם עמד עליו בתוך הזמן - חברו מעצב על ידו, אבל אינו דומה טפולה של שנה ראשונה לטפולה של שנה שנייה. השם בהמה מחברו, אין פחות משנים עשר חדש. עשה בה כל ימות החמה, ומבקש למוכרה בימות הגשמים - יכול לעצב על

אומר: שטר שיש בו רבית - קונסין אותו, ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית. וחכמים אומרים: גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. המוצא שטר רבית - יקרענו. בא לבית דין - יקרעוהו. רבי שמעון בן גמליאל אומר: הכל כמנהג המדינה. המלוה את חברו ברבית, והלך הלוה, וירש עליו שטרי רביות, ואמר לו: צא שלי בשלך - מתר. אם באו לבית החשבון - אסור. המלוה את חברו ברבית, ועשה תשובה - חייב להחזיר. מת והניח לפניו בנזיר - לא יחזירו בנזיר, על זה נאמר (איוב כז, טז): "יכין וצדיק ילבש וגו'". אבל הניח להן אביהן פרה שדה וטלית, וכל דבר שיש בה אחריות - חייבין להחזיר.

ואני נותן לה, כדרך שאתה נותן לו - אסור. ואם העמידו אצל העובד כוכבים - מתר. ועובד כוכבים שלוה מעות מישראל ומבקש להחזירן לו, מצאו ישראל אחר, ואמר לו: תנם לי ואני נותנם לה, כדרך שאתה נותנם לו - מתר. ואם העמידו אצל ישראל - אסור. ישראל שאמר לעובד כוכבים: הילך שכרך וצא, והלוה מעותי ברבית - אסור. ועובד כוכבים שאמר לישראל: הילך שכרך והלוה מעותי ברבית - מתר. אבל אסור מפני מראית העין. מעות של ישראל מפקדות אצל העובד כוכבים - מתר להלוותן ברבית, ושל עובד כוכבים המפקדות אצל ישראל - אסור להלוותן ברבית. זה הכלל, כל שבאחריות ישראל - אסור. כל שבאחריות עובד כוכבים - מתר. ישראל שנעשה לו לעובד כוכבים אפטרופוס, או סנטר - מתר ללוות הימנו ברבית, ועובד כוכבים שנעשה אפטרופוס לישראל, או סנטר - אסור ללוות הימנו ברבית. ישראל הלוה מן העובד כוכבים ועובד כוכבים הלוה מישראל, ישראל אחר נעשה לו ערב ואינו חושש.

הט, ישראל שלוה מעות מן העובד כוכבים, ועובד כוכבים שלוה מעות מישראל, ונתגיר. בין שזקפן עליו עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו משנתגיר, גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: עובד כוכבים שלוה מעות מישראל ונתגיר, בין שזקפן עליו במלוה עד שלא נתגיר, ובין שזקפן עליו במלוה משנתגיר - גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית. וישראל הלוה מעות מעובד כוכבים ונתגיר, וזקפו עליו במלוה, עד שלא נתגיר - גובה את הקרן וגובה את הרבית, משנתגיר - גובה את הקרן ואין גובה את הרבית. המלוה את חברו ברבית, ובא לפני בית דין - קונסים אותו, ואינו גובה, לא את הקרן ולא את הרבית; דברי רבי מאיר, שהיה רבי מאיר

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קס"ט) בְּשֵׁישׁ צָרוֹת חֵם וְשָׁלוֹם
 הֵן בְּכָל־לַיִת וְהֵן בְּפֶרְטִיּוֹת, אִזִּי אִי אֶפְשָׁר לְרַקֵּד, בִּי אִזִּי הָאָדָם נוֹפֵל
 בַּעֲצָבוֹת וּבִמְרָה שְׁחוּרָה, וְקָשָׁה לוֹ מְאֹד מְאֹד לֵהוֹיֹת בְּשִׂמְחָה וּלְרַקֵּד,
 וּלְהַמְתִּיק אֶת הַדִּין וּלְבַטְלוֹ לְגַמְרִי, זֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי שְׂאָדָם דִּין אֶת
 עֲצָמוֹ, דְּהֵינּוּ עַל כָּל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, יִדּוֹן וְיִשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ בַּעֲצָמוֹ,
 אִם כֵּךְ רָאוּי לוֹ לַעֲשׂוֹת, וּפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וְיִתְקַנֵּם עַל פִּי דִין וּמִשְׁפָּט
 הַתּוֹרָה, וְעַל יְדֵי זֶה שְׂאָדָם דִּין וְשׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ עַל יְדֵי מִמְתִּיק וּמִבְטֵל
 מִמֶּנּוּ אֶת הַדִּין שְׁלִמְעֵלָה, בִּי בְּשֵׁישׁ דִּין לְמִטָּה אֵין דִּין לְמַעְלָה, הֵינּוּ
 הָאָדָם צָרִיד לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּלְפִשְׁפֹּשׁ
 בְּמַעֲשָׂיו, וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עָלָיו לְהַתְנַעַץ עִמּוֹ יִתְפַּרֵּךְ, הָאִם כֵּךְ
 רָאוּי לַעֲשׂוֹת? אוֹ כֵּךְ רָאוּי לַעֲשׂוֹת? כִּמוֹ שְׂאָדָם מַתְנַעֵץ עֲצָמוֹ עִם חֵבֶר
 טוֹב, וְכֵךְ כִּבְיָכוֹל צָרִיד הָאָדָם לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ וְלִשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ
 תָּמִיד, עַל כָּל דָּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וְעַל יְדֵי זֶה יִכָּנֵם בּוֹ שִׂמְחָה אֱמֵתִית,
 וְזֶה וְהָיָה, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פֶּרֶשָׁה מִבְּ סִימָן ג') אֵין
 וְהָיָה אֲלָא לְשׁוֹן שֶׁל שִׂמְחָה, עֲקֵב הֵם הַרְגֵּלִין הֵינּוּ לִזְכוּת לְשִׂמְחָה עַד
 שֶׁהָעֲקֵבִיִּים שֶׁהֵם הַרְגֵּלִים יִשְׁמְעוּ וְיִרְגִּישׁוּ אֶת הַשִּׂמְחָה, זֶה זֻכְרִים עַל
 יְדֵי אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה, שְׂאָדָם צָרִיד לִשְׁפֹּט אֶת עֲצָמוֹ עַל כָּל דָּבָר
 מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, אִם לֹא עוֹבֵר חֵם וְשָׁלוֹם עַל דֵּינֵי הַתּוֹרָה, עַל יְדֵי
 זֶה וְשִׁמְרָתָם וַעֲשִׂיתָם אוֹתָם, שֶׁתִּזְכְּרוּ לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלֹא
 לְהַטּוֹת בִּי הוּא זֶה מִהַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, אִזִּי וְשִׁמְרַת הַיְי"ה אֶלְקִינוּ לֵךְ
 אֶת הַבְּרִית, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בַּעֲצָמוֹ יִשְׁמֹר אוֹתָהּ מִפְּנֵם הַבְּרִית, בִּי
 עֵקֶר הַדִּין וְהַמִּשְׁפָּט שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם זֶה רַק מַחֲמַת שְׁקָלָקֶל בְּבִרְיָתוֹ,
 וְזֶה מִכָּנִים בּוֹ עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדִכְאוֹן פְּנִימִי, שְׂאִי עוֹבְרִים עָלָיו צָרוֹת
 וְיִסּוּרִים וּמִכְאוּבִים רָעִים, אֲבָל תִּכְף וּמִיד בְּשְׂאָדָם מַרְגִּיל אֶת עֲצָמוֹ
 לְדַבֵּר אֶל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְשׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ עַל כָּל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה,
 עַל יְדֵי זֶה זֻכָּה שֶׁנִּמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעֲצָמוֹ
 שׁוֹמֵר אוֹתוֹ שְׁלֵא יָבוֹא לִידֵי פָגַם הַבְּרִית, וְזֻכָּה לֵהוֹיֹת קְדוּשׁ וְטָהוֹר
 בַּקִּדְשׁ הַבְּרִית, וְהוּא תָּמִיד שָׂרִי בְּשִׂמְחָה.

2	ראשון	יט	עלות השחר _____ 04:43 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 08:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 07:34 בבלי: חולין צד ירושלמי: בבא בתרא יא תוספתא: בבא קמא י ג"ך: שופטים כא רמב"ם: קדוש החודש ג
3	שני	כ	עלות השחר _____ 04:44 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 08:44 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 07:33 בבלי: חולין צד ירושלמי: בבא בתרא יא תוספתא: בבא קמא י ג"ך: שמואל"א א רמב"ם: קדוש החודש ד
4	שלישי	כא	עלות השחר _____ 04:44 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 08:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 07:33 בבלי: חולין צד ירושלמי: בבא בתרא יב תוספתא: בבא מציעא א ג"ך: שמואל"א ב רמב"ם: קדוש החודש ה
5	רביעי	כב	עלות השחר _____ 04:45 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 08:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 07:32 בבלי: חולין צד ירושלמי: בבא בתרא יג תוספתא: בבא מציעא א ג"ך: שמואל"א ג רמב"ם: קדוש החודש ו
6	חמישי	כג	עלות השחר _____ 04:46 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 08:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 07:31 בבלי: חולין צד ירושלמי: בבא בתרא יד תוספתא: בבא מציעא ג ג"ך: שמואל"א ד רמב"ם: קדוש החודש ז
7	ששי	כד	עלות השחר _____ 04:46 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 08:45 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 07:30 בבלי: חולין צד ירושלמי: בבא בתרא טו תוספתא: בבא מציעא ד ג"ך: שמואל"א ה רמב"ם: קדוש החודש ח
8	שב"ק	כה	עלות השחר _____ 04:47 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 08:46 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 07:29 בבלי: חולין ק ירושלמי: בבא בתרא טז תוספתא: בבא מציעא ה ג"ך: שמואל"א ו רמב"ם: קדוש החודש ט

מברכים חודש אלול המולד: מולד חודש אלול יהיה ביום חמישי בשעה 15.8 דקות ו1 חלקים

בְּשִׁבּוּשָׁה בָּא עָלֶיךָ אֵין זֶה אֱלֹא בְּשִׁבִּיל שְׂמֵעָשָׂה תְּשׁוּבָה עַל הָעֲוֹנוֹת שְׂאֵמָה
ד' ש' בַּעֲקֵב.

(סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת בּוֹשָׁה סִימָן ו')